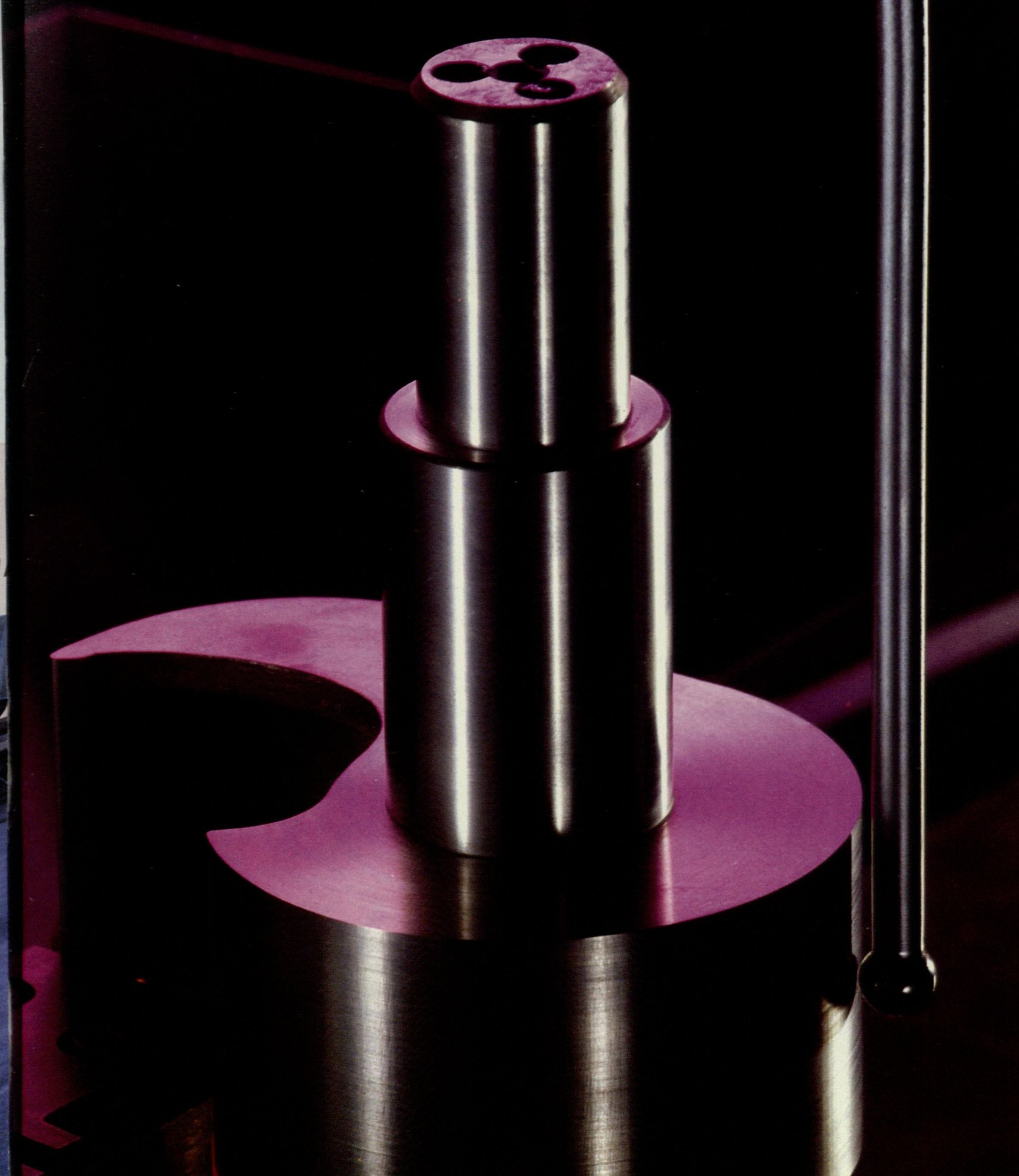

Atlas Copco 1983

ATLAS COPCO AB
Postadress: 105 23 Stockholm
Besöksadress: Sickla Industriväg 3, Nacka
Telefon: 08-743 80 00
Telex: 14090 copco s

INNEHÅLL

Styrelsens redogörelse för verksamheten 1983	3
Atlas Copco-gruppen, Resultaträkning	10
Balansräkning.....	11
Finansieringsanalyser	12
Atlas Copco AB, Resultaträkning	13
Balansräkning.....	14
Bokslutskommentarer.....	15
Internationella riktlinjer	15
Definitioner.....	20
Aktier och andelar.....	26
Förslag till vinstdisposition	27
Revisionsberättelse	27
VD om 1983.....	28
Atlas Copco Airpower	30
Atlas Copco MCT.....	34
Atlas Copco Tools.....	38
Berema.....	42
Monsun-Tison.....	44
Kundanpassade lösningar.....	46
Personal.....	48
Förädlingsvärde.....	48
Atlas Copco-aktien	50
Styrelse, revisorer och verkställande ledning	52
Organisation	55
Fem år i sammandrag	56
Ekonomisk information från Atlas Copco.....	57

KALLELSE TILL BOLAGSSTÄMMA

Aktieägarna i Atlas Copco Aktiebolag kallas härmed till ordinarie bolagsstämma fredagen den 27 april 1984 kl 09.15 på Grand Hôtel Royal, Vinterträdgården, Stallgatan 4, Stockholm.

RÄTT TILL DELTAGANDE

Rätt att delta i bolagsstämman har aktieägare, som dels är införd i den av Värdepapperscentralen VPC AB förda aktieboken för bolaget *senast tisdagen den 17 april 1984*, dels *senast tisdagen den 24 april 1984 kl 16.00* till bolaget anmäler sin avsikt att delta i bolagsstämman.

ANMÄLAN OM DELTAGANDE

Anmälan om deltagande i stämman kan ske skriftligt under adress Atlas Copco AB,

105 23 Stockholm, eller per telefon 08/743 80 00 *senast tisdagen den 24 april 1984 kl 16.00.*

UTDELNING

Styrelsen föreslår en utdelning till aktieägarna av 3,00 SEK per aktie.

Styrelsen har som avstämningsdag beslutat föreslå den 3 maj 1984. Beslutat bolagsstämman enligt förslaget beräknas utdelningen komma att utsändas av VPC den 10 maj 1984.

ADRESSÄNDRING

Adressändring bör snarast anmälas till VPC för att säkerställa att utdelningen sänds till rätt adress. Blankett för adressändring finns vid samtliga bankkontor.

Omslaget

Bilderna visar kontrollmätning av en tandrotor före montering. Tandrotorerna i den oljefria kompressorn ZT2 kräver ytterst noggrann tillverkning och montering. En anledning är att de två rotorerna under kompressionen griper in i varandra utan metallisk kontakt. Tandkompressorn breddar den oljefria Z-serien till att omfatta även lägre kapacitetsområden. Hundratals ZT2-kompressorer har redan installerats hos livs- och läkemedelsindustrier, textilfabriker och elektronikföretag över hela världen.

1983

Atlas Copco-gruppens fakturering ökade med 2 % till 8 093 MSEK och orderingången med 5 % till 8 277 MSEK.

Resultatet uppgick till 253 MSEK (353), vilket motsvarar 3,1 % av faktureringen.

Avkastningen på Gruppens totalt sysselsatta kapital blev 12,6 % (15,6).

Investeringar i forskning och utveckling uppgick till 225 MSEK (195).

Förhandlingar med västtyska Linde AG har i början av 1984 lett till ett preliminärt avtal om förvärv av detta företags sektor för gas- och processkompressorer.

Atlas Copco Energy AB bildades vid årets slut.

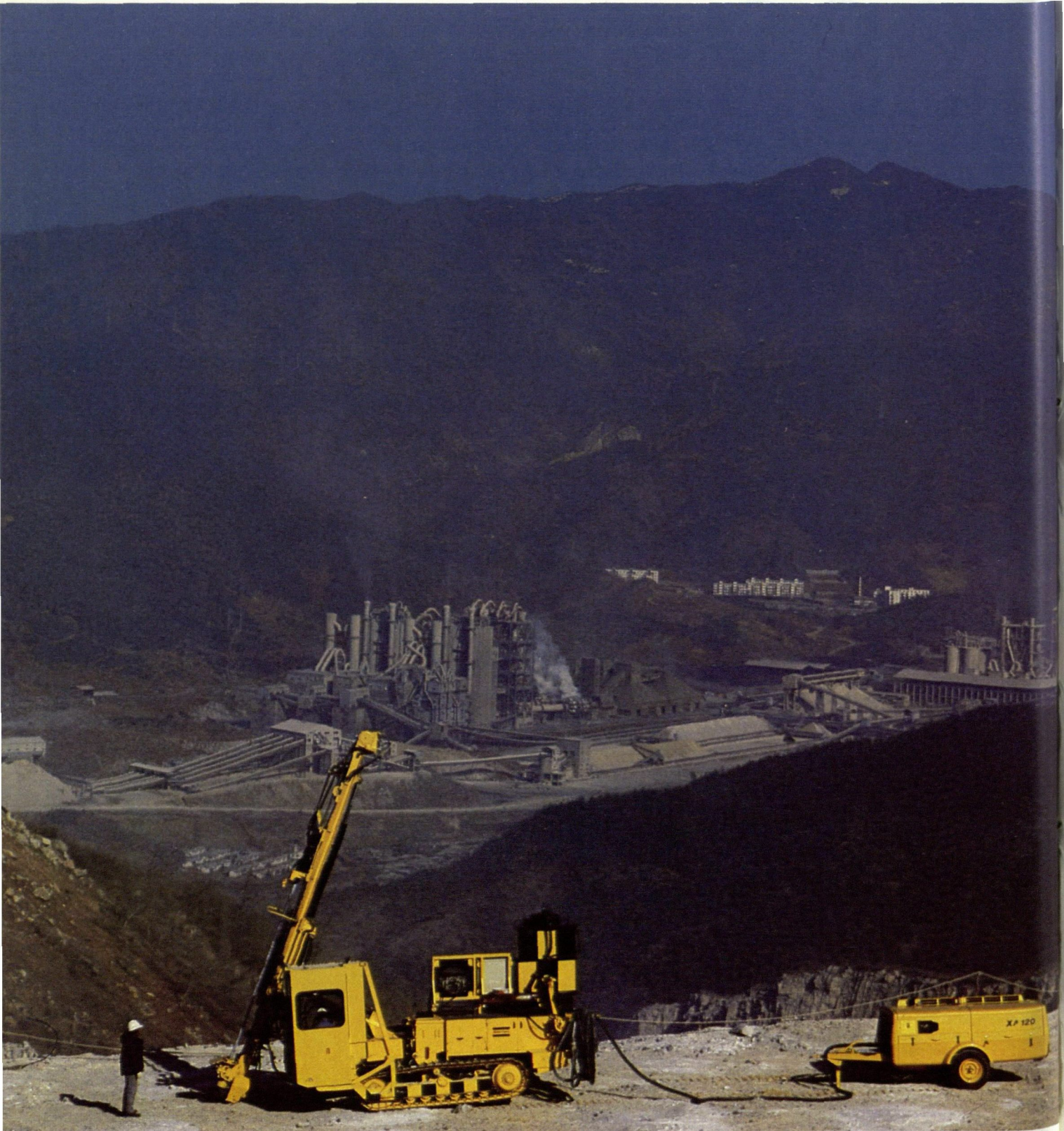
Antalet anställda i Gruppen var vid årets slut 15 839, en minskning med 1 818.

Styrelsen föreslår en utdelning per aktie av 3,00 SEK (6,00).

Till "årets produkt" från Atlas Copco har utnämnts GA 100 – en ny serie kompakta, oljeinsprutade skruvkompressorer för lägre kapacitetsområden. Den nya kompressorserien, som introducerades under hösten, har redan sålts till småindustrier och verkstäder i ett trettiotal länder. På bilden används den nya kompressorn för drift av tryckluftdrivna stenhuggerverktyg i katedralen i Antwerpen.

Det hydrauliska borraragregatet ROC 812H i arbete i ett kalkbrott vid Koreas största cementfabrik Ssang Yong Cement. Kompressorn används för luftspolning av borrhålet.

STYRELSENS REDOGÖRELSE FÖR VERKSAMHETEN 1983

MSEK om ej annat anges

ATLAS COPCO-GRUPPEN

	1983	1982
Fakturering	8 093	7 924
Resultat efter finansiella poster	253	353

Atlas Copco-gruppens fakturering under 1983 uppgick till 8 093 MSEK (7 924), vilket är en ökning med 2 procent (6). Räknet i volym minskade faktureringen 10 procent (-8). Av faktureringen hänför sig 91 procent till marknader utanför Sverige. Ordergång steg med 5 procent (3) till 8 277 MSEK (7 877), vilket är en volymminskning med 7 procent (-10).

Atlas Copco-gruppens resultat efter finansiella intäkter och kostnader, men före extraordinära poster, bokslutsdispositioner och skatter uppgick för verksamhetsåret till 253 MSEK (353). Detta motsvarar 3,1 procent (4,5) av faktureringen.

	1983	1982
Ordergång	8 277	7 877
Värdeökning, %	+5	+3
Volymförändring, %	-7	-10

MARKNADSUTVECKLING

Investeringsklimatet var fortsatt kärt under 1983 inom Atlas Copcos verksamhetsområden. I västvärlden var industrins investeringar låga. Som en följd av stora statliga budgetunderskott var de flesta länder restriktiva med offentliga investeringar. Detta drabbade särskilt bygg- och anläggningsmarknaden. Utvecklingsländernas efterfrågan sjönk kraftigt bl a på grund av betalningsproblem.

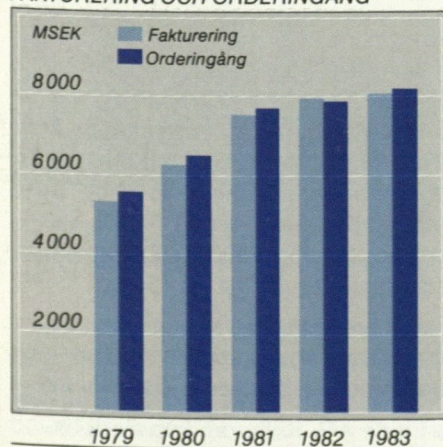
Den uppgång i efterfrågan som väntats redan i början av 1983, blev ej märkbar förrän under sista kvartalet, och då endast på vissa kundområden och i vissa länder.

Västvärldens industriproduktion vände uppåt under 1983. Ökningen var relativt stark i USA och Japan, men något svagare i Västeuropa. För Atlas Copcos del innebar detta en svag efterfrågan på standardutrustning, medan intresset för avancerade produkter som t ex monteringsystem och oljefria kompressorer ökade.

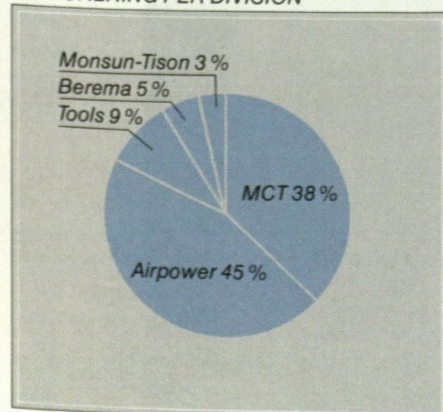
På gruvmarknaden bromsades nedgången upp under senare delen av året, varigenom säljvolymen av underjordsriggar och borrstål till gruvor kunde upprätthållas. Tack vare stora försäljningsansträngningar lyckades Atlas Copco öka sina marknadsandelar.

Inom bygg- och anläggningsmarknaden försämrades läget ytterligare under 1983. Atlas Copcos säljvolym minskade för ovanjordsriggar, tunnelriggar och entreprenadverktyg samt transportabla kompressorer.

FAKTURERING OCH ORDERGÅNG

FAKTURERING PER DIVISION

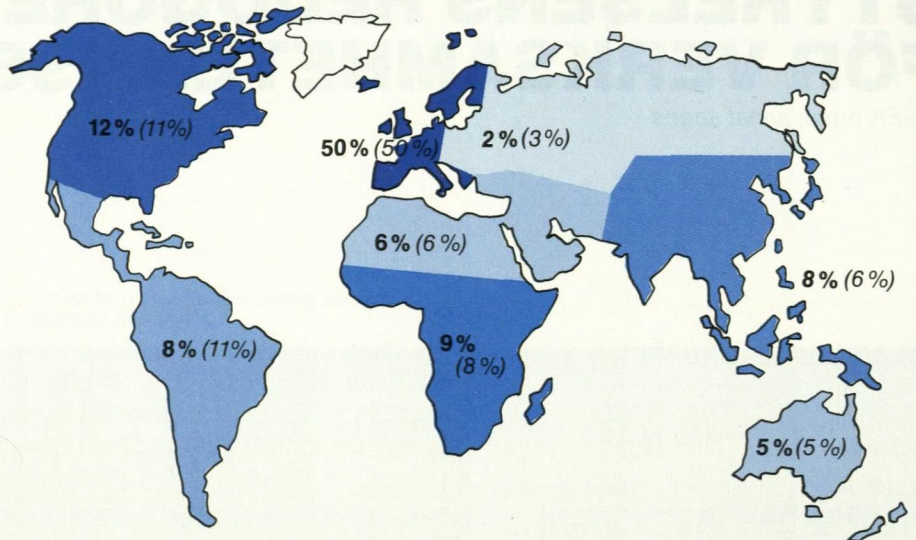
Säljbolag

Säljbolagen i Västeuropa, som svarar för hälften av Gruppens försäljning, tog vara på de möjligheter som bjöds att öka marknadsandelarna i den hårda konkurrensen. Särskilt framgångsrika var bolagen i Schweiz, Spanien och Storbritannien, som också noterade goda volymökningar i ordergången. Andra länder i Västeuropa, där Atlas Copco hävdade sig väl var Belgien, Nederländerna och Österrike. Portugals svaga ekonomi bidrog till svårigheter för bolaget i detta land.

Utanför Europa hävdade sig säljbolagen i Australien, Indien och Sydafrika väl, medan bolagen i Brasilien, Mexico och Venezuela tappade i volym på grund av dessa länders stora ekonomiska problem.

Atlas Copco International AB som har sina viktigaste marknader i Öststaterna, Mellanöstern och Afrika, noterade en minskning i volym. Betalningsproblem i många länder bidrog till det kärva marknadsklimatet.

ATLAS COPCO-GRUPPEN

GEOGRAFISK FÖRDELNING
AV FAKTURERINGEN 1983 (1982)

Koncernchefen Tom Wachtmeister (t v) och styrelsens ordförande Peter Wallenberg deltog i den sjökonferens som anordnades ombord på HMY Britannia i slutet av maj. Under konferensen diskuterade ledande brittiska och svenska affärs- och bankmän samarbetsmöjligheter för affärer i tredje land.

ÖVRIG VERKSAMHET

Atlas Copco Management Consulting AB är ett affärsdrivande konsultbolag som säljer sina tjänster huvudsakligen inom Atlas Copco-gruppen. Det nya bolaget har genomfört en effektivisering av Gruppens centrala servicefunktioner som t ex standard, patent, information etc. Bolaget har ansvaret för den administrativa utvecklingen inom Gruppen. Den breda satsningen på ADB-teknik fortsatte under året.

Atlas Copco ABEM AB utvecklar, tillverkar och säljer elektronikprodukter för geofysiska mätningar samt industriella mät- och styrsystem. ABEM genomförde under året en rationalisering av organisationen och produktprogrammet.

Atlas Copco Data AB är Gruppens kompetens-centrum för ADB-teknik och svarar för datordriften för bolag i Sverige och Norge.

STRUKTURELLA FÖRÄNDRINGAR

Ett dotterbolag till Berema, Atlas Copco Energy AB, bildades mot slutet av året. Företagets verksamhetsområden omfattar marknadsföring av värmeenergisystem och därtill knutna systemlösningar samt maskiner för brunnborring. Bolaget har förvärvat Cinab Energi AB:s värmepumpprogram och Well Drill Systems AB, Göteborg, som tillverkar lätt utrustning för brunnborring och vattenpumpar. Atlas Copco Energy beräknas första året omsätta ca 75 MSEK.

Beslut har fattats att under 1984-85 avveckla tillverkningen i Nacka av kolv-kompressorer i E-serien. Specialversioner av dessa kompressorer för gas- och processindustri kommer att överföras till Saarbrücken-fabriken i Västtyskland.

Preliminärt avtal har träffats med västtyska Linde AG, Köln, om köp av detta företags division för gas- och processkompressorer. Denna omfattar tillverk-

Beremas VD Lars Åsell diskuterar verksamheten i nybildade Atlas Copco Energy med det nya bolagets VD Per Gunnar Skoglundh.

ning och försäljning av expansionsturbiner, gaskompressorer av centrifugal- och kolvtyp samt tryckluftverktyg. Verksamheten sysselsätter i dag 760 personer och omsätter ca 300 MSEK. Avtalet förutsätter ett godkännande av västtyska myndigheter.

RESULTAT

Gruppens resultat efter finansiella intäkter och kostnader men före extraordinära poster, bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 253 MSEK (353), vilket motsvarar 3,1 procent (4,5) av faktureringen. Vinst per aktie blev 4:90 SEK (7:65).

Avkastningen på totalt kapital exkl icke räntebärande rörelseskulder uppgick till 12,6 procent (15,6).

Det åtgärdsprogram som inleddes 1982 för att anpassa verkstäder och säljorganisation till en lägre säljvolym fortsatte under 1983. Den otillfredsställande säljvolymen under året medförde ett fortsatt lågt utnyttjande av Gruppens resurser. Tack vare vidtagna åtgärder kunde andra halvårets resultat hållas på samma nivå som motsvarande period föregående år. Av årets resultatförsämring hänförs sig ca 75 MSEK till ett lägre utnyttjande av verkstäderna. Vissa fabriker gick med 3 - 4 dagars vecka under delar av året.

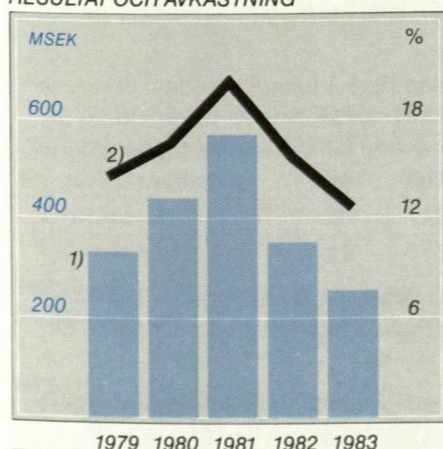
Samtliga divisioner utom Atlas Copco MCT visar förbättrade resultat. Airpower- och Tools-divisionerna förbättrade sina resultat något trots lägre säljvolym. Monsun-Tison och Berema noterade markanta resultatförbättringar.

MCT-divisionens resultat försämrades kraftigt och uppgick till -24 MSEK före extraordinära poster och bokslutsdispositioner. Den internationella bygg- och anläggningsmarknaden minskade för andra året i rad, samtidigt som gruvmarknaden var fortsatt svag. Trots ökade marknadsandelar drabbades divisionen av en kraftig volymnedgång som negativt påverkade resultatet. Resultatförsämringen förklaras också av förluster i Jarva-enheten i USA, som speciellt hårt drabbats av den svaga marknaden för tunnelbormaskiner, samt av stora utskrotningar.

Totalmarknaden för Atlas Copcos produkter minskade kraftigt under året. Detta påverkade säljbolagens resultat. Speciellt gäller detta bolagen i Portugal och Frankrike. Utanför Europa var det framför allt bolagen i Brasilien, Venezuela och Zambia som uppvisade lägre resultat. Säljbolaget i Mexico som under 1982 fått vidkännas stora kursförluster och en vikande marknad kunde ånyo visa ett positivt resultat. Av de europeiska bolagen uppnådde bl a säljbolagen i Belgien, Schweiz och Storbritannien förbättrade resultat. Bolagen i Sydafrika, USA och Canada ökade sina resultat markant.

Det fortsatta rationaliseringsarbetet ledde till nedläggning eller omstrukturering av flera produktionsenheter. Kostnader för dessa åtgärder som uppgår till 20 MSEK (90) är av engångsnatur och har behandlats som extraordinära. Minskningen av personal i såväl säljbolag som divisioner har medfört stora kostnader, vilka direkt belastar årets rörelseresultat med ca 50 MSEK. Räntenettet har förbättrats med 112 MSEK till -306 MSEK och uppgick till 3,8 procent (5,3) av faktureringen. Förbättringen uppnåddes bl a genom minskad kapitalbindning i lager, kundfordringar och fastigheter. Likviditetstillskottet från den under senare delen av 1982 riktade nyemissionen gentemot AB Volvo, liksom den lägre internationella räntenivån, bidrog också till minskade räntekostnader. Gruppens genomsnittliga låneränta sjönk från 16,3 procent 1982 till 14,3 procent under det gångna året.

RESULTAT OCH AVKASTNING

1) Resultat efter finansiella poster, MSEK.

2) Avkastning på totalt sysselsatt kapital, % (definition sid 20).

DIVISIONERNAS RESULTAT OCH AVKASTNING

	Resultat		Avkastning %	
	1983	1982	1983	1982
Airpower	196	183	16	17
MCT	-24	114	7	14
Tools	20	17	13	12
Berema	48	38	21	21
Monsun-Tison	13	1	13	7
Totalt	253	353	13	16

RESULTATET FÖRDELAT

PER KVARTAL	1983	1982
Första kvartalet	71	155
Andra kvartalet	77	94
Tredje kvartalet	7	-46
Fjärde kvartalet	98	150
Totalt	253	353

Det förbättrade räntenettet har motverkats av kraftigt ökade kursförluster. Dessa orsakades huvudsakligen av den fortsatt starka dollaruppgången samt devalveringsförluster i bl a Brasilien.

Gruppen har under senare år periodiserat orealiserade kursförluster på av moderbolaget upptagna utländska lån. Efter det att på året belöpande del om 74 MSEK (93) belastats resultatet, kvarstår 220 MSEK såsom orealiserade kursförluster. Mot dessa kursförluster står sedan tidigare en kursregleringsreserv på 43 MSEK.

Med den rådande osäkerheten på valutamarknaden, och ovissheten beträffande vårt lands förmåga att minska budgetunderskottet och stabilisera SEK gentemot USD, har det befunnits angeläget att 1983 i Gruppens resultat kostnadsföra de kvarstående orealiserade kursförlusterna på 220 MSEK. Dessa redovisas som extraordinär kostnad, och tidigare redovisad kursregleringsreserv på 43 MSEK upplöses.

I moderbolaget har som extraordinär kostnad dock upptagits endast de orealiserade kursförluster om 77 MSEK som avser lån förfallande till betalning t o m 1987. Därefter kvarstående ej tagna orealiserade kursförluster i moderbolaget uppgår till 89 MSEK.

	1983	1982
Finansnetto	- 405	- 453
Självfinansieringsgrad, %	118*	90
Andel eget riskbärande kapital, %	36,7	37,7

* Exkl extraordinära kursförluster

FINANSIERING

Stora insatser gjordes under året för att minska kapitalbindningen – i såväl lager, kundfordringar som anläggningstillgångar – och därmed möjliggöra en neddragning av de räntebärande lånen.

Det härigenom frigjorda kapitalet täckte även Gruppens totala finansieringsbehov för investeringar i anläggningstillgångar som uppgick till 188 MSEK (381). Härav avsåg 175 MSEK (287) investeringar i fastigheter, maskiner och inventarier, 9 MSEK investeringar i aktier och andelar samt 4 MSEK förvärvad goodwill.

Kund- och växelfordringarna minskade med 116 MSEK (ökning 183) till 1 666 MSEK vid årets slut, motsvarande 21 procent (22) av försäljningen. Varulagret minskade under året med 313 MSEK (ökning 194) till 2 698 MSEK, motsvarande 33 procent (38) av försäljningen. Gruppens likvida medel minskade, främst p g a amortering av moderbolagets lån, och uppgick vid årsskiftet till 918 MSEK (1 141). Likviditetsreserven uttryckt i beviljade men outnyttjade krediter i svenska och utländska banker uppgick till 1 984 MSEK (1 653).

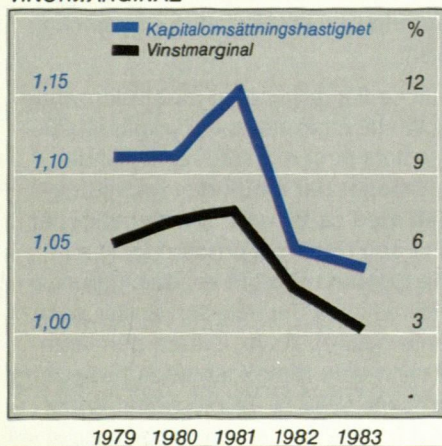
Den minskade kapitalbindningen möjliggjorde återbetalning av såväl korta som långa lån. Totalt reducerades de räntebärande lånen med 180 MSEK inkluderande effekten av årets växelkursförändringar och kostnadsförda extraordinära kursförluster.

Atlas Copco-gruppens valutaexponering är p g a företagets internationella karaktär mycket diversifierad. Genom moderbolagets upplåning i USD och CHF har dock utvecklingen av dessa valutor speciell betydelse. För att minska Gruppens känslighet för växelkursförändringar samt för förändringar i det internationella ränteläget, konverterades under året delar av de långfristiga USD-lånen till annan valuta.

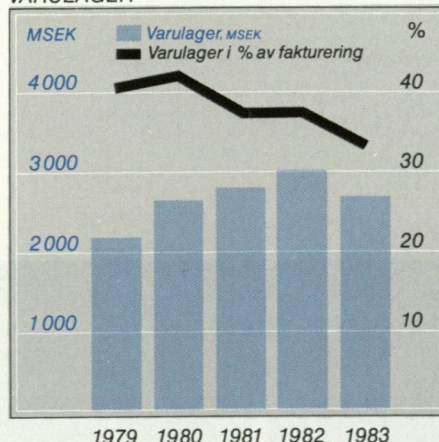
Andelen eget riskbärande kapital var vid årets slut 36,7 procent (37,7).

För att underlätta handeln med Atlas Copco-aktien för investerare i USA har ett s k ADR-program genomförts i samarbete med amerikansk bank. ADR – American Depositary Receipts – innebär i korthet att svenska aktier deponeras i

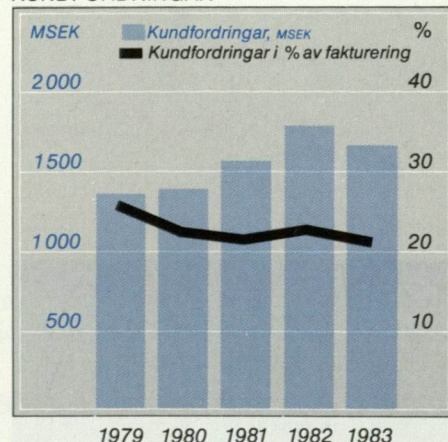
KAPITALOMSÄTTNINGSHASTIGHET OCH VINSTMARGINAL

VARULAGER

KUNDFORDRINGAR

Sverige för utländska investerares räkning mot utgivning av depåbevis i vilka handel sker.

I syfte att reducera Atlas Copcos försäkringskostnader har ett helägt bolag för återförsäkring bildats, Atlas Copco Reinsurance S.A., Luxemburg.

	1983	1982
Investeringar i maskiner och fastigheter	175	287
Sverige	58	112
Utlandet	117	175
Totalt i % av fakturering	2,2	3,6

INVESTERINGAR

Under 1983 uppgick investeringar i fastigheter och maskiner i produktionsledet till 120 MSEK (186) och i marknadsledet till 55 MSEK (101). Modernisering och rationalisering i verkstäder, lager och kontor fortsatte. Liksom de senaste åren gällde en stor del av årets investeringar ADB-utrustning med tillhörande programvara.

Den nya byggnaden för Atlas Copco Data, Nacka, togs planerligt i bruk liksom det nya datahuset vid Atlas Copco Airpower i Antwerpen.

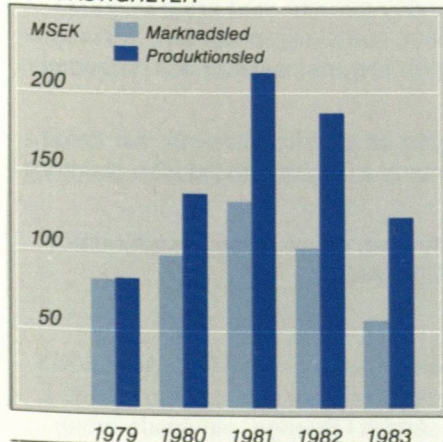
I Portugal är en ny anläggning med huvudkontor och verkstad under uppförande. Inflyttning sker under första halvåret 1984.

Den tidigare förhyrda fabriken med tomtmark för Atlas Copco Manufacturing Ltd, Storbritannien, inköptes under året till fördelaktigt pris.

Som en följd av rationaliseringar och för att minska kapitalbindningen i Gruppen avyttrades under året ett antal fastigheter. Bl a såldes fabriksfastigheterna vid Injectorverken i Stockholm och Copco Nueva Montaña, Spanien samt delar av fabriksenheter i Holyoke, USA.

Försäljningssumman för avyttrade fastigheter uppgick totalt till 57 MSEK.

INVESTERINGAR I MASKINER OCH FASTIGHETER

	1983	1982
Antal anställda i direkt FoU-arbete	770	750
Investeringar i direkt FoU-arbete	225	195

FORSKNING OCH UTVECKLING

Forsknings- och utvecklingsarbetet inriktades i ökad grad mot nya teknik- och marknadsområden.

Det långsiktiga kunskapsuppbyggandet, framför allt vid företagets forskningsinstitut Cerac, Schweiz, koncentrerades på vissa teknikområden. Bl a genomfördes materialstudier beträffande slitage och styrd nedkyllning av metaller. Ett annat nytt område som studerades under året var utvinning av geotermisk energi. Atlas Copco har medverkat i ett fjärrvärmeprojekt i Lund vid borning av geotermiska djuphål.

Atlas Copco ABEM presenterade under året sin nyutvecklade produkt Terraloc, ett datoriserat instrumentsystem för markundersökning. Med det nya instrumentet precisionsmätts bl a djupet till, och beskaffenheten hos berggrunden.

Vid årets utdelning av Guldkuggen den 7 december belönades två Atlas Copco-medarbetare, Bo Skogberg (t v) och Vigg Romell, med silverplakett och hedersomnämning för bergförstärknings-systemet Swellex. De gratuleras här av Ericssonchefen Björn Svedberg och SE-bankens styrelseordförande Curt G Olsson (längst t h).

Produktutvecklingen, som sker vid divisionerna, resulterade under året i introduktion av en rad avancerade produkter – i ökande omfattning med inslag av elektronik. Bl a lanserades en datoriserad nitningsrobot med programmerad frammatning och laserbaserat kontrollsystem, nya elektroniska styr- och regler-system för kompressorer, varvtalsstyrning för stigortsmaskiner och mikrodator-försedda geofysiska instrument.

En helt ny grundförstärkningsmetod, baserad på svällkroppsteknik, har dragit stor uppmärksamhet till sig. Metoden provas bl a i svåra förhållanden i centrala Stockholm.

I Sicklaområdet installerades vid slutet av året en större anläggning för datorstött konstruktion och tillverkning, s k CAD/CAM.

PERSONAL

Omstruktureringen av Atlas Copco-gruppen fortsatte under 1983. Avveckling och sammanslagning av olika enheter medförde personalminskningar både i Sverige och utomlands. Många anställda, särskilt i Sverige, utnyttjade erbjudande om förtids- eller deltidspension. De svenska enheternas kostnader för detta uppgår till 37 MSEK och fördelas på 5 år. Delar av personalen erbjuds också utbildning för mer kvalificerade arbetsuppgifter. Vid årets slut hade Atlas Copco-gruppen 15 839 anställda (17 657). Av den totala minskningen på 1 818 personer hänförs sig 397 till de svenska enheterna.

För Atlas Copco-gruppen utgjorde utgifter för löner och andra ersättningar:

	1983	1982
Styrelser och verkställande ledningar	49,8	41,9
Övriga anställda	1 727,8	1 681,6
Totalt	1 777,6	1 723,5

	1983	1982
Medelantal anställda	16 974	18 402
Huvudkontor	64	73
Säljbolag	8 895	9 569
Divisioner	8 015	8 760

MODERBOLAGET

Moderbolagets utgifter för löner och andra ersättningar utgjorde:	1983	1982
Styrelse och verkställande ledning (varav tantiem 1,3 (1,7))	4,4	4,8
Övriga anställda	60,6	60,7
Totalt	65,0	65,5

RESULTAT

I moderbolagets, Atlas Copco AB, resultat ingår Atlas Copco Management Consulting AB och Atlas Copco International AB, vilka båda drivs i kommission.

Atlas Copco Management Consulting AB säljer tjänster internt inom Gruppen. Faktureringen uppgick till 74 MSEK. Atlas Copco International AB svarar för marknadsföringen i de länder där Gruppen inte har egna säljbolag. Faktureringen uppgick till 496 MSEK (524). Resultatet försämrades.

Valutakursdifferenser uppgick till totalt - 65 MSEK (- 39). Orealiserade valutakursförluster på långfristiga lån i utländsk valuta har belastats årets resultat med 60 MSEK (87). De kvarstående orealiserade kursförlusterna uppgick till 209 MSEK (234), varav 43 MSEK avsatts tidigare år till en kursregleringsreserv. Av de orealiserade kursförlusterna har den del, som avser lån förfallande till betalning t o m 1987, belastats resultatet med 77 MSEK som extraordinär kostnad. Resten har i likhet med föregående år periodiserats över lånens återstående löptid.

Ränteintäkterna från likvida medel och kortfristiga placeringar ökade med 29 MSEK till 129 MSEK till följd av den genomsnittligt högre likviditeten.

Utdelningar från dotterbolag uppgick till 128 MSEK (109), varav från svenska bolag 0 MSEK (6).

FINANSIERING

Kassa, bank och andra kortfristiga placeringar minskade till 556 MSEK (829).

Under året genomfördes aktiekapitalhöjningar i bl a Atlas Copco Deutschland GmbH och Berema AB.

Det bokförda värdet av aktierna i Terratest SA, Spanien, och i vissa andra bolag har nedskrivits, medan det bokförda värdet av aktierna i Atlas Copco Benelux b v och Atlas Copco UK Holdings Ltd ökats med motsvarande belopp.

Medelantalet anställda i moderbolaget var under året 64 (73), i Atlas Copco Management Consulting AB 186 (188) och i Atlas Copco International AB 136 (141), samtliga i Nacka.

UTDELNING OCH PROGNOIS

Styrelsen föreslår en till 3:- SEK (6:-) sänkt utdelning. Därigenom stärks den finansiella basen för den pågående omdaning och för fortsatta offensiva satsningar.

En förbättring av industrikonjunkturen förväntas under 1984. Detta bör leda till ökade investeringar inom för Atlas Copco väsentliga kundområden, varför en ökning av efterfrågan förutses på Gruppens produkter.

Ökade marknadsandelar och fortsatta rationaliseringar bör leda till ett bättre utnyttjande av Gruppens resurser. Därmed väntas 1984 års resultat bli förbättrat.

RESULTATRÄKNING

Belopp i MSEK

ATLAS COPCO-GRUPPEN

		1983	1982
Fakturering		8 092,7	7 923,9
	Sålda varors kostnad samt kostnader för teknisk utveckling, försäljning, administration m m (NOT 1)	- 7 282,8	- 6 963,0
Rörelseresultat före avskrivningar		809,9	960,9
Avskrivningar enligt plan (NOT 2)	Goodwill	- 12,3	- 24,7
	Maskiner och inventarier	- 108,2	- 93,6
	Byggnader	- 30,9	- 37,0
Rörelseresultat efter avskrivningar		658,5	805,6
Finansiella intäkter och kostnader	Ränteintäkter	227,6	174,5
	Räntekostnader (NOT 3)	- 532,8	- 591,3
	Utdelning på aktier och andelar	6,6	0,7
	Valutakursdifferenser (NOT 4)	- 106,6	- 36,5
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader		253,3	353,0
	Extraordinära intäkter och kostnader (NOT 5)	- 243,5	- 22,6
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter		9,8	330,4
Boksluts-dispositioner	Varulagerreserver	135,2	80,4
	Investeringsfonder	- 5,8	- 4,1
	Särskilda investeringsfonder	- 21,0	-
	Övriga reserver	- 11,2	- 13,2
	Skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan (NOT 18)	- 39,3	- 11,1
	Ackumulerade avskrivningar utöver plan på sålda tillgångar	12,3	4,1
	lanspråktagande av arbetsmiljöfonder, vinstfonder och investeringsfonder	42,6	6,5
	Kursregleringsreserv	43,0	-
Resultat före skatter		165,6	393,0
Skatter (NOT 6)		- 151,5	- 175,2
Minoritetsandelar i årets resultat		- 11,4	- 16,6
ÅRETS VINST		2,7	201,2

BALANSRÄKNING

Belopp i MSEK

ATLAS COPCO-GRUPPEN

TILLGÅNGAR		1983.12.31		1982.12.31	
Omsättningstillgångar	Kassa, bank och kortfristiga placeringar (NOT 7)	918,0		1 140,6	
	Fordringar (NOT 8)	2 183,9		2 162,7	
	Varulager (NOT 9)	2 697,6	5 799,5	3 011,2	6 314,5
Anläggningstillgångar	Aktier och andelar (NOT 10)	116,6		114,7	
	Goodwill (NOT 11)	8,5		16,7	
	Långfristiga fordringar	245,6		249,5	
	Nyanläggningar	26,1		45,5	
	Maskiner och inventarier (NOT 12)	492,9		511,2	
	Byggnader (NOT 13)	640,3		625,2	
	Mark (NOT 14)	140,5	1 670,5	144,0	1 706,8
SUMMA TILLGÅNGAR		7 470,0		8 021,3	
SKULDER OCH EGET KAPITAL					
Kortfristiga skulder	<i>Räntebärande skulder</i>				
	Bank- och växelskulder	1 045,4		1 403,8	
	Kortfristig del av långfristiga skulder	198,3		264,2	
	Övriga kortfristiga skulder	57,9		-	
	<i>Icke räntebärande skulder</i>				
	Växelskulder	139,8		195,2	
	Leverantörsskulder	503,1		451,7	
	Skatteskulder	100,9		108,0	
	Upplypna kostnader och förutbetalda intäkter	274,9		290,0	
	Övriga kortfristiga skulder	441,0	2 761,3	493,1	3 206,0
Långfristiga skulder	<i>Räntebärande skulder</i>				
	Förlags- och obligationslån (NOT 15)	354,8		249,8	
	Intecknings- och reverslån (NOT 15)	1 042,3		994,3	
	Avsatt till pensioner (NOT 16)	481,7		448,6	
	<i>Icke räntebärande skulder</i>				
	Övriga långfristiga skulder	89,6	1 968,4	98,3	1 791,0
SUMMA SKULDER		4 729,7		4 997,0	
Obeskattade reserver	Varulagerreserver (NOT 17)	176,5		311,7	
	Akkumulerade avskrivningar utöver plan (NOT 18)	252,5		225,5	
	Investeringsfonder (NOT 19)	22,8		20,5	
	Särskilda investeringsfonder (NOT 20)	21,0		1,7	
	Vinstfonder (NOT 21)	-		37,4	
	Kursregleringsreserv	-		43,0	
	Övriga reserver	24,4	497,2	13,2	653,0
Minoritetsintressen		112,0		102,1	
Eget kapital	<i>Bundet eget kapital</i>				
	Aktiekapital (SID 50)	586,5		586,5	
	Bundna reserver (NOT 22)	1 183,0	1 769,5	1 108,6	1 695,1
	<i>Fritt eget kapital</i>				
	Disponibla vinstmedel (NOT 23)	358,9		372,9	
	Årets vinst	2,7	361,6	201,2	574,1
SUMMA EGET KAPITAL		2 131,1		2 269,2	
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		7 470,0		8 021,3	
Ställda panter (NOT 24)		674,7		707,8	
Ansvarsförbindelser	Diskonterade växlar	134,9		193,8	
(NOT 25)	Övriga ansvarsförbindelser	445,4		531,8	

FINANSIERINGSANALYSER

Belopp i MSEK

	GRUPPEN		ATLAS COPCO AB	
	1983	1982	1983	1982
TILLFÖRDA MEDEL				
Från årets verksamhet internt tillförda medel*	- 14,4	258,4	80,6	113,1
Försäljning av anläggningstillgångar	86,0	268,8	10,2	180,9
Minskning av långfristiga fordringar	3,9	-	-	-
Ökning av räntebärande lån	-	350,7	-	69,1
Riktad nyemission	-	373,3	-	373,3
Minoritetsandelar i eget kapital	9,9	18,0	-	-
SUMMA TILLFÖRDA MEDEL	85,4	1 269,2	90,8	736,4
ANVÄNDA MEDEL				
Investeringar i fastigheter, maskiner och inventarier	174,7	287,0	7,9	33,2
Investeringar i aktier och andelar	8,8	86,1	38,2	196,2
Förvärvad goodwill	4,1	8,1	-	-
Ökning av långfristiga fordringar	-	180,4	30,3	204,1
Minskning av räntebärande lån	180,3	-	111,4	-
Till dotterbolag överförda fonder	-	-	-	0,3
Utdelning från moderbolaget	140,8	124,2	140,8	124,2
Utdelning till minoritetsintressen i dotterbolag	4,7	2,8	-	-
SUMMA ANVÄNDA MEDEL	513,4	688,6	328,6	558,0
FÖRÄNDRING AV RÖRELSEKAPITAL	-428,0	+580,6	-237,8	+178,4
Förändring av varulager	-313,6	+194,9	+ 2,1	- 29,0
Förändring av kortfristiga fordringar	+ 21,2	+208,7	+ 53,3	- 93,9
Förändring av rörelseskulder	+ 87,0	-189,0	- 20,4	- 7,4
Förändring av likvida medel	-222,6	+366,0	-272,8	+308,7
SUMMA FÖRÄNDRING	-428,0	+580,6	-237,8	+178,4
*) Från årets verksamhet internt tillförda medel				
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	9,8	330,4	- 21,1	45,4
Avskrivningar	151,4	155,3	5,6	7,3
Realiserad vinst/förlust på sålda anläggningstillgångar	- 12,7	- 67,3	- 4,0	- 67,3
Koncernbidrag	-	-	113,1	108,3
Skatter	-151,5	-175,2	- 13,0	- 1,5
Minoritetsandelar i årets resultat	- 11,4	- 16,6	-	-
Uttag från spärrade konton	-	31,8	-	20,9
	- 14,4	258,4	80,6	113,1

RESULTATRÄKNING

ATLAS COPCO AB

Belopp i MSEK

		1983	1982
Rörelseintäkter	Fakturering	570,3	523,8
	Provisioner m m från dotterbolag	90,5	128,6
Rörelsekostnader	Sålda varors kostnad samt kostnader för teknisk utveckling, försäljning, administration m m	- 661,8	- 705,4
Rörelseresultat före avskrivningar		- 1,0	- 53,0
Avskrivningar enligt plan (NOT 2)	Maskiner och inventarier	- 3,8	- 3,4
	Byggnader	- 1,8	- 3,9
Rörelseresultat efter avskrivningar		- 6,6	- 60,3
Finansiella intäkter och kostnader	Utdelningar från dotterbolag	128,3	109,1
	Räntor från dotterbolag, netto	9,1	24,9
	Räntor från andra än dotterbolag	129,0	100,1
	Räntor till andra än dotterbolag	- 149,1	- 157,9
	Utdelningar från andra än dotterbolag	6,1	0,7
	Valutakursdifferenser (NOT 4)	- 65,1	- 38,5
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader		51,7	- 21,9
	Extraordinära intäkter och kostnader (NOT 5)	- 72,8	67,3
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		- 21,1	45,4
Bokslutsdispositioner	Särskild investeringsfond	- 19,6	-
	Skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan (NOT 18)	- 37,3	- 2,1
	Ackumulerade avskrivningar utöver plan på sålda tillgångar	-	1,6
	lanspråktagande av arbetsmiljöfond, särskild investeringsfond samt vinstfond	37,4	1,9
	Nedskrivning av nyanläggning motsvarande statligt bidrag	- 0,7	-
	Koncernbidrag	113,1	108,3
Resultat före skatt		71,8	155,1
Skatt (NOT 6)		- 13,0	- 1,5
ÅRETS VINST		58,8	153,6

BALANSRÄKNING

Belopp i MSEK

ATLAS COPCO AB

TILLGÅNGAR		1983.12.31	1982.12.31
Omsättningstillgångar	Kassa, bank och kortfristiga placeringar (NOT 7)	556,0	828,8
	Fordringar (NOT 8)	529,0	475,7
	Varulager	36,8	34,7
		1 121,8	1 339,2
Anläggningstillgångar	Aktier och andelar i dotterbolag (SID 26)	838,1	803,1
	Aktier och andelar i andra bolag (NOT 10) (SID 26)	106,7	110,4
	Långfristiga fordringar hos dotterbolag	104,5	69,8
	Andra långfristiga fordringar	216,4	220,8
	Nyanläggningar	—	35,0
	Maskiner och inventarier (NOT 12)	17,6	13,4
	Byggnader (NOT 13)	79,3	46,2
	Mark (NOT 14)	24,6	23,9
		1 387,2	1 322,6
SUMMA TILLGÅNGAR		2 509,0	2 661,8

SKULDER OCH EGET KAPITAL

Kortfristiga skulder	<i>Räntebärande skulder</i>		
	Skulder till dotterbolag	137,2	210,6
	Kortfristig del av långfristiga skulder	48,2	167,5
	Förskott från kunder	2,4	31,2
	<i>Icke räntebärande skulder</i>		
	Leverantörsskulder	9,9	11,6
	Skatteskuld	—	2,2
	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	30,3	53,3
	Övriga kortfristiga skulder	64,0	16,7
			292,0
Långfristiga skulder	<i>Räntebärande skulder</i>		
	Förlags- och obligationslån (NOT 15)	241,2	249,8
	Intecknings- och reverslån (NOT 15)	387,9	280,6
	Avsatt till pensioner, PRI	123,9	112,2
	Avsatt till pensioner, övriga	12,9	13,2
		765,9	655,8
SUMMA SKULDER		1 057,9	1 148,9
Obeskattade reserver	Akkumulerade avskrivningar utöver plan (NOT 18)	45,9	7,9
	Särskild investeringsfond (NOT 20)	19,6	—
	Vinstfond (NOT 21)	—	37,4
	Kursregleringsreserv	43,0	43,0
		108,5	88,3
Eget kapital	<i>Bundet eget kapital</i>		
	Aktiekapital (23 460 500 aktier à nom 25 SEK)	586,5	586,5
	Reservfond (NOT 22)	597,1	530,5
	<i>Fritt eget kapital</i>		
	Disponibla vinstmedel (NOT 23)	100,2	154,0
Årets vinst	58,8	153,6	
		159,0	307,6
SUMMA EGET KAPITAL		1 342,6	1 424,6
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		2 509,0	2 661,8
Ställda panter (NOT 24)		108,1	108,1
Ansvarsförbindelser (NOT 25)	Borgens- och övriga ansvarsförbindelser, varav till förmån för dotterbolag 614,4 (596,1)	768,7	778,8
	Kapitalvärde av pensionsåtagande	49,7	45,2

KOMMENTARER

MSEK om ej annat anges

INTERNATIONELLA RIKTLINJER

Atlas Copco välkomnar de riktlinjer för internationellt verksamma företag, som upprättats av OECD, de västliga industriländernas ekonomiska samarbetsorgan. Bolaget följer dessa riktlinjer i allt väsentligt.

Vid utarbetandet av denna verksamhetsberättelse har riktlinjerna beaktats, med undantag för vissa uppgifter som av konkurrensskäl fin ej kan lämnas.

Årsredovisningen lämnar sålunda upplysning om följande:

	Placering i årsredovisningen
Företagets struktur	
– namn och säte för moderbolaget	Omslaget, sid 2
– aktier och andelar i dotterbolag, procentuellt ägande samt aktieägande mellan bolagen.	Aktier och andelar, sid 26
Geografiska områden där verksamheten utövas och de huvudsakliga verksamheter som bedrivs där.	Ingressen till divisionernas avsnitt, sid 31, 35, 39, 42 och 44
Fakturerings fördelad per geografiskt område.	Styrelsens redogörelse, kartan sid 4
Kapitalinvesteringar fördelade på geografiska områden och på marknads/produktionsled.	Styrelsens redogörelse, tabell och diagram sid 7
Finansieringsanalys för Atlas Copco-gruppen.	Sid 12
Forsknings- och utvecklingskostnader för företaget i sin helhet.	Styrelsens redogörelse, tabell sid 7 och kommentarerna, not 1, sid 20
Principer som tillämpas vid internprissättning.	Kommentarerna, not 9, sid 22
Redovisningsprinciper också i fråga om koncernredovisningen.	Kommentarerna, sid 15

Bolaget ställer sig också positivt till de riktlinjer rörande internationella företag och arbetsmarknaden, som utarbetats av ILO, Förenta Nationernas organ för arbetsmarknadsfrågor.

I enlighet med internationell standard har i årsredovisningen följande beteckningar använts:

Valuta: SEK svenska kronor. Övriga valutor: se sid 19.

Prefix: k tusen. M miljoner.

REDOVISNINGSPRINCIPER

Konsolidering

Atlas Copco-gruppens resultat- och balansräkningar omfattar alla bolag, i vilka moderbolaget direkt eller indirekt har mer än hälften av aktiernas röstvärde, samt bolag, i vilka Gruppen på annat sätt har ett bestämmande inflytande och en betydande andel av resultatet av deras verksamhet.

Balansräkningarna har upprättats enligt förvärvsmetoden, som innebär att förvärvade bolags egna kapital vid förvärvstidpunkten – med tillägg av efterföljande nyemissioner – har eliminerats mot aktiernas bokförda värde.

Under året förvärvade bolag har inkluderats i Gruppens resultaträkning med värden avseende tiden efter förvärvet.

För bildade dotterbolag har tillskjutet aktiekapital eliminerats mot aktiernas bokförda värde i respektive moderbolag. Differenser på fondemissioner i dotterbolag har förts till Gruppens bundna reserver.

Omräkning

Atlas Copco tillämpar den monetära/icke-monetära metoden för omräkning av utländska dotterbolags balans- och resultaträkningar. Syftet med denna metod är att koncernens redovisning skall bli densamma som om dotterbolagen legat i moderbolagslandet.

Enligt denna metod omräknas alla icke-monetära poster dvs fastigheter (mark och byggnader), maskiner och inventarier, varulager samt eget kapital och obeskattade reserver till de kurser som rådde vid anskaffningstillfället. Övriga balansposter – monetära poster – omräknas till balansdagens kurser. Resultaträkningen omräknas efter årets genomsnittskurs med undantag för avskrivningar och bokslutsdispositioner som omräknas till investeringskurser. De kursdifferenser, som uppkommer vid omräkningen av utländska dotterbolag, har redovisats över resultaträkningen.

I de enskilda bolagens balans- och resultaträkningar har fordringar och skulder i andra valutor än respektive hemlands omräknats enligt lägsta/högsta värdets princip. Fordringar har således omräknats med den lägsta av anskaffningsdagens och balansdagens kurser medan skulder omräknats med den högsta av dessa kurser. Detta gäller dock ej i moderbolaget där realiserade kursförluster på utländska lån periodiserats på visst sätt (se not 4). I den konsoliderade balans- och resultaträkningen för Gruppen har dock samtliga lån värderats till balansdagens kurs.

Under 1981 antogs i USA en ny standard för omräkning av dotterbolagens redovisning. Den följdes i juli 1983 av IAS 21, en rekommendation från International Accounting Standard Committee, som i allt väsentligt överensstämmer med den amerikanska anvisningen. Dessa anvisningar kommer att påverka svensk redovisningspraxis. De innebär en ur redovisningssynpunkt förändrad syn på dotterbolagen och ett antal svenska företag har valt att redan nu använda varianter av den sk dagskursmetoden.

KOMMENTARER

Dagskursmetoden innebär att dotterbolagen redovisas som fristående enheter vars verksamhet bedrivs i en främmande valuta och vari moderbolaget har en nettoinvestering. Samtliga tillgångar och skulder i dotterbolagens balansräkningar omräknas enligt denna metod till balansdagskurs och samtliga poster i resultaträkningen till genomsnittskurs för året.

Balans- och resultaträkningar för dotterbolag i s k höginflationsländer omräknas dock ej på ovan angivet sätt utan enligt den monetära/icke-monetära metoden.

Den omräkningsdifferens som uppkommer är helt enkelt en effekt av att nettoinvesteringen omräknas till en annan kurs vid årets slut än vid dess början. Denna omräkningsdifferens skall då ej påverka resultatet utan förs direkt till det egna kapitalet.

Om Atlas Copco under 1983 hade tillämpat dagskursmetoden hade detta påverkat Gruppens balans- och resultaträkning på följande sätt:

- Resultatet efter finansiella poster hade blivit 14 MSEK lägre. Huvudsakligen beroende på större avskrivningar vid omräkning till balansdagskurs.
- Anläggningstillgångarna hade ökat med 195 MSEK i värde. Ökningen är huvudsakligen hänförlig till en högre värdering av maskiner och byggnader, då balansdagens kurs används.
- Det egna kapitalet hade redovisats till ett motsvarande högre belopp, varav 30 MSEK är hänförlig till årets förändrade växelkurs, som påverkat värderingen av Gruppens totala nettoinvestering utomlands.

Då det på ett flertal punkter ännu är oklart hur den s k dagskursmetoden praktiskt skall tillämpas för svenska företag, och en rekommendation avseende omräkning av utländska dotterbolags balans- och resultaträkningar förväntas komma från Föreningen Auktoriserade Revisorer under 1984, har Atlas Copco för 1983 valt att redovisa enligt tidigare tillämpad metod.

BOKSLUTSDISPOSITIONER

Skattelagstiftningen i Sverige och i vissa andra länder ger företag möjlighet till konsolidering genom skattemässigt avdragsgilla avsättningar till obeskattade reserver. Företagen kan genom att utnyttja dessa regler disponera och kvarhålla vinster i bolaget utan att de beskattas. Den obeskattade reserv som skapas genom detta förfarande är ej utdelningsbar. De på året belöpande avsättningarna till, respektive återföringar från, sådana reserver och fonder, redovisas under rubriken bokslutsdispositioner i resultaträkningen. I balansräkningen redovisas det ackumulerade värdet av avsättningarna under rubriken obeskattade reserver.

De obeskattade reserverna blir föremål för beskattning först då de upplöses. Om företaget skulle gå med förlust kan vissa obeskattade reserver tas i anspråk för att täcka förlusten utan att någon skattebelastning blir aktuell. Med hänsyn till detta kan det totala värdet av de obeskattade reserverna anses vara riskkapital, eftersom eventuella förluster i stor utsträckning kan täckas genom upplösning av obeskattade reserver.

KONCERNBIDRAG

Vinstöverföring i form av koncernbidrag kan under vissa förutsättningar göras mellan svenska bolag inom samma koncern. Bidraget är avdragsgill kostnad för givaren och skattepliktig inkomst för mottagaren.

NUKOSTNADSREDOVISNING 1983

Den höga inflationstakten alltsedan 1970-talets mitt, har lett till att traditionell redovisning, som bygger på anskaffningskostnader, kan ge en felaktig bild av ett företags resultat och ställning. Anskaffningskostnadsprincipen innebär att resultatet beräknas utan att hänsyn tas till prisstegringar på resurser som företaget använder och förbrukar. Ju högre prisstegringstakten är, desto mer har företaget påverkats av dessa prisstegringar utan att detta avspeglas i redovisningen. Detta gäller för såväl varor som utnyttjas i produktionen som för produktionsresurser.

För att läsaren av ett företags årsredovisning bättre skall kunna bedöma resultat och lönsamhet, är det väsentligt att företaget redovisar i vilken omfattning generella och specifika prisförändringar på insatsvaror, lager och anläggningstillgångar påverkat resultatet.

En nukostnadsbaserad redovisning strävar efter att ta hänsyn till dessa prisförändringar såväl vid värdering av tillgångar som vid beräkning av resultat. Eftersom den nukostnadsbaserade redovisningen i relativt hög grad grundar sig på bedömningar, kan den ej göra anspråk på samma exakthet som den traditionella redovisningen.

När det gäller tillgångsvärderingen kännetecknas en nukostnadsbaserad redovisning av att anskaffningsvärdet överges för andra värderingsgrunder, t ex återanskaffningsvärdet.

På motsvarande sätt gäller att resultatet mäts annorlunda. I den traditionella redovisningen gäller att det egna kapitalet vid årets början jämförs med det egna kapitalet vid årets slut, räknat i nominella kronor. Förändringen utgör då årets resultat.

En nukostnadsbaserad redovisning utgår i stället från det egna kapitalet omräknat i enheter med samma köpkraft. Endast om det egna kapitalet ökat mer än vad som krävs för att bibehålla dess köpkraft anses vinst ha uppkommit. Som utgångspunkt kan då t ex konsumentprisindex användas.

Ett flertal olika modeller för att redovisa detta används idag av börsbolagen. Modellerna kan delas upp i två huvudgrupper:

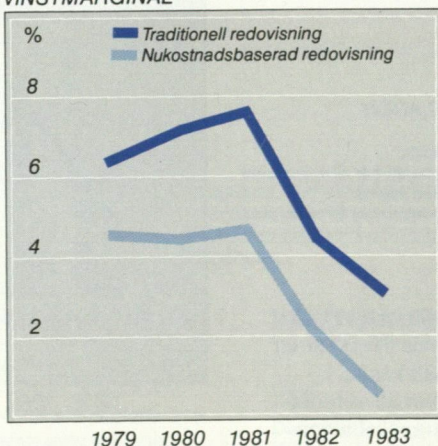
- partiella justeringar
- generella modeller

Partiella justeringar fokuserar specifikt på de poster som påverkats mest av prisförändringar och avser främst resultaträkningen. Generella modeller omfattar såväl resultat- som balansräkningen.

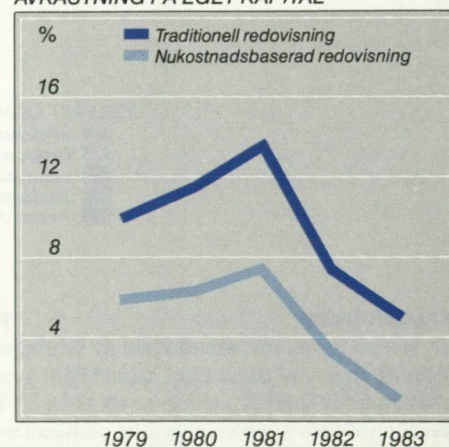
För att kunna redovisa en tillfredsställande analys av prisförändringarnas effekter på ett företag, krävs att både resultat- och balansräkning justeras. Därigenom kan även vissa justerade nyckeltal erhållas.

Atlas Copco har tidigare redovisat en partiellt justerad resultaträkning bland kommentarerna till resultat- och balansräkningar-

VINSTMARGINAL

AVKASTNING PÅ EGET KAPITAL

na. För att möjliggöra en fullständig analys av real vinst, lönsamhet och ställning, redovisas nu en nukostnadsbaserad resultat- och balansräkning samt vissa nyckeltal.

Atlas Copco har valt att använda en av de modeller som FAR presenterar i sitt utkast till rekommendation för nukostnadsredovisning. Fokusering sker på tre resultatbegrepp:

- nukostnadsbaserat rörelseresultat
- nukostnadsbaserat resultat före finansiella poster
- realt resultat efter finansiella poster

Nukostnadsbaserat rörelseresultat

Det nukostnadsbaserade rörelseresultatet är ett operativt resultat, som skall visa i vad mån försäljningsintäkterna täcker återanskaffningsvärdet för sålda varor. Atlas Copco-gruppens nukostnadsbaserade rörelseresultat uppgick 1983 till 363 MSEK (491).

Resultatet är 296 MSEK (315) lägre än det traditionella rörelseresultatet. Två faktorer förklarar detta. Prisförändringar har under året ägt rum på de varor som ingår i företagets produkter. Dessa varor beräknas idag kosta 145 MSEK (189) mer att köpa än vad de gjorde vid anskaffningstillfället. Vidare har resultatet belastats med nukostnadsavskrivningar som är 151 MSEK (126) högre än avskrivningar baserade på anskaffningskostnader. Detta innebär att förslitningen av företagets anläggningar åsatts en kostnad baserad på vad det skulle kosta att idag ersätta dessa anläggningar med nya.

Nukostnadsbaserat resultat före finansiella poster

I tider med snabba prisökningar ökar värdet på ett företags tillgångar. Prisvinster uppstår på produkter i lager och på anläggningstillgångar. Prisvinster på lager är oftast snabbt realiserade, och de prisvinster som görs är till stor del inkluderade i det traditionella resultatet. Prisvinster på anläggningstillgångar är däremot orealiserade och enligt traditionell redovisning skall sådana värdeökningar ej gottgöras resultatet. Enligt FARs modell skall däremot såväl realiserade som orealiserade prisförändringar påverka resultatet.

Det nukostnadsbaserade resultatet före finansiella poster uppgick för Atlas Copco-gruppen till 729 MSEK (880).

Prishöjningar har skett på produkter i lager med 134 MSEK (210) och anläggningstillgångarna har ökat i värde med 232 MSEK (179). Av ökningen är 38 MSEK (7) hänförligt till kursvinster på aktier.

Prishöjningarna på lager uppgick endast till 4,6 % på genomsnittligt lager under året att jämföras med 7,1 % föregående år. Detta är en följd av den pressade marknadssituationen under året för Atlas Copcos produkter.

Realt resultat efter finansiella poster

För att vinst skall anses ha uppkommit, skall det egna kapitalets köpkraft ha ökat under året. Därför blir den sista justeringsposten i en inflationsjusterad redovisning en köpkraftskorrigering av det egna kapitalet. För att det egna kapitalets köpkraft skall anses bibehållt under 1983 bör det ha ökat med 282 MSEK. Korrigeringen uppgår därför till 282 MSEK (251). Atlas Copcos reala resultat efter finansiella poster för 1983 uppgår därmed till 42 MSEK (176).

Resultatet är 211 MSEK (177) lägre än det traditionella resultatet och motsvarar en real vinstmarginal på 0,5 % (2,7).

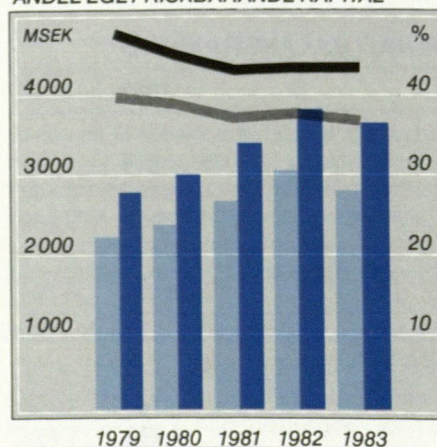
Även balansräkningen justeras

Justeringen av balansräkningen innebär att lager- och anläggningstillgångar redovisas till nuvärde istället för till anskaffningskostnad. Balansomslutningen ökar då med 832 MSEK genom att dolda reserver i lager och anläggningar redovisas öppet. Ökningen hänför sig bl a till följande:

- maskiner, byggnader och mark redovisas till 650 MSEK högre värde
- lagret redovisas till 60 MSEK högre värde
- aktier redovisas till 38 MSEK högre värde

Risikkapitalet redovisas till 832 MSEK högre värde, vilket innebär att andelen eget riskbärande kapital kommer att uppgå till 43 % mot 37 % enligt traditionell redovisning.

ANDEL EGET RISKBÄRANDE KAPITAL

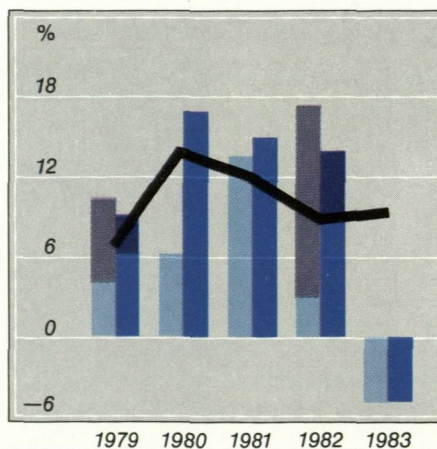

- Andel eget riskbärande kapital, traditionell redovisning
- Andel eget riskbärande kapital, nukostnadsredovisning
- Eget riskbärande kapital, traditionell redovisning
- Eget riskbärande kapital, nukostnadsredovisning

KOMMENTARER

TILLVÄXT OCH INFLATION

- Inflationstakt
- Tillväxt eget kapital
- - varav ökning hänförlig till nyemission
- Tillväxt sysselsatt kapital
- - varav ökning hänförlig till nyemission

Kapitaltillväxt

Ett sätt att ge en rättvisande bild av företagets reala tillväxt är att sätta tillväxten av såväl eget kapital som sysselsatt kapital i relation till inflationstakten över ett antal år. Genom att värdera såväl eget som sysselsatt kapital på basis av återanskaffningsvärden, kan den reala tillväxten beräknas. Som framgår av diagram har det sysselsatta kapitalet under perioden 1979–83 i stort utvecklats i takt med inflationen fram till och med 1982.

Under 1983 har det sysselsatta kapitalet minskat, genom frigörande av kapital såväl i lager, kundfordringar som fastigheter.

Det egna kapitalet har, under samma period, om hänsyn tas till nyemissioner, endast under 1981 utvecklats i takt med inflationen. Under 1983 minskade det egna kapitalet med 5 % samtidigt som den svenska inflationen uppgick till ca 10 %. Sett som ett genomsnitt under de senaste 5 åren har inflationen varit ca 10 % per år, medan det egna kapitalet enligt detta beräkningssätt endast vuxit med drygt 8 % per år.

NUKOSTNADSBASERAD RESULTATRÄKNING

	1983	1982
Fakturering	8 093	7 924
Nukostnad för sålda varor	- 7 428	- 7 152
Nukostnadsavskrivningar	- 302	- 281
Rörelseresultat	363	491
Prisändringar, lager	+ 134	+ 210
Prisändringar, anläggningstillgångar	+ 232	+ 179
Rörelseresultat före finansiella poster	729	880
Finansiella poster	- 405	- 453
Inflationskorrigering, köpkraft eget kapital	- 282	- 251
Realt resultat efter finansiella poster	42	176

NUKOSTNADSBASERAD BALANSRÄKNING

TILLGÅNGAR	1983	1982
Kassa, bank och kortfristiga placeringar	918	1 141
Fordringar	2 184	2 163
Varulager	2 758	3 082
Anläggningstillgångar	2 442	2 378
SUMMA TILLGÅNGAR	8 302	8 764

SKULDER OCH EGET KAPITAL

Kortfristiga skulder	2 761	3 206
Långfristiga skulder	1 969	1 791
Obeskattade reserver	497	653
Orealiserade prisändringar	832	743
Eget kapital	2 243	2 371
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL	8 302	8 764

ATLAS COPCO PÅ PENNINGMARKNADEN

Atlas Copco har under de senaste åren ägnat ökad uppmärksamhet åt att förbättra Gruppens likviditetsstyrning, dvs cash management. Denna satsning har fokuserats på flera olika områden.

Genomförda cash managementstudier i dotterbolagen har bidragit till att rörelsekapital kunnat frigöras och de finansiella kostnaderna har därigenom reducerats. Vidare har ett clearingsystem för internationella betalningar introducerats, vilket leder till lägre transfereringskostnader och eliminerar ränteförluster. Atlas Copco strävar självfallet efter att erhålla bästa möjliga förräntning på sin likviditet, d v s kassa och banktillgångar. Möjligheterna att uppnå detta har förbättrats väsentligt under de senaste åren genom utvecklingen på den svenska penningmarknaden.

Den svenska riksbankens valutarestriktioner är en väsentlig bidragande orsak till att Gruppens likvida medel till stor del är placerade i Sverige. Härigenom får den svenska penningmarknaden speciellt stor betydelse.

Före 1980 var placeringsmöjligheterna på den svenska marknaden fortfarande begränsade. Företag med kortfristiga placeringsbara belopp i svenska kronor var i princip hänvisade till bankernas bundna specialinlåning och till finansväxlar eller reverser, vilka på den närmast obefintliga handeln var mycket stelbenta placeringsformer. I och med introduktionen av bankcertifikaten i mars 1980 och statsskuldväxlarna i juli 1982, vaknade dock marknaden och en kraftig expansion inleddes – både volymmässigt och i antal placeringsinstrument. Den mest markanta förändringen var, att de nya instrumenten konstruerades för handel på en andrahandsmarknad, tillhandahållen först enbart av banker men därefter även av fristående mäklarfirmor.

Idag står en mängd olika alternativ till företagets finansförvaltares förfogande. Tabellen nedan visar den svenska penningmarknaden fördelad på placeringsalternativ i december 1983 och april 1980.

Miljarder SEK	1983	1980
Specialinlåning	46	39
Bankcertifikat	22	6
Finansväxlar etc	27	18
Statsskuldväxlar	58	-
Företags- och kommuncertifikat	1	-
	154	63

Hög likviditet hos de svenska företagen samt det stora statliga budgetunderskottet, som i allt högre grad finansierats hos all-

Atlas Copcos företagscertifikat introducerades under året på den svenska penningmarknaden. Härigenom har en mycket flexibel kortfristig upplåning gjorts tillgänglig.

mänheten, har varit bidragande orsaker till den kraftiga volumtillväxten.

Utöver den ovan nämnda volymen av 154 miljarder finns även ca 25 miljarder i utestående riksobligationer med löptider på 3-7 år, vilka tack vare en väl fungerande andrahandsmarknad blivit ett intressant kortsiktigt placeringsalternativ för aktörerna på penningmarknaden.

Atlas Copco arbetar aktivt på penningmarknaden i syfte att maximera sina intäktsräntor från placeringar, dock med förbehållet att placeringarna inte får innebära någon kreditrisk. Genom att köpa och sälja de olika värdepappren vid rätt tidpunkt, kan avkastningen på likvida medel avsevärt förbättras. I korthet går detta arbete ut på att anpassa placeringarnas genomsnittliga löptid efter ränteförväntningarna, liksom att utnyttja ränteskillnader mellan olika instrument och löptider, s k räntearbete. Med hjälp av terminaler anslutna till Reuters omfattande informationssystem kan Atlas Copcos finansförvaltare kontinuerligt följa penningmarknaden från sin arbetsplats och därigenom försäkra sig om ett fullgott beslutsunderlag. Atlas Copco använder alla de nämnda placeringsinstrumenten och eftersträvar normalt en balanserad placeringsmix med avseende på likviditet, löptid och ränta (fast eller rörlig). Med likviditet avses i detta sammanhang möjligheten till förtidsinlösen av värdepapper.

I tider av starka förväntningar om ändrat ränteläge anpassas naturligtvis placeringarna i enlighet med dessa. Exempelvis eftersträvas placeringar med långa löptider när räntan förväntas sjunka, samtidigt som fasta räntor föredras framför rörliga.

Under hösten 1983 gick Atlas Copco som ett av de första svenska företagen in på penningmarknaden även som låntagare i form av ett företagscertifikatprogram i samarbete med SE-banken. Företagscertifikaten är skuldebrev med fast ränta, ställda till innehavaren och liksom bankcertifikat och statsskuldväxlar avsedda för handel på en andrahandsmarknad.

Denna introduktion har öppnat vägen till en kortfristig finansiering till rimlig upplåningskostnad parad med hög flexibilitet. Atlas Copco kan själv bestämma tidpunkten för utgivning av certifikat liksom certifikatens löptid, och därigenom helt anpassa upptagna lån till de korta finansieringsbehov som kan uppstå.

Med tanke på Atlas Copcos nuvarande goda likviditet bör det dock poängteras, att certifikatprogrammet än så länge främst har karaktären av reserv för eventuella framtida förändringar i bolagets likviditets- och creditsituation. Vid årsskiftet utnyttjades 45 MSEK av programmets totala 100 MSEK.

I framtiden kommer sannolikt en fortsatt utveckling på den svenska penningmarknaden att ske i form av flera aktörer, ökad omsättning samt nya instrument och tekniker. En sådan utveckling kommer förhoppningsvis att påskynda arbetet med ett s k ratingsystem för den svenska marknaden. Ett ratingsystem, administrerat av ett neutralt, fristående bolag, rangordnar företag, kommuner och institutioner efter deras kreditvärdighet. Detta skulle förbättra placerarens möjlighet att rätt utvärdera erbjudna räntor på olika placeringsinstrument.

VALUTAKURSER

Land	Valuta	Valuta-kod	Balansdagens kurs		Medelkurs	
			1983	1982	1983	1982
Danmark	100	DKK	81:00	87:00	84:00	75:50
Norge	100	NOK	104:00	104:00	105:00	97:00
Österrike	100	ATS	41:50	43:50	42:50	36:50
Storbritannien	1	GBP	11:585	11:820	11:635	10:915
Portugal	100	PTE	6:00	8:21	6:98	7:91
Schweiz	100	CHF	367:50	366:00	364:50	310:00
Belgien	100	BEC	14:40	15:60	15:00	13:80
Frankrike	100	FRF	96:00	108:50	101:00	96:00
Nederländerna	100	NLG	261:50	277:00	268:50	234:50
Italien	100	ITL	0:4810	0:5310	0:5040	0:4630
Västtyskland	100	DEM	293:50	307:50	300:00	259:00
Spanien	100	ESP	5:090	5:790	5:350	5:677
Canada	1	CAD	6:420	5:900	6:215	5:065
USA	1	USD	7:995	7:290	7:660	6:265
Mexico	100	MXP	5:57	7:70	6:48	12:70
Bolivia	100	BOP	1:60	3:70	3:41	7:80
Argentina	100	ARP	0:0345	0:1500	0:0875	0:3750
Brasilien	100	BRC	0:8125	2:8900	1:5390	3:6140
Peru	100	PES	0:3465	0:7300	0:5030	0:9280
Venezuela	100	VEB	133:00	170:00	134:50	144:00
Sydafrika	1	ZAR	6:540	6:770	6:850	5:780
Indien	100	INR	76:00	75:00	75:50	66:00
Japan	100	JPY	3:448	3:120	3:223	2:530
Australien	1	AUD	7:180	7:130	6:920	6:340

DIVISIONALISERAT RESULTATANSVAR

Atlas Copco är ett världsföretag med säljbolag i nästan 50 länder och tillverkningsbolag i ett tjugotal länder. Den totala verksamheten är fördelad på fem divisioner. Dessutom finns koncerngemensamma enheter såsom moderbolaget Atlas Copco AB och Atlas Copco Management Consulting AB.

Atlas Copcos organisation har ett väl fungerande ekonomiskt styrsystem för uppföljning, kontroll och samordning av Gruppens enheter.

Sedan tre år tillbaka används ett styrsystem inom Atlas Copco, baserat på ett konsoliderat lönsamhetsansvar för envar av de fem divisionerna. Konsoliderat lönsamhetsansvar innebär att varje divisionsledning såväl operativt som strategiskt ansvarar för sin verksamhet från produktutveckling och fastställande av tillverkningsplaner i tillverkningsbolagen, till marknadsföring och försäljning av produkterna i säljbolagen. Divisionscheferna ingår i ett flertal av säljbolagens styrelser.

Den övergripande styrningen av divisionernas verksamhet sker genom att ett finansiellt mål för den konsoliderade verksamheten fastställs av koncernledningen i form av ett avkastningsmätt, ROCE. Med ROCE avses avkastningen på totalt sysselsatt kapital.

Divisionerna fastställer i sin tur målen för sina respektive verksamheter i varje tillverknings- och säljbolag. Här ingår beslut om köp av tjänster från koncerngemensamma enheter.

KOMMENTARER

Koncernledningen ger även säljbolagen ett ROCE-tal som målsättning för deras legalt avgränsade verksamhet. En divisions övergripande resultatansvar och ett säljbolags avkastningsmål samordnas genom förhandlingar vad gäller extern prissättning, internpriser, marknadsföringsinsatser, produktpassning etc.

I föreliggande årsredovisning beskrivs respektive divisions verksamhet under det gångna året och det ROCE-tal divisionsledningen uppnått.

DEFINITIONER

Vinstmarginal

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i procent av fakturering.

Avkastning på totalt sysselsatt kapital

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, med tillägg för räntekostnader i procent av genomsnittligt totalt kapital, med avdrag för icke räntebärande rörelseskulder.

Avkastning på eget riskbärande kapital

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, med avdrag för verklig skatt i procent av genomsnittligt eget kapital, minoritetsintressen och obeskattade reserver.

Avkastning på eget kapital

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader med avdrag för schablonberäknad skatt (50 %) i procent av genomsnittligt eget kapital, minoritetsintressen och 50 % av obeskattade reserver (avdrag för latent skatteskuld).

Andel eget riskbärande kapital

Eget kapital, minoritetsintressen och obeskattade reserver i procent av totalt kapital.

Självfinansieringsgrad

Internt tillförda medel i procent av investeringar i maskiner och byggnader.

Kapitalomsättningshastighet

Fakturering dividerad med genomsnittlig balansomslutning.

Räntetäckningsgrad

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, med tillägg för räntekostnader, dividerat med räntekostnader.

Vinst per aktie

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader, med avdrag för schablonberäknad skatt (50 %) och minoritetsandelar i årets resultat, dividerat med antal aktier.

Vinst per aktie efter extraordinära poster

Resultat efter extraordinära intäkter och kostnader, med avdrag för schablonberäknad skatt (50 %), och minoritetsandelar i årets resultat, dividerat med antal aktier.

Kapacitetsutnyttjande

Antalet utnyttjade produktionsstimmar i relation till normal produktionskapacitet beräknad som genomsnittet av de senaste två årens verkliga kapacitetsutnyttjande och budgeterat utnyttjande för nästkommande tre år.

1. RÖRELSEKOSTNADER

	GRUPPEN	
	1983	1982
Sålda varors kostnad	4 736,0	4 482,8
Marknadsförings- och administrationskostnader	2 177,0	2 096,0
Kostnader för teknisk utveckling	225,1	195,2
Realiserade prisvinster på lager	144,7	189,0
Rörelsekostnader	7 282,8	6 963,0

2. AVSKRIVNINGAR

Atlas Copco-gruppen använder tre avskrivningsbegrepp: avskrivningar enligt plan, bokföringsmässiga avskrivningar och kalkylmässiga avskrivningar.

Avskrivningar enligt plan baseras på ursprungligt anskaffningsvärde och avskrives rätlinjigt över tillgångarnas ekonomiska livslängd. I de fall goodwill förekommer avskrives den enligt en i varje specifikt fall upprättad plan.

Bokföringsmässiga avskrivningar sker i enlighet med vad skattelegstiftningen i varje enskilt land maximalt tillåter. Skillnaden mellan bokföringsmässiga avskrivningar och avskrivningar enligt plan redovisas under bokslutsdispositioner i resultaträkningen. Det sammanlagda värdet redovisas i balansräkningen bland obeskattade reserver under rubriken ackumulerade avskrivningar utöver plan.

	GRUPPEN	
	1983	1982
Avskrivningar enligt plan	151,4	155,3
Bokföringsmässiga avskrivningar	190,7	166,4
Avskrivningar utöver plan (NOT 18)	39,3	11,1

I beloppet för bokföringsmässiga avskrivningar ingår nedskrivning med utnyttjande av följande fonder:

	GRUPPEN	
	1983	1982
Investeringsfonder	–	4,2
Särskilda investeringsfonder	1,3	1,4
Vinstfond	37,4	–
	38,7	5,6

Kalkylmässiga avskrivningar ligger till grund för pris- och lönsamhetskalkyler och är baserade på anläggningstillgångarnas återanskaffningsvärden. Avskrivning sker rätlinjigt över tillgångarnas ekonomiska livslängd.

Följande ekonomiska livslängder används vid avskrivningar enligt plan och vid kalkylmässiga avskrivningar:

Maskiner och Inventarier	5–15 år
Fordon	5 år
Byggnader	25–50 år

Kalkylmässiga avskrivningar uppgick för Gruppen till 302 MSEK (281) under året och översteg således avskrivningar enligt plan med 151 MSEK (126).

3. RÄNTEKOSTNADER

I enlighet med rekommendation från Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR) och Pensionsregistreringsinstitutet (PRI) har räntedelen i årets pensionsavsättning inte belastats rörelseresultatet utan i stället redovisats som räntekostnad. Beloppet har beräknats på basis av genomsnittet av ingående och utgående pensionsavsättningar och en ränta om 11,5 % för indexreglerade pensioner och 3,5 % för pensionsförpliktelser, uttryckta i fasta belopp.

För jämförbarhetens skull har resultaträkningen för 1982 omräknats på motsvarande sätt. Räntedelen uppgår för 1983 till 38,9 MSEK (32,1).

4. VALUTAKURSDIFFERENSER

Valutakursdifferenser som uppkommit vid finansiella transaktioner redovisas netto.

	GRUPPEN		MODERBOLAGET	
	1983	1982	1983	1982
Realiserade kursdifferenser, netto	- 22,5	- 2,1	- 5,7	35,7
Orealiserade kursdifferenser				
Långfristiga lån	- 74,3	- 108,8	- 60,1	- 87,3
Övriga fordringar och skulder	11,5	- 0,9	0,7	13,1
Kursdifferenser vid omräkning av utländska dotterbolag	- 21,3	75,3	-	-
	- 106,6	- 36,5	- 65,1	- 38,5

Orealiserade över resultatet tidigare ej redovisade kursförluster förändrades under året enligt följande:

	GRUPPEN	MODERBOLAGET
Kvarstående över resultatet ej redovisade orealiserade kursförluster 1982-12-31	212,5	191,2
Orealiserade kursförluster hänförliga till valutakursförändringar under 1983	38,9	34,7
	251,4	225,9

Under år 1983 över resultatet redovisade orealiserade kursförluster:

hänförliga till tidigare år	- 52,1	- 41,4
hänförliga till året	- 22,2	- 18,7
	- 74,3	- 60,1

Orealiserade kursförluster redovisade över resultatet 1983 som extraordinär kostnad

	- 177,1	- 77,3
--	---------	--------

Kvarstående över resultatet ej redovisade orealiserade kursförluster 1983-12-31

	-	88,5
--	---	------

Samtliga orealiserade kursförluster har i och med 1983 tagits över resultatet i Gruppen medan moderbolaget enbart tagit de

orealiserade kursförluster som hänför sig till utländska lån som förfaller 1987 och tidigare. Dessa kursförluster uppgick till 77,3 MSEK.

Även kvarvarande del, 43,0 MSEK av de orealiserade kursförluster som uppstod på moderbolagets långfristiga lån före 1978 och som i 1978 års bokslut täcktes av en kursregleringsreserv har tagits över resultatet i Gruppen såsom extraordinär kostnad. I samband med detta har motsvarande återstående del av kursregleringsreserven, 43,0 MSEK, upplöst.

5. EXTRAORDINÄRA INTÄKTER OCH KOSTNADER

	GRUPPEN		MODERBOLAGET	
	1983	1982	1983	1982
Kursförluster avseende tidigare periodiserade utländska lån	- 177,1	-	- 77,3	-
Kursförluster avseende utländska lån upptagna före 1978	- 43,0	-	-	-
Nedskrivning av fordringar	- 21,0	-	-	-
Avvecklingskostnader	- 19,8	- 89,9	-	-
Realisationsvinst, sålda fastigheter	12,9	67,3	-	67,3
Realisationsvinst, sålda aktier och andelar	4,5	-	4,5	-
	- 243,5	- 22,6	- 72,8	67,3

Kursförluster avseende lån upptagna före 1978 avser CHF-lån på vilka belöpande kursförluster täcktes av kursregleringsreserv. Såsom bokslutsdisposition har denna reserv upplöst i årets bokslut.

Avvecklingskostnaderna är hänförliga till nedläggningar och omstruktureringar i bl a USA och Sverige.

Realisationsvinster/förluster som uppstår vid löpande utrangering av anläggningstillgångar ingår i rörelseresultatet. Realisationsvinster/förluster vid avyttring av större anläggningar redovisas dock under rubriken extraordinära poster och beräknas som skillnaden mellan försäljningsintäkten och det planliga restvärdet.

6. SKATTER

Av årets skatteavsättning 151,5 MSEK utgör 137,8 MSEK skatter i utlandet och 13,7 MSEK skatter i Sverige. Av redovisade skatter i Sverige avser 13,0 MSEK avsättning enligt lag om tillfällig vinstskatt. Enligt denna lag skall 20 procent av utdelning avseende verksamhetsåret 1983 betalas i särskild skatt. Vid beräkning av denna skatt får avräkning ske för viss mottagen utdelning.

KOMMENTARER

7. KASSA, BANK OCH
KORTFRISTIGA PLACERINGAR

	GRUPPEN		MODERBOLAGET	
	1983	1982	1983	1982
Kassa, bank	338,1	450,0	34,7	180,4
Bankcertifikat	9,8	78,5	9,8	78,5
Likvida medel	347,9	528,5	44,5	258,9
Statsskuldväxlar	111,0	281,2	101,0	258,0
Övriga kortfristiga placeringar	459,1	330,9	410,5	311,9
	918,0	1 140,6	556,0	828,8

Koncernens beviljade och outnyttjade bankkrediter uppgick 1983-12-31 till 1 984 MSEK (1 653).

8. FORDRINGAR

	GRUPPEN		MODERBOLAGET	
	1983	1982	1983	1982
Växelfordringar	159,6	221,4	—	—
Fordringar hos dotterbolag	—	—	364,2	350,3
Kundfordringar	1 506,3	1 561,0	16,2	40,5
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	130,8	81,4	57,4	28,4
Övriga fordringar	387,2	298,9	91,2	56,5
	2 183,9	2 162,7	529,0	475,7

9. VARULAGER

Lagren värderas till det lägsta av anskaffningskostnad, enligt principen "först in – först ut", och nettoförsäljningsvärdet. Koncernens varulager redovisas efter avdrag för inkurans och för internvinster uppkomna vid leveranser från divisionerna till Gruppens säljbolag.

Prissättningen mellan bolagen baseras i princip på jämförbara marknadspriser.

	GRUPPEN	
	1983	1982
Råmaterial	88,8	128,6
Produkter i arbete	222,2	275,2
Halvfabrikat	652,1	641,4
Färdigvaror	1 734,5	1 966,0
	2 697,6	3 011,2

10. AKTIER OCH ANDELAR

	Bokfört värde		Börsvärde	
	1983	1982	1983	1982
Aktier och andelar redovisade hos Atlas Copco AB:				
Boliden AB	90,6	87,7	127,3	91,1
Svensk Interkontinental Luftrafik AB (SILA)	0,7	0,7	12,3	6,3
Övriga aktier och andelar redovisade hos Atlas Copco AB enligt spec sid 26	15,4	22,0		
Totalt Moderbolaget	106,7	110,4		
Aktier och andelar redovisade hos övriga bolag:				
Cord Capital N.V.	3,7	—		
Instrument AB				
Scanditronix	3,0	—		
Webster Machine Development Ltd	2,7	3,8		
Atlas Copco-Eickhoff Engineering	0,2	0,2		
Övriga	0,3	0,3		
Totalt Gruppen	116,6	114,7	139,6	97,4

11. GOODWILL – KONCERNMÄSSIGT ÖVERVÄRDE

Koncernmässigt övervärde uppgår till 14,5 MSEK (21,8). Detta övervärde har i balansräkningen fördelats på goodwill 8,5 MSEK (16,7) och byggnader 6,0 MSEK (5,1). Posten goodwill avser i huvudsak patent, tillverkningsrättigheter och know-how. Avskrivningar på koncernmässigt övervärde uppgår till 13,0 MSEK och avser följande:

	GRUPPEN	
	1983	1982
Goodwill	12,3	24,7
Maskiner och inventarier	—	2,5
Byggnader	0,7	0,3
	13,0	27,5
Förvärvat goodwill per 1982-12-31		88,3
Ackumulerade avskrivningar 1982-12-31		— 71,6
Förvärvat goodwill 1983		4,1
Årets avskrivningar		— 12,3
Bokfört värde 1983-12-31		8,5

12. MASKINER OCH INVENTARIER

	GRUPPEN		MODERBOLAGET	
	1983	1982	1983	1982
Anskaffningsvärde	1 155,2	1 141,2	44,7	37,0
Ackumulerade avskrivningar enligt plan	- 662,3	- 630,0	- 27,1	- 23,6
Planenligt restvärde	492,9	511,2	17,6	13,4
Ackumulerade avskrivningar utöver plan (NOT 18)	- 150,3	- 159,2	- 9,1	- 6,0
Bokfört värde, netto	342,6	352,0	8,5	7,4

13. BYGGNADER

	GRUPPEN		MODERBOLAGET	
	1983	1982	1983	1982
Anskaffningsvärde	841,9	812,7	88,1	53,2
Oavskrivet belopp på uppskrivning	22,8	23,1	0,6	0,7
Ackumulerade avskrivningar enligt plan	- 224,4	- 210,6	- 9,4	- 7,7
Planenligt restvärde	640,3	625,2	79,3	46,2
Ackumulerade avskrivningar utöver plan (NOT 18)	- 102,2	- 66,3	- 36,8	- 1,9
Bokfört värde, netto	538,1	558,9	42,5	44,3
Taxeringsvärde			33,8	13,1

I av moderbolaget redovisat bokfört värde ingår fastigheter med en produktionskostnad av 34,8 MSEK som ej åsatts taxeringsvärde.

14. MARK

	GRUPPEN		MODERBOLAGET	
	1983	1982	1983	1982
Anskaffningsvärde	109,1	112,6	20,6	19,9
Uppskrivning	31,4	31,4	4,0	4,0
Bokfört värde, netto	140,5	144,0	24,6	23,9
Taxeringsvärde			28,1	28,1

15. LÅNGFRISTIGA SKULDER

Långfristiga skulder redovisas i Gruppens respektive moderbolagets balansräkning enligt följande:

Obligationslån	1983	
	GRUPPEN	MODERBOLAGET
1970 års 9½ % lån å 20 MUSD amorteras 1971-1985 (amorterat 17,4 MUSD)	20,5	20,5
1976 års 7¾ % lån å 80 MCHF amorteras 1981-1991 (amorterat 0,5 MCHF)	292,2	178,6
1978 års 12¾ % lån å 100 MSEK amorteras 1979-1993	66,5	66,5
Avgår 1984 års amorteringar	- 24,4	- 24,4
Förlags- och obligationslån enligt balansräkningarna	354,8	241,2

Intecknings- och reverslån	1983	
	GRUPPEN	MODERBOLAGET
1979 års multicurrency-lån å 0,7 MUSD	5,5	5,5
1980 års multicurrency-lån å 20 MUSD	159,9	159,9
1980 års multicurrency-lån å 10 MUSD	79,9	61,7
1980 års multicurrency-lån å 13,4 MUSD	107,2	107,2
1981 års multicurrency-lån å 2,8 MUSD	22,5	22,5
1982 års multicurrency-lån å 1,7 MGBP	20,6	20,6
1982 års multicurrency-lån å 1,2 MGBP	13,5	13,5
1983 års lån å 50 MLUF	7,1	7,4
AP-lån	12,3	12,3
AMS-lån	0,7	0,7
Övriga intecknings- och reverslån	0,4	0,4
Avgår 1984 års amorteringar	- 23,8	- 23,8

Intecknings- och reverslån enligt balansräkningarna 405,8 387,9

DOTTERBOLAGEN	
Atlas Copco MCT	134,3
Atlas Copco Airpower	254,9
Atlas Copco Tools	36,0
Berema	24,9
Monsun-Tison	13,6
Övriga bolag	322,9
Avgår 1984 års amorteringar	- 150,1

Gruppens intecknings- och reverslån enligt balansräkningen 1 042,3

KOMMENTARER

Obligations-, intecknings- och reverslån amorteras enligt följande, baserat på de valutakurser som gällde 1983-12-31:

	GRUPPEN	MODER- BOLAGET
1984	198,3	48,2
1985	255,1	113,2
1986	295,8	133,6
1987	264,3	144,4
1988	64,5	28,6
1989 och senare	517,4	340,8
	1 595,4	808,8

Atlas Copco-gruppens samtliga långfristiga lån inkl kortfristig del av långfristiga lån, värderade till balansdagskurs, fördelas på följande valutor:

VALUTA	BELOPP	MSEK	%
MUSD	61,6	492,7	30,9
MCHF	80,7	296,6	18,6
MSEK	211,7	211,7	13,3
MBEC	1 403,3	202,1	12,7
MMXP	1 372,0	76,4	4,8
MNOK	53,4	55,5	3,5
MAUD	5,9	42,3	2,6
MGBP	3,0	34,6	2,2
MFRF	36,0	34,5	2,2
MDEM	8,1	23,7	1,5
Övriga	—	125,3	7,7
		1 595,4	100,0

16. AVSATT TILL PENSIONER

Avser i huvudsak svenska bolag och motsvarar försäkringstekniskt uträknade belopp för pensionsåtaganden enligt avtalsenlig tilläggsplan utöver den statliga allmänna tilläggs pensioneringen. Till skillnad från tidigare år redovisas från och med i år, i enlighet med Föreningen Auktoriserade Revisorers rekommendation, viss del av årets pensionskostnad som räntekostnad (se not 3). Posten Avsatt till pensioner redovisas följaktligen bland räntebärande skulder från och med i år.

	GRUPPEN		MODERBOLAGET	
	1983	1982	1983	1982
Svenska bolag				
PRI-pensioner	359,3	309,8	123,9	112,2
Övriga pensioner	19,7	18,4	12,9	13,2
Utländska bolag	102,7	120,4	—	—
Totalt avsatt till pensioner	481,7	448,6	136,8	125,4

Pensionsregistreringsinstitutet (PRI) är en allmännyttig organisation som administrerar de anställdas pensionsordningar.

17. VARULAGERRESERVER

Avsättning till dessa reserver förekommer huvudsakligen i Gruppens skandinaviska bolag. Den svenska lagstiftningen medger nedskrivning med maximalt 60 % av lagervärdet efter generellt inkuransavdrag.

	GRUPPEN	
Varulagerreserver 1982-12-31		311,7
Avsättning	10,8	
Upplösning	- 146,0	- 135,2
Varulagerreserver 1983-12-31		176,5

Outnyttjat utrymme för avsättning till varulagerreserver uppgår för de svenska bolagen till 319,1 MSEK. Utöver den i balansräkningen redovisade varulagerreserven finns 21,7 MSEK, som har eliminerats vid tillämpning av förvärvsmetoden.

18. ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR
UTÖVER PLAN

	GRUPPEN		
	Maskiner och inventarier	Byggnader	Totalt
Ackumulerade avskrivningar utöver plan 1982-12-31	159,2	66,3	225,5
Skillnad mellan bokföringsmässiga avskrivningar och avskrivningar enligt plan 1983	3,4	35,9	39,3
Ackumulerade avskrivningar utöver plan på sålda tillgångar	- 12,3	—	- 12,3
Ackumulerade avskrivningar utöver plan 1983-12-31	150,3	102,2	252,5

	MODERBOLAGET		
	Maskiner och Inventarier	Byggnader	Totalt
Ackumulerade avskrivningar utöver plan 1982-12-31	6,0	1,9	7,9
Skillnad mellan bokföringsmässiga avskrivningar och avskrivningar enligt plan 1983	3,1	34,9	38,0
Ackumulerade avskrivningar utöver plan på sålda tillgångar	—	—	—
Ackumulerade avskrivningar utöver plan 1983-12-31	9,1	36,8	45,9

I av moderbolaget redovisade avskrivningar utöver plan ingår 0,7 MSEK som avser nedskrivning av nyanläggning motsvarande statligt bidrag.

19. INVESTERINGSFONDER

Svenska aktiebolag äger rätt att avsätta högst 50 % av vinst före bokslutsdispositioner till allmän investeringsfond. Avsättningen är skattemässigt avdragsgill om 50 % av avsatt belopp

insättes på icke räntebärande spärkonto i Riksbanken. Före ansökan om utnyttjande av investeringsfond skall samråd ske med de anställda. Fonden får tas i anspråk efter tillstånd av statlig myndighet, varvid proportionell del av de hos Riksbanken insatta medlen får lyftas.

När investeringar i anläggningstillgångar företagits får den del av anskaffningskostnaden, som bestridits med ianspråktagande av investeringsfundsmedel, nedskrivs genom motsvarande återföring från investeringsfonden.

I vissa utländska bolag ges även möjlighet att avsätta till liknande investeringsfonder. Redovisade investeringsfonder 1983 avser utländska bolag.

Under året har säljbolagen i bl a Italien och Frankrike avsatt sammanlagt 5,8 MSEK till investeringsfonder. Airpower samt säljbolagen i bl a Danmark och Österrike har utnyttjat medel med 3,5 MSEK.

20. SÄRSKILDA INVESTERINGSFONDER

I enlighet med en tillfällig lagstiftning under 1974 ålades svenska bolag att sätta av 15 % av vinst före bokslutsdispositioner och skatt till en särskild investeringsfond. Beloppen var avdragsgilla vid beskattning, förutsatt att dessa i sin helhet sattes in på icke räntebärande spärkonto i Riksbanken. 1983 togs 1,7 MSEK i anspråk av MCT AB. Därmed var denna fond helt tagen i anspråk.

1983 avsatte Atlas Copco AB 19,6 MSEK och Berema AB 1,4 MSEK till särskild investeringsfond i enlighet med lag om inbetalning på särskilt investeringskonto, gällande för svenska bolag. 20 % av 1983 års justerade vinst skall enligt denna lag inbetalas till icke räntebärande spärkonto i Riksbanken. Beloppet är avdragsgillt vid 1984 års taxering.

	GRUPPEN	MODERBOLAGET
Särskilda investeringsfonder 1982-12-31	1,7	—
ianspråktagande för nedskrivning	— 1,3	—
för annat ändamål	— 0,4	—
Avsättning	21,0	19,6
Särskilda investeringsfonder 1983-12-31	21,0	19,6

21. VINSTFONDER

Svenska bolag som för 1980 redovisade en vinst, före avsättning till investeringsfond och skatter, överstigande 1,0 MSEK var skyldiga att avsätta 25 % av denna vinst till en särskild skatteinströmfond. Hela beloppet skulle insättas på ett icke räntebärande spärkonto i Riksbanken.

Atlas Copco AB utnyttjade under 1983 kvarstående 37,4 MSEK av vinstfonden för nedskrivning av byggnader med 34,2 MSEK och för nedskrivning av maskiner och inventarier med 3,2 MSEK.

22. BUNDNA RESERVER

	GRUPPEN	MODERBOLAGET
Bundna reserver 1982-12-31	1 108,6	530,5
Överfört från disponibla vinstmedel	74,4	66,6
Bundna reserver 1983-12-31	1 183,0	597,1

Av bundna reserver i Gruppen är 729,4 MSEK att hänföra till lagstadgade avsättningar i Atlas Copco-bolagen.

23. DISPONIBLA VINSTMEDEL

	GRUPPEN	MODERBOLAGET
Disponibla vinstmedel 1982-12-31	372,9	154,0
1982 års nettovinst	201,2	153,6
Utdelning till aktieägare	— 140,8	— 140,8
Överfört till bundna reserver	— 74,4	— 66,6
Disponibla vinstmedel 1983-12-31	358,9	100,2

Vid bedömning av Atlas Copco-gruppens disponibla vinstmedel och årsresultat bör beaktas, att en betydande del intjänats i utländska bolag för vilka vinstöverföring till moderbolaget i vissa fall är förbunden med skatter eller underkastad restriktioner.

24. STÄLLDA PANTER

	GRUPPEN		MODERBOLAGET	
	1983	1982	1983	1982
Fastighetsinteckningar	391,7	410,4	9,7	9,7
Företagsinteckningar	270,2	277,2	98,4	98,4
Andra ställda panter	12,8	20,2	—	—
	674,7	707,8	108,1	108,1

25. ANSVARFÖRBINDELSER

Häruöver har kund- och växelfordringar till ett värde av 251,1 MSEK (261,0) genom ett finansieringsavtal med Atlas Copco Finans AB sålts med begränsad återköpsgaranti. För Atlas Copco AB uppgår värdet till 89,5 MSEK (94,0). Erforderlig reserv för förväntade kundförluster har avsatts.

Uppgifter avseende lån och ansvarförbindelser till aktieägare m fl (enl 12 kap 7 § AL)

Lån har under 1981, 1982 och 1983 lämnats till anställda enligt erbjudande om aktiesparande i Atlas Copco-aktier. Dispens har erhållits av Länsstyrelsen i berörda län.

	GRUPPEN	MODERBOLAGET
Antal låntagare	1 609	319
Lånen redovisade i balansräkningarna såsom		
övriga kortfristiga fordringar	2,4	0,4
långfristiga fordringar	6,4	1,1

Antal låntagare i moderbolaget inkluderar såväl Atlas Copco Management Consulting AB som Atlas Copco International AB.

AKTIER OCH ANDELAR

Per den 31 december 1983

ATLAS COPCO AB

	Antal aktier	Inne- hav %	Nominellt värde lok.valuta	Bokf. värde MSEK
DIVISIONER				
Atlas Copco MCT AB	1 000 000	100	100	115,0
Atlas Copco Tools AB	100 000	100	100	20,0
Berema AB	30 000	100	1 000	49,2
Monsun-Tison AB	140 000	100	100	32,9
Atlas Copco Airpower N.V., Belgien	59 500	99	1)	200,0

SÄLJBOLAG

Atlas Copco Svenska Försäljnings AB	200 000	100	100	20,0
Atlas Copco International AB	10 000	100	100	1,0
Atlas Copco (Cyprus) Ltd.	99 998	100	1	0,7
Atlas Copco A/S, Danmark	12 000	100	1 000	6,9
Atlas Copco France S.A.	79 960	100	500	35,2
Atlas Copco Italia S.p.A.	1 079 996	100	10 000	33,2
Atlas Copco A/S, Norge	3 998	100	10 000	26,6
Soc. Atlas Copco de Portugal Lda	1	100	1)	4,3
Atlas Copco (Schweiz) A.G.	8 000	100	1 000	12,3
Atlas Copco S.A.E., Spanien	197 000	99 ²⁾	500	3,6
Atlas Copco Deutschland G.m.b.H.	7	95	1)	62,8
Atlas Copco G.m.b.H., Österrike	39 990	100	1 000	8,0
Atlas Copco North America Inc.	5 249	50 ²⁾	1)	50,0
Atlas Copco Boliviana S.A.	6 170	100	1 000	2,1
Atlas Copco Brasil Ltda	6 349 999 156	100	1)	20,9
Atlas Copco Chilena S.A.C.	9 154	100	1 000	6,0
Atlas Copco Ecuatoriana S.A., Ecuador	3 000	60 ²⁾	1 000	0,6
Atlaservis S.A., Ecuador	1 990	100	1 000	0,4
Atlas Copco Venezuela S.A.	7 200	60	1 000	8,7
Atlas Copco Iran AB, Sverige	3 500	100	100	0,3
Atlas Copco (Philippines) Inc.	121 995	100	100	3,0
Atlas Copco Gade- lius KK, Japan	150 001	60	1 000	12,6
Atlas Copco (HK) Ltd., Hong Kong	2 400	80	1 000	2,1
Atlas Copco (South- East Asia) Pte. Ltd., Singapore	1 500 002	100	0,6	1,8
Atlas Copco Malaysia Ltd.	1 000 000	100	1	2,6
Atlas Copco Korea Co. Ltd.	49 000	49	1 000	0,4
Atlas Copco Hellas A.E., Grekland	7 082	97 ²⁾	10 000	—
Atlas Copco Ticaret ve Sanayi T.A.S., Turkiet	1 130	100	500	—
Atlas Copco Argentina S.A.C.I.	7 124 692 304	100	0,0001	—
Atlas Copco Taiwan Ltd.	15 996	80	100	—
Atlas Copco (India) Ltd.	1 928 000	40	10	—

	Antal aktier	Inne- hav %	Nominellt värde lok.valuta	Bokf. värde MSEK
Atlas Copco Kenya Ltd.	14 999	100	100	—
Atlas Copco Maroc S.A.	940	50	1 500	—

ÖVRIGA DOTTERBOLAG

Atlas Copco ABEM AB	25 000	100	100	2,5
Atlas Copco Airpower AB	60 000	100	100	8,2
Atlas Copco Kompressor AB	500	100	100	0,1
Copco Nueva Montaña S.A., Spanien	29 999	13 ³⁾	1 000	—
Terratest S.A., Spanien	175 000	100	800	—
Atlas Copco Andina S.A., Bolivia, i likvidation	18 000	50 ²⁾	1 000	—
Atlas Copco UK Holdings Ltd.	3 623 664	100	1	38,3
Atlas Copco Benelux bv, Holland	15 712	100	1 000	35,0
Atlas Copco Industrial S.A., Spanien	95	50 ²⁾	10 000	—
Atlas Copco Reinsurance S.A., Luxemburg	4 993	100	10 000	7,4
Institut CERAC S.A., Schweiz	1 917	100	1 000	2,4
Atlas Copco Management Consulting AB	500	100	100	0,1
AB Sicklahus	2 000	100	100	0,2
Atlas Copco Data AB	125	25 ²⁾	100	—
Atlas Copco Fondaktiebolag	2 500	100	100	0,2
14 vilande bolag	—	—	—	0,5

838,1

ANDRA BOLAG

Atlas Copco Finans AB	38 000	40	100	3,8
Atlas Copco Leasing AB	16 000	40	100	2,0
Atlas Copco Trading AB	500	50	100	0,1
Sickla Industrifastigheter AB	10 000	33	100	1,0
Atlas Copco Finanz AG, Schweiz	2 449	49	1 000	7,1
Mechanical Technology Inc., N.Y.	140 000	5	1	—
Boliden AB	350 000	8	100	90,6
Bilspedition AB	13 335	1	100	1,4
Svensk Interkontinental Luftrafik AB (SILA)	16 920	2	100	0,7
Handelsbolaget Svenska Dagbladets AB & Co	100	2	1 000	—
AB Stadsfastigheter	6	0	1 000	—
AB SUKAB	80	0	100	—
ADELA Investment Co. S.A., Luxemburg	3 640	0	100	—
SIFIDA Investment Co. S.A., Luxemburg	25	1	5 000	—
Employment Conditions Abroad Ltd., England	100	2	1	—
Näringslivets Utbildnings AB	170	8	1 000	—

106,7

1) Utan parivärde

2) Resterande del innehas av andra företag inom Gruppen

3) 62 % innehas av andra företag inom Gruppen

VINSTDISPOSITION

ATLAS COPCO AB
FÖRSLAG TILL VINSTDISPOSITION

Enligt Atlas Copco AB:s balansräkning står följande belopp till bolagsstämmans förfogande:

Balanserade vinstmedel från föregående år	SEK 100 215 805
Årets nettovinst	SEK 58 767 235
	<u>SEK 158 983 040</u>

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att dessa vinstmedel disponeras på följande sätt:

Till aktieägarna utdelas SEK 3,00 per aktie	SEK 70 381 500
I ny räkning balanseras	SEK 88 601 540
	<u>SEK 158 983 040</u>

Nacka den 21 mars 1984

PETER WALLENBERG
Ordförande

K-A BELFRAGE

H N SPORBORG

STURE ÖDNER

ERIK JOHNSON

AXEL IVEROTH

CURT G OLSSON

P HENRY MUELLER

OTTO GRIEG TIDEMAND

PEHR G GYLLENHAMMAR

BJÖRN SVEDBERG

TOM WACHTMEISTER
Verkställande direktör

BO HENNING

PER-ERIK NYHOLM

REVISIONSBERÄTTELSE

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen, räkenskaperna samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för år 1983. Granskningen har utförts enligt god revisionssed.

Vid vår granskning har vi biträttas av Bohlins Revisionsbyrå AB.

Moderbolaget

Årsredovisningen är uppgjord enligt aktiebolagslagen.

Vi tillstyrker,

- att resultaträkningen och balansräkningen fastställs,
- att vinsten disponeras i enlighet med styrelsens förslag samt
- att styrelsens ledamöter och verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för år 1983.

Koncernen

Koncernredovisningen är uppgjord enligt aktiebolagslagen.

Vi tillstyrker,

- att koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen fastställs.

Stockholm den 28 mars 1984.

BIRGER SONESSON
Auktoriserad revisor

BERTIL E OLSSON
Auktoriserad revisor

VD OM 1983:

ATTACK - årets tema för Atlas Copco

År 1983 går till historien som ett mödosamt år för Atlas Copco-gruppen och våra branscher. En pågående strukturförändring tillsammans med konjunktursvackan utlöste intensiva rationaliseringar och kostnadsneddragningar.

Samtidigt har vi satsat offensivt för det nya Atlas Copco som nu växer fram. "Attack" hade valts som tema för Atlas Copcos VD-konferens i september 1983. "Attack" är nu också parollen för Atlas Copco över hela världen.

Året blev oväntat svagt för de delar av verkstadsindustrin, som är beroende av maskininvesteringar. Volymnedgången för Atlas Copcos totalmarknad var ca 15 procent, men tack vare den starka marknadsorganisationen kunde vår volymminskning begränsas till 10 procent. Det innebär ytterligare stärkta marknadsandelar. Atlas Copco är nu största leverantör inom sina affärsområden i praktiskt taget varje enskilt land utanför Nordamerika och Japan.

Västeuropa - vår hemmamarknad

Det är i Västeuropa som Atlas Copcos marknadsandelar är störst. Det förhållandet väntas bestå de närmaste åren, även om USA-satsningen från slutet av 1970-talet börjar ge resultat i växande marknadsandelar på prioriterade affärsområden. I Ostasien fortsätter den industriella utvecklingen och Atlas Copco har stärkt sina positioner på marknaden. I Kina har vi funnits sedan slutet av 1950-talet. Dessa kontinuerliga kontakter har nu givit resultat.

Finansieringskostnaderna, som de senaste åren ständigt stigit, kunde under 1983 minskas genom att kraftfulla åtgärder sattes in på att banta lager och minska kundfordringar. Vissa fastigheter har också sålts för att minska kapitalbindningen. Detta har lett till att stora lån kunnat återbetalas. Däremot har vi även under 1983 fått vidkännas stora kursförluster.

Intensiv konkurrens

Vår internationalisering började efter andra världskriget och Atlas Copco har under 1970-talet utvecklats till det ledande företaget i sin industri både tekniskt och marknadsmässigt.

Vi kan se tillbaka på ett par år då vi hävdade oss väl i en hårdnande marknadssituation. Den har inom vissa av våra produktområden inneburit en priskonkurrens som sänkt den totala lönsamheten i vår industri. Följden har blivit att vissa av våra konkurrenter slagits ut från några marknadssegment.

Målmedveten utveckling av nya produkter

I en krympande marknad har företaget satsat offensivt på produktutveckling och många nya produkter har kunnat lanseras.

Utvecklingen av tryckluftföretaget Atlas Copco till hydraulikexpert under 1970-talet följs nu av en elektronik-satsning under 1980-talet. Elektronik är numera en naturlig beståndsdel inte bara i styrsystem utan i flera av våra standardprodukter.

Omstrukturering

Omstruktureringen med neddragning av vissa verksamhetsgrenar och expansion av andra, har inneburit att antalet anställda sedan 1981 minskat med nästan 4 000. Effekterna av förändringarna kommer att påverka resultaten framöver. Dessa åtgärder tillsammans med ny tillverkningsteknologi och effektivare administration har kraftigt ökat vår produktion och försäljning per anställd.

Jag tvingas konstatera att denna rationaliseringsprocess som pågått i flera år fördröjts och försvårats av det "svenska systemet" och därigenom blivit onödigt kostsam och smärtsam.

Rationaliseringar är en naturlig och kontinuerlig process för ett industriföretag. Det är nog alla inom industrin både medvetna och ense om. Processen fungerar ganska bra så länge produktionsvolym och lönsamhet ökar. Men i tider av produktionsomflyttningar och personalminskningar övergår lätt den konstruktiva dialogen till ett försvaret av snäva partsintressen.

Personalrepresentanterna har en svår roll i dessa diskussioner. Dels skall de ta samma långsiktiga ansvar för företagets framtid och utveckling som övriga styrelseledamöter, dels måste de kortsiktigt försvara sina uppdragsgivares intressen. Uppgifterna är svåra att förena. Detta dilemma är inbyggt i systemet och i nuvarande arbetslagstiftning. Felet är att systemet icke tillräckligt har förutsett nödvändigheten av flexibilitet och anpassning till nya situationer.

Yttre påverkan

Införande av löntagarfonder, mot breda folkopinioners väl motiverade önsknings, är klart störande. Förtroendet för Sverige som investeringsvänligt industriland försvagas. Dessutom är det besvärande att de politiskt betingade förutsättningarna ständigt förändras för företagen. För ett internationellt industriföretag innebär detta noggranna och svåra överväganden vid diskussioner om t ex hemtagning av produktion till Sverige och i ett långsiktigt perspektiv även vid andra beslut om företagets utveckling.

Förändrad produktionsstrategi

Vår strategi under sextioalet och början av sjuttioalet var att sprida produktionsresurserna. Ett antal mindre fabriker startades runt om i världen för att fungera som produktionsresurser för lokal försäljning.

Vi har nu ändrat strategi och lagt ned flera mindre produktionsenheter. En satsning på färre men relativt stora fabriker ger ökade möjligheter att utnyttja modern tillverkningssteknik.

Strategi och mål under resten av 80-talet

Atlas Copcos internationella profil baseras i dag på hög kvalitet och framstående teknik kombinerad med en utbredd marknads- och serviceorganisation samt en världsledande position inom vissa nischer.

Vårt viktigaste mål under de närmaste åren är att åter uppnå tidigare lönsamhetsnivå. Detta skall ske genom koncentration på de produktområden där våra kunskaper och marknadspositioner är starka, och där man samtidigt förväntar sig tillväxt. Vi satsar därför på kompressorer för gas- och processindustrin, utrustning för lösbergsmarknaden, inkl kol, samt avancerade monterings-, ytbehandlings- och styrsystem. Samtidigt kommer traditionella affärsområden att förstärkas, t ex lätta utrustningar för

bygg- och anläggningsmarknaden, hydraulisk och pneumatisk bergborrningsutrustning samt standardverktyg och kompressorer för tillverkningsindustrin. Mjukvara i olika former utgör en allt större del av vår försäljning. I dag uppgår den till mer än en tredjedel av total fakturering.

Gruppens nya organisation med mer renodlade resultatområden och en ökad decentralisering har höjt lönsamhetsmedvetandet. En decentraliserad organisation med många resultatenheter ställer stora krav på ledningspersonalen. Kunniga och effektiva medarbetare på alla nivåer med en stark tro på Atlas Copcos förmåga till utveckling är företagets mest värdefulla tillgång.

Vi räknar med en volymuppgång i försäljning till främst tillverkningsindustrin men också till gruvindustrin. De första månadernas ordergång har överträffat fjolårets, vilket ger anledning till tillförsikt inför 1984.

Tom Laasthuis

ATLAS COPCO AIRPOWER

Många textilföretag i bl a Europa och USA satsar nu på den nya vävtekniken som ersätter de mekaniska skyttlarna med tryckluftstrålar. Tekniken kräver oljefri luft och är redan en betydande affär för Atlas Copco.

Den infällda bilden visar en kompressorcentral med fem ZR-kompressorer, som ger oljefri tryckluft för luftstrålevävning.

Stärkta marknadspositioner

BERTIL ERIKSSON

FAKTURERING MSEK	3 657
RESULTAT MSEK efter finansiella poster	196
AVKASTNING % på sysselsatt kapital	16

Atlas Copco Airpower utvecklar, tillverkar och marknadsför transportabla skruvkompressorer för luft, stationära skruv-, kolv- och centrifugalkompressorer för luft och andra gaser, lufttorkar, efterkylare och reglersystem. Produktprogrammet omfattar också specialkompressorer för start och service av flygplan, anläggningar för energiåtervinning inom industrin samt utrustning för sjörestaurering. Försäljningen sker huvudsakligen genom Atlas Copco-gruppens säljbolag.

Airpower-divisionens huvudkontor och största fabrik ligger i Antwerpen, Belgien. Tillverkning sker också i Sverige, Brasilien, Frankrike, Indien, Jugoslavien, Mexico, Turkiet, Västtyskland och USA.

LEDNINGSGRUPP

Bertil Eriksson Verkställande direktör
Theo Dietz Vice VD
Carl Johansson Vice VD Finans
Jan Barendregt Affärsområde Industriluft
Fredric Nijdam Affärsområde Serviceluft
Erik Lebrocqy Personal
Lars Lindén Produktion
Sven-Åke Rosell Teknik

Försäljning

Airpower-divisionens fakturerade försäljning uppgick 1983 till 3 657 MSEK (3 620), en ökning med 1 procent. Ordergång från kund uppgick till 3 849 MSEK (3 517), en ökning med 9 procent.

Resultat

Avkastning på totalt kapital, exklusive icke räntebärande rörelseskulder, uppgick till 16 procent (17). Resultat efter finansiella intäkter och kostnader uppgick till 196 MSEK (183), motsvarande ca 5 procent av faktureringen.

Investeringar

Investeringar i mark och byggnader i produktionsledet uppgick till 19 MSEK (11) och i maskiner och inventarier till 21 MSEK (40).

Marknadsutveckling

Den svaga efterfrågan under senare delen av 1982 fortsatte under första halvåret 1983. Återhämtningen i USA gav viss stimulans åt industrimarknaderna i Europa, och där kom de första tecknen på en förbättrad efterfrågan på kapitalvaror under årets senare del.

Importrestriktioner på flera marknader, nedskärningar i oljeländernas utvecklingsprogram och svagare efterfrågan i industriländerna begränsade den totala säljvolymen under året.

Små och medelstora industrier, traditionellt viktiga kunder för Airpowers standardprodukter, investerade huvudsakligen för ersättningsbehov. Marknaden präglades av hård priskonkurrens. Samtidigt med en viss nedgång i säljvolym lyckades Airpower ta ytterligare marknadsandelar.

De större specialiserade industrierna fortsatte sina långsiktiga investeringsprogram, och som tidigare koncentrerades efterfrågan till Airpowers högteknologiprodukter inom luft- och gasområdet. Fortsatta framgångar uppnåddes med kompressorer, specialbyggda enligt kundspecifikation, huvudsakligen för oljefri luft.

Den låga aktiviteten inom bygg- och anläggningsindustrin under året ledde till överskott på maskiner på ett flertal marknader. Detta medförde en svag efterfrågan på ny utrustning från detta marknadssegment.

Konkurrenssituation

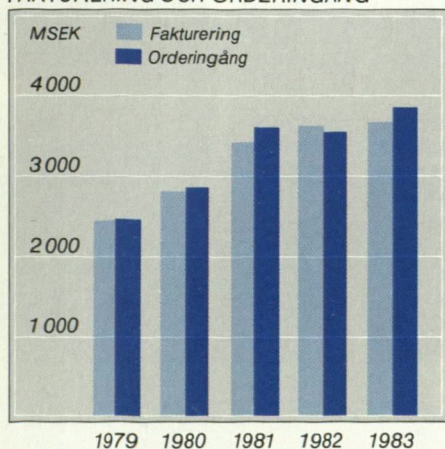
Det kärva marknadsläget medförde stor prispress, särskilt i Europa och Mellanöstern. Effekten för Atlas Copcos del motverkades dock av företagets starka marknadsposition, serviceresurser och breda produktsortiment. Japanska tillverkare använde som tidigare priset som medel att komma in på marginella marknadssegment. Denna konkurrens märktes i första hand i Asien och Mellanöstern genom de japanska tillverkarna Airman och Komatsu. I Västeuropa är de viktigaste konkurrenterna brittiska CompAir och de amerikanska företagen Ingersoll-Rand och Sullair.

Affärsområde Industriluft

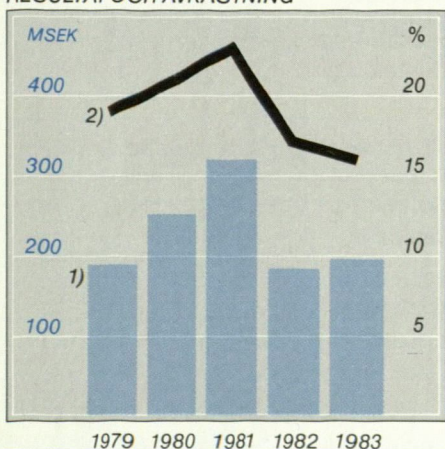
Atlas Copco stärkte under året sin ställning som ledande leverantör av oljefria luftkompressorer till industrin. Dessa används för t ex drift och instrumentering i process-, textil- och livsmedelsindustrin samt kemisk industri.

Försäljningen av enskilda kompressorer eller sammanbyggda kompressorcentraller, tillverkade enligt kundspecifikation, utvecklades framgångsrikt. Bl a erhöjls viktiga order från offshoreindustrin.

FAKTURERING OCH ORDERINGÅNG

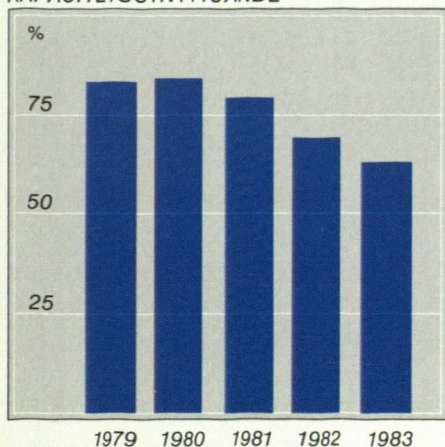
RESULTAT OCH AVKASTNING

1) Resultat efter finansiella poster, MSEK.

2) Avkastning på totalt sysselsatt kapital, % (definition sid 20).

KAPACITETSUTNYTTJANDE

De oljeinsprutade skruvkompressorerna för industriell standardluft mötte fortsatt hård konkurrens på en marknad som försvagats som en följd bl a av låga investeringar hos mindre industrier. Airpower lyckades dock öka försäljningen och vidga distributionsnätet genom introduktion av produkter speciellt anpassade för återförsäljare. Bland sådana produkter ingår en ny kompakt oljeinsprutad skruvkompressor som med framgång lanserades under året. Marknaden för denna typ av mindre skruvkompressorer ökar snabbt.

För att möta ökande intresse från marknaden för högre tryckluftkvalitet introducerades 1982 en ny serie högeffektiva lufttorkar. Denna produkt fick under året ett gott mottagande på marknaden.

Skruvkompressorer för tågbronsar introducerades framgångsrikt under året. En ytterligare expansion inom detta viktiga och specialiserade marknadssegment förväntas. Det samarbetsavtal som tecknades under året med marknadsledande bromstillverkaren WABCO-Westinghouse, ett dotterbolag till American Standard Inc., USA, kommer ytterligare att stärka Atlas Copcos position på denna marknad.

En ökande efterfrågan noterades under året på Atlas Copcos värmeåtervinningssystem, som levereras som extrautrustning till hela det stationära kompressorprogrammet.

Försäljningen av servicekontrakt på kompressorinstallationer ökade.

Affärsområde Transportabla kompressorer

Försäljningen av transportabla kompressorer påverkades negativt av den låga aktiviteten på bygg- och anläggningsmarknaden. Stora nedskärningar av utvecklingsprojekt gjordes i oljeproducerande länder p g a minskade oljeintäkter samtidigt som allmänna investeringar i industriländerna minskade. Under årets senare del förbättrades försäljningen, särskilt av större kompressorer för användning inom specialområden som t ex brunnsborring.

Ökad försäljning uppnåddes i Storbritannien och Sydostasien. I övriga Västeuropa kunde marknadsandelarna hållas eller ökas något trots hård priskonkurrens.

Affärsområde Serviceluft

Försäljningen av småkompressorer kunde i stort sett upprätthållas. Ökad försäljning uppnåddes i Storbritannien, Australien och Sverige samt i USA, där särskilda försäljningsansträngningar gjordes under den begynnande konjunkturen.

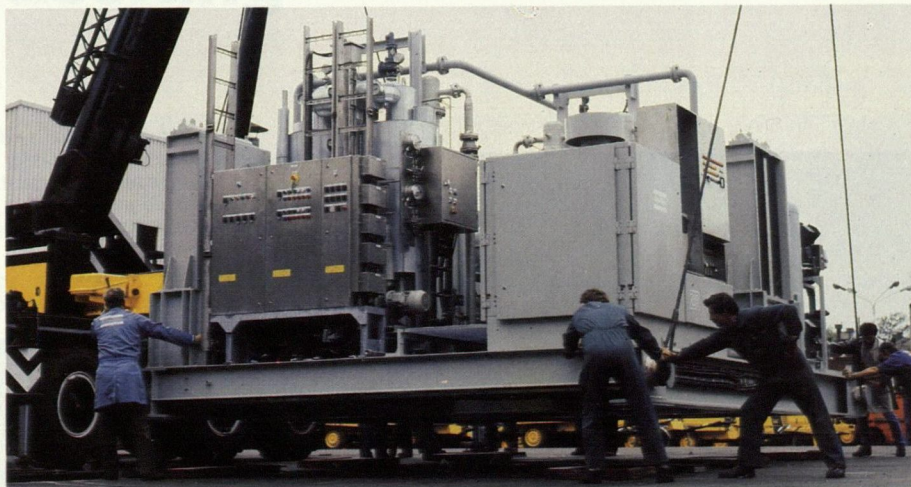
Inom det lägre kapacitetsområdet har intensiv produktutveckling lett till introduktion av minikompressorer för den stora "gör-det-själv"-marknaden. Leveranser av kompressorblock har också inletts till andra tillverkare på denna marknad.

Affärsområde Gas och process

Atlas Copcos traditionella marknad för gaskompressorer minskade under året. En stark etablering gjordes dock inom nya marknadssegment, som öppnar goda framtidsmöjligheter.

Försäljningen av centrifugalkompressorer i Västeuropa mer än fördubblades. Bl a såldes utrustning till världens största pilotanläggning för förgasning av kol.

En kompressorcentral, specialbyggd enligt kundspecifikation, lämnar fabriken i Antwerpen för installation ombord på en oljerigg i Nordsjön.

Att tillvarata naturgas med hjälp av speciella kolvkompressorer är ett växande marknadssegment. Under året tecknades ett avtal med Energy Industries Inc., USA, som ger Atlas Copco tillverknings- och marknadsföringsrätten för sådana kompressorer utanför USA.

För att stärka marknadsföringsorganisationen har en systematisk utbildning på gas- och processområdet genomförts på säljbolagen. Nätet av specialister har också utökats till att täcka Canada och länder i Sydamerika.

Produktutveckling

De senaste årens utvecklingsarbete har lett fram till ett produktprogram som är branschens modernaste och mest kompletta, när det gäller stationära och transportabla luftkompressorer med tillhörande utrustning.

Under 1983 koncentrerades arbetet på att ytterligare förbättra produkternas prestanda, samt på fortsatt rationalisering av konstruktionsdetaljer på kompressorer och tillbehör för att nedbringa produktionskostnaderna.

Produktion

Den omfattande omstrukturering och rationalisering av Airpowers samtliga tillverkningsresurser, som inleddes 1982, fortsatte under året. Produktionen upphörde vid fabriken i Spanien.

För att reducera lagerhållningen och anpassa produktionen till efterfrågan fortsatte vissa av divisionens fabriker med 4-dagarsvecka. Mot slutet av året utnyttjades dock full arbetsvecka.

Den nya databyggnaden vid Airpowers huvudanläggning i Antwerpen färdigställdes under året och togs successivt i bruk.

Personal

Antalet anställda vid Airpower-divisionen var under året i medeltal 2 705 (3 242). Av dessa var 1 859 (1 916) sysselsatta vid huvudanläggningen i Antwerpen. Ett 80-tal medarbetare utnyttjade erbjudande om förtidspension.

Ett genomgripande utbildningsprogram för i första hand tjänstemän, omfattande 16 500 mantimmar, genomfördes under året. Utbildningen inriktades främst på att förbereda personal för mer kvalificerade uppgifter. Ett stort antal kurser i produktkunskap och säljteknik anordnades i såväl Antwerpen som på andra platser i världen.

Utsikter för 1984

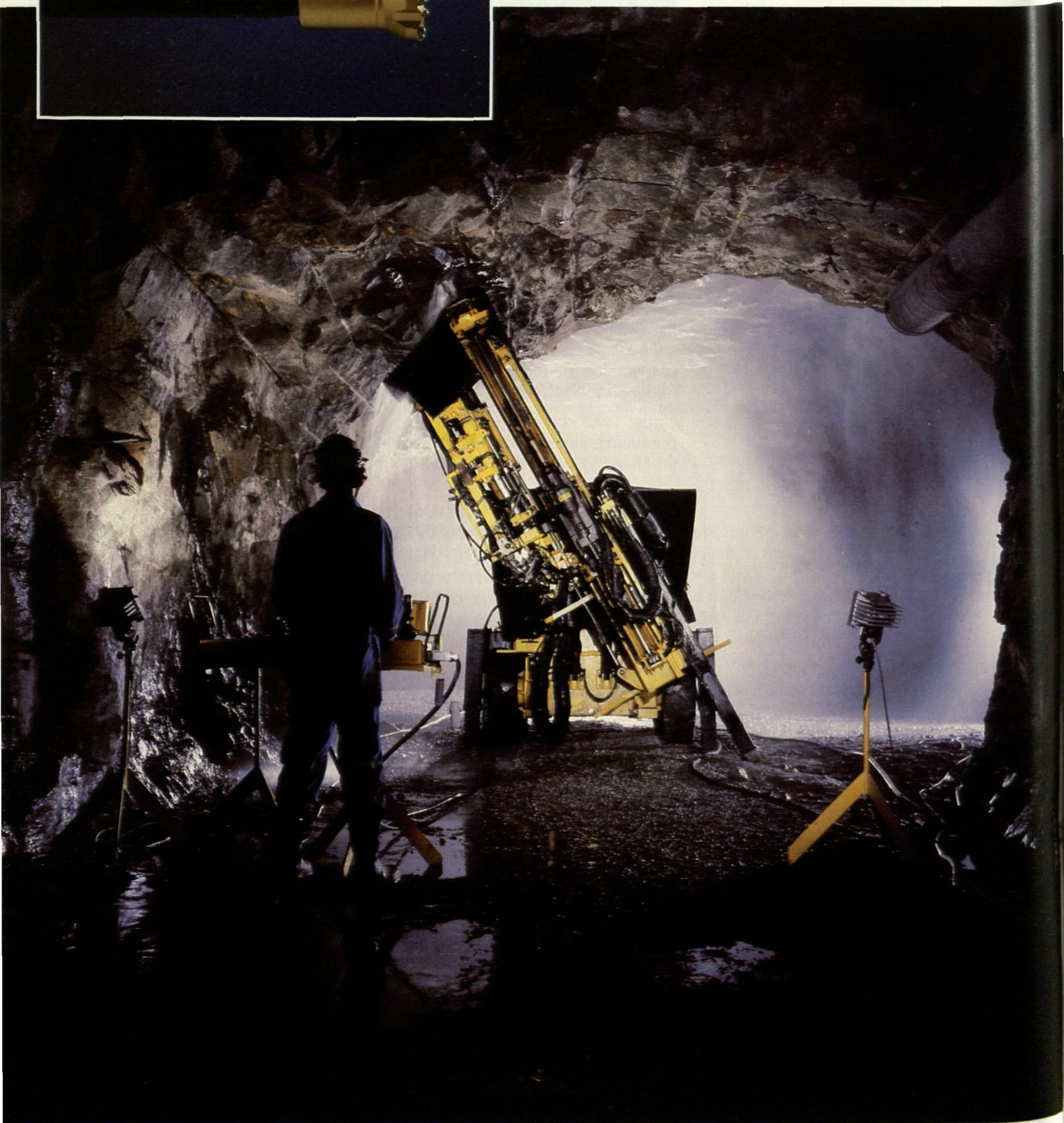
En konjunkturförbättring förväntas inom Airpowers viktigaste industrimarknader, bl a som följd av återhämtningen i USA. En begränsad uppgång inom bygg- och anläggningsmarknaden är också väntad. Airpowerdivisionens insteg på nya affärsområden, och företagets starka ställning på de flesta marknader, ger stora möjligheter att utnyttja en allmän uppgång på världsmarknaden.

Med en gynnsammare marknadsutveckling och ett bättre kapacitetsutnyttjande väntas en resultatförbättring under 1984.

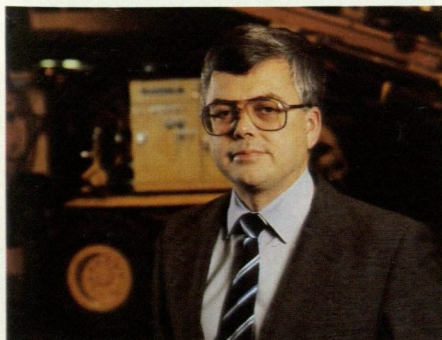

En modifierad version av det nya hydrauliska bergborr-aggregatet Simba H221 fick under året ett mycket positivt mottagande på marknaden. Aggregatet, som används för produktionsborrning i underjordsgruvor, är utrustat med ett automatiskt hanteringssystem för borrstänger. Detta underlättar avsevärt maskinoperatörens arbete.

Den infällda bilden visar en Sandvik Coromant stiftborrkrona av en typ som används för produktionsborrning under jord.

Ett år av anpassning

ARNE FORSELL

FAKTURERING MSEK	3 111
RESULTAT MSEK efter finansiella poster	- 24
AVKASTNING % på sysselsatt kapital	7

Atlas Copco MCT (Mining and Construction Technique) utvecklar, tillverkar och marknadsför pneumatisk och hydraulisk bergborrustrustning, lastmaskiner, vinschar, tunnelborrmaskiner, larvbandsburna borrhaggat, tunneldrivningsriggar, tryckluftspett, pumpar m m samt marknadsför Sandvik Coromant borrhåll.

Försäljningen sker huvudsakligen genom Atlas Copco-gruppens säljbolag.

MCT-divisionen har sitt huvudkontor i Nacka. Tillverkning sker i bl a Sverige, Brasilien, Canada, Indien, Storbritannien, Sydafrika, USA och Västtyskland.

LEDNINGSGRUPP

Arne Forsell Verkställande direktör
Gösta Fernström Affärsområde Underjord
Lars Lindberg Affärsområde Ovanjord
Gösta Torssell Affärsområde Borrhåll
Lars Calmered Produktion och logistik
Åke Stavling Ekonomi och administration
Nils-Åke Jenstav Personal och organisationsutveckling
Staffan Gullander Affärsutveckling
Olaf Meyer Teknikutveckling

Försäljning

MCT-divisionens fakturerade försäljning uppgick 1983 till 3 111 MSEK (3 082), en ökning med 1 procent. Ordergång från kund minskade med 1 procent till 3 089 MSEK (3 120).

Resultat

Avkastning på totalt kapital, exklusive icke räntebärande rörelseskulder, uppgick till 7 procent (14). Den främsta orsaken till nedgången är minskad säljvolym och lågt kapacitetsutnyttjande i divisionens verkstäder samt förlust i Jarva-verksamheten. Dessutom har resultatet belastats med stora skrotningkostnader. Resultat efter finansiella intäkter och kostnader uppgick till - 24 MSEK (114).

Investeringar

Investeringar i mark och byggnader i produktionsledet uppgick till 25 MSEK (22) och i maskiner och inventarier till 17 MSEK (33). Extraordinära kostnader för avveckling av tillverkningsenheter beräknas till 16 MSEK (8).

Marknadsutveckling

Efterfrågan försvagades ytterligare under året på de flesta av MCT-divisionens marknader. Betalningsproblem i utvecklingsländerna i kombination med stora budgetunderskott i industriländerna ledde till en fortsatt dämpad investeringsvilja över hela världen. Mot årets slut kunde dock en återhämtning på framför allt gruvmarknaderna noteras. Verksamheten inom bygg- och anläggningsindustrin fortsatte att minska.

I det kärva marknadsklimatet kunde divisionen dock öka sina marknadsandelar. Säljframgångar noterades främst i Spanien, Sydafrika, Västtyskland och Österrike.

Konkurrenssituation

Priskonkurrensen var hård under 1983 speciellt inom bygg- och anläggningsmarknaden. De viktigaste konkurrenterna på det internationella planet var finska Tamrock avseende hydraulutrustning och amerikanska Ingersoll-Rand för tryckluftdriven utrustning.

Affärsområde Underjord

Efterfrågan på utrustningar för gruvindustrin ökade successivt under året. Säljvolymen kunde därför upprätthållas på hydraulborrustrustningar och ökas på lastmaskiner. Detta medförde ökade marknadsandelar men marginalerna var pressade.

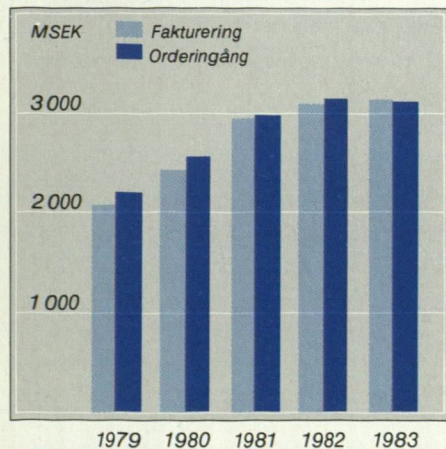
Säljframgångar noterades i Spanien, Västtyskland, Österrike, Sydafrika, Chile och Japan, medan försäljningen i Australien, Norge och USA stagnerade.

Försäljningen av Swellex bergbult för förstärkning av tak och väggar i gruvor ökade kraftigt under året, med genombrott på de största potentiella marknaderna Australien, Canada, Sydafrika och USA.

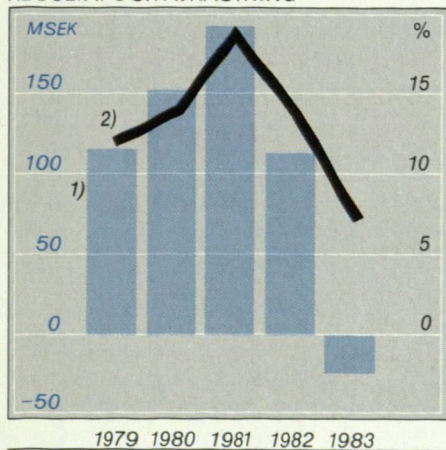
Efterfrågan på underjordsutrustningar till bygg- och anläggningsindustrin minskade något. Låg aktivitet inom tunnelbyggnadsområdet, i kombination med ett stort utbud av begagnade maskiner, medförde en mycket svag efterfrågan på nya Jarva tunnelborrmaskiner. Detta bidrog till förlust i Jarva. Ytterligare order på Jarvas nya produkt stigortsborrhåll erhölls.

Den fakturerade försäljningen till kund inom affärsområde Underjord (inkl borrhåll) uppgick till 1 612 MSEK (1 467).

FAKTURERING OCH ORDERINGÅNG

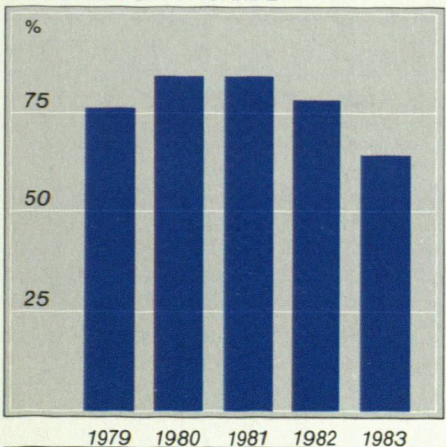
RESULTAT OCH AVKASTNING

1) Resultat efter finansiella poster, MSEK.

2) Avkastning på totalt sysselsatt kapital, % (definition sid 20).

KAPACITETSUTNYTTJANDE

Affärsområde Borrstål

En ökande efterfrågan på borrstål från gruvor kunde noteras under andra halvåret 1983, medan försäljningen inom bygg- och anläggningsområdet var fortsatt svag. Försäljningen av borrvivuden till stigortsaggregat var framgångsrik.

En ny generation Sandvik Coromant stiftborrkronor och borrstänger för ort- och tunneldrivning introducerades.

Marknadspositionerna stärktes ytterligare under året.

Affärsområde Ovanjord

Den nedgång i efterfrågan från bygg- och anläggningsentreprenörer och stentvätt, som började i mitten av 1982, fortsatte under hela 1983. En bred satsning på ökad försäljning av lätt entreprenadutrustning via återförsäljare genomfördes i samarbete med Airpower och Berema. Produktprogrammet förstärktes under året med bl a ett lätt hydraulspettaggregat för demolering och ett nytt, mångsidigt borraggregat för gruvbrytning ovan jord.

Försäljningen av brunnsborrningsutrustningar ökade med tonvikt på lätta borrriggarna.

Bland intressanta inbrytningar på anläggningsmarknaden kan nämnas leveranser till japanska och franska internationella entreprenadföretag för ett bostadsprojekt i Hong Kong och ett kraftverksbygge i Marocko.

Den fakturerade försäljningen till kund inom affärsområde Ovanjord (inkl borrstål) uppgick till 1 499 MSEK (1 615).

Produktutveckling

Långsiktigt bedriver MCT-divisionen ett målinriktat utvecklingsarbete för att förbättra maskinernas produktivitet hos kunden samt för att komplettera med nya produkter och applikationer.

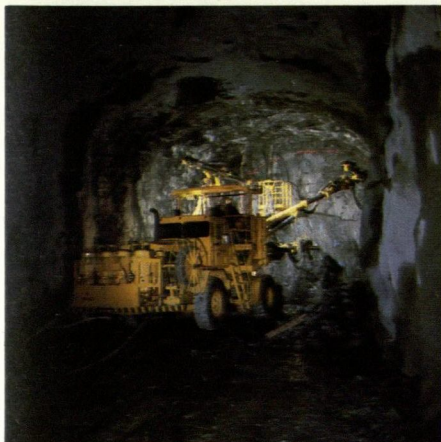
Satsningen på elektroniska styrsystem för användning i svåra miljöer gavs under året hög prioritet. Produktutvecklingen inriktades också i hög grad på konstruktioner som innebär rationellare tillverkning av produkterna. Under hösten beslutades att investera i utrustning för datorbaserad konstruktion och tillverkning, s k CAD/CAM. Satsningen leder till lägre produktionskostnader.

Bland nya produkter kan nämnas hydrauliska och pneumatiska bergborrmaskiner samt aggregat för avlägsnande av löst berg från tak och väggar i bergutrymmen – s k skrotning. Sortimentet av Sandvik Coromant stiftborrkronor breddades med en ny typ som har upp till 50 procent större livslängd.

Produktion

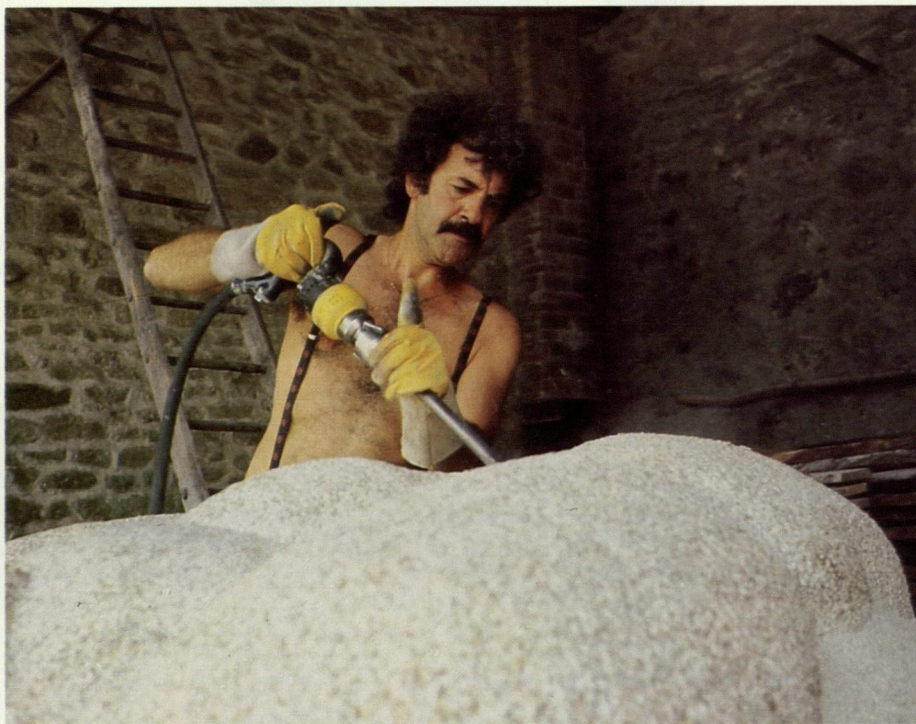
Kapacitetsutnyttjandet i flertalet verkstäder var lågt, beroende på svag orderingång och neddragning av lagren. Korttidsvecka genomfördes under delar av året i MCT:s verkstäder. Monteringen av ovanjordsmaskiner i Southampton, USA, utvecklades som en följd av vikande efterfrågan i Nordamerika. Produktionen överfördes till Bremen.

Vid Nackaverken påbörjades en omstrukturering i tillverkningen av bergborrmaskiner och antalet numeriskt styrda maskiner utökades. Även vid Avosverken i Örebro installerades nya numeriskt styrda maskiner. Ett mekaniserat materialhanteringssystem infördes, vilket tillsammans med ett nytt order- och faktureringsystem ger snabbare leverans och minskar lagerbehovet.

Ett stjärnskott bland bergborr aggregat har den kallats, den nya gruvbrytningsrigg som Atlas Copco tagit fram i samarbete med forskningsstiftelsen Svensk Gruvteknik, och som utprovats i forskningsgruvan Luossavaara i Kiruna. Riggen är det första underjordsaggregatet i sitt slag, som klarar att borra 100 m långa, grova hål, med en avvikelse på högst en procent.

Atlas Copco har levererat tre specialbyggda, hydrauliska tunnelriggar till den lagringsstation för kärnavfall, som byggs vid kärnkraftverket i Forsmark utanför Stockholm. I en första fas driver riggarna två 1400 m långa tunnlar under havsbotten.

Stor efterfrågan från bl a bygg- och anläggningsentreprenörer fick de nya lätta bilningshammare i Tex-serien, som introducerades under året. Tex-serien omfattar även ett stort antal handhållna tryckluftspett samt tunga riggmonterade hydraulspett.

Bilden visar att den lätta bilningshammaren Tex 4 även lämpar sig väl för bildhuggning.

Personal

MCT-divisionen sysselsatte under året i medeltal 2 111 personer (2 660) varav i Sverige 1 561 (1 933). Ett 80-tal anställda avgick med förtidspension.

Utsikter för 1984

Den uppgång som noterades på underjordsmarknaden under årets sista månader förväntas fortsätta under 1984. Stora internationella vattenkraftprojekt och ökande gruvinvesteringar väntas ge en volymökning för MCT. Försäljningen av utrustning för kol- och annan lösbergsbrytning bör också utvecklas positivt.

För ovanjordsmarknaden är tendensen något mindre gynnsam, men nya och återupptagna internationella anläggningsprojekt kan förbättra det kärva läget. Marknaden för brunnborring väntas expandera.

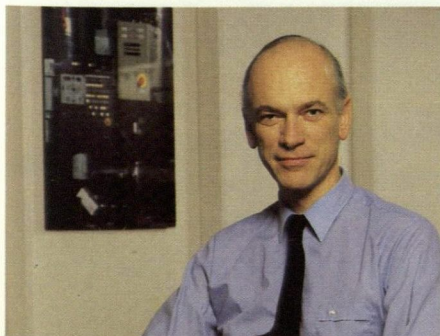
Större säljvolym och ytterligare rationalisering i verkstäderna kommer att innebära en betydande förbättring av resultatet 1984.

För att öka produktiviteten vid montering av belysningsarmatur använder det västtyska företaget ERCO-Leuchten 250 energi-snåla skruvdragare från Atlas Copco i sin fabrik i Lüdenscheid.

Fortsatt resultatförbättring

PER WEJKE

FAKTURERING MSEK	686
RESULTAT MSEK efter finansiella poster	20
AVKASTNING % på sysselsatt kapital	13

Atlas Copco Tools utvecklar, tillverkar och marknadsför industrimaskiner och system. Verksamheten är indelad i tre affärsområden: **Industriverktyg** för bearbetning, montering, hantering och mekanisering samt armatur för distribution och behandling av tryckluft; avancerade **monteringssystem**; utrustningar och anläggningar för **ytbehandling**.

Försäljningen sker huvudsakligen genom Atlas Copco-gruppens säljbolag.

Divisionen har sitt huvudkontor i Stockholm och fabriker i Skara, Tierp, Borås samt Masaby och Idensalmi (Finland).

LEDNINGSGRUPP

<u>Per Wejke</u>	Verkställande direktör
<u>Michael Treschow</u>	Teknik och produktion
<u>Wolfgang Emmerich</u>	Teknik och produktion, Finland
<u>Lars Larson</u>	Marknadsföring, industriverktyg och armatur
<u>Kurt Ottosson</u>	Monteringssystem
<u>Gustaf Bråkenhielm</u>	Ytbehandling
<u>Gösta Henningsson</u>	Affärsutveckling
<u>Ulf Bärjegård</u>	Ekonomi
<u>Stefan Börjesson</u>	Materialadministration
<u>Rolf Carlsson</u>	Data och systemutveckling

Försäljning

Tools-divisionens fakturerade försäljning uppgick 1983 till 686 MSEK (683). Orderingång från kund minskade med 2 procent till 693 MSEK (709).

Trots en volymnedgång fortsatte divisionens marknadsandelar att öka.

Resultat

Avkastning på totalt kapital, exklusive icke räntebärande rörelseskulder uppgick till 13 procent (12).

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader uppgick till 20 MSEK (17), motsvarande 3 procent av faktureringen. Strukturrationalisering i produktionsledet, kapitalrationalisering genom förbättrad materialadministration samt den svenska devalveringen är de mest betydelsefulla orsakerna till det förbättrade resultatet.

Investeringar

Investeringar i maskiner och inventarier uppgick till 4 MSEK (3). Extraordinära kostnader för avveckling av tillverkningsenheter beräknas till 6 MSEK (2).

Marknadsutveckling

Marknaden för divisionens produkter var svag under hela året. För tillverkningsindustrin i västländerna, som utgör Atlas Copco Tools mest betydelsefulla kundgrupp, var produktionen lägre än 1982. God efterfrågan kunde visserligen konstateras från bilindustrin på en rad marknader. Många stora biltillverkare noterade emellertid förluster, vilket hämmade deras inköp av industriverktyg, divisionens i volym viktigaste produktgrupp.

Kundernas investeringar för att förbättra sin produktivitet ökade emellertid, vilket medförde ökad försäljning av monteringssystem och ytbehandlingsanläggningar.

Tillverkare av tryckluftverktyg hade under året överkapacitet. Atlas Copco Tools kunde dock hävda sig väl, medan många konkurrenter redovisade stora förluster.

För att dra största möjliga nytta av den svenska devalveringen 1982 och den höga dollarkursen, genomfördes under året ett program av säljstödande åtgärder. Devalveringar på några av divisionens huvudmarknader, och låg inflationstakt på andra, begränsade dock de förväntade devalveringsvinsterna. På marknader där det finns tillförlitlig industristatistik framgår dock tydligt att Atlas Copco Tools ökade sina marknadsandelar. Särskilt framgångsrika var säljbolagen i Italien, Nederländerna, Schweiz och Sverige.

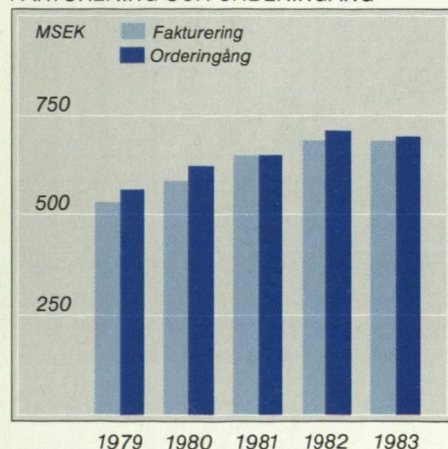
För att helt kunna ta tillvara Atlas Copco Tools möjligheter att bredda och fördjupa sin affärsverksamhet har en särskild funktion för affärsutveckling inrättats vid huvudkontoret. Divisionens ledning har också tagit aktiv del i arbetet med organisationen av säljbolagens Tools-verksamhet. I samtliga prioriterade säljbolag utom ett finns nu en specialiserad Tools-organisation.

Under året kopplades order- och faktureringsystemet samman via telenätet med några av Atlas Copco-gruppens större säljbolag. Det innebär att såväl order- som fakturainformation nu överförs snabbt och korrekt.

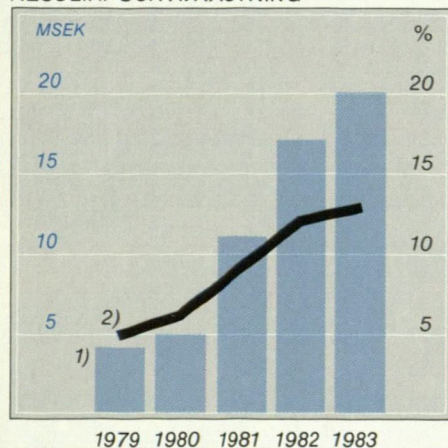
Konkurrenssituation

Divisionens huvudkonkurrenter är alltså de amerikanska, engelska och japanska tillverkarna. Men Atlas Copco möter också stark konkurrens från lokala

FAKTURERING OCH ORDERINGÅNG

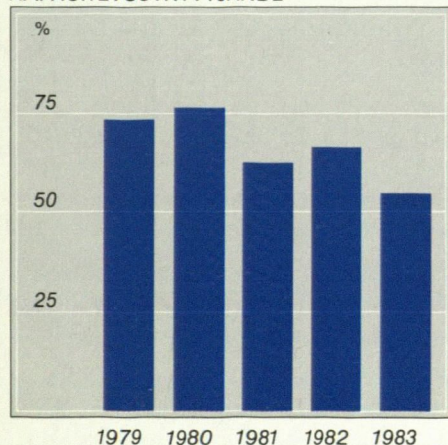
RESULTAT OCH AVKASTNING

1) Resultat efter finansiella poster, MSEK.

2) Avkastning på totalt sysselsatt kapital, % (definition sid 20).

KAPACITETSUTNYTTJANDE

tillverkare inom vissa teknikområden. Konkurrenterna har i de flesta fall drabbats hårdare av konjunktursvackan än Atlas Copco Tools. För att motverka en minskad efterfrågan, ökade divisionen sina marknadsföringsinsatser och förbättrade sin leveranseffektivitet. Dessutom kunde konkurrenskraften stärkas genom sänkta kostnader.

På huvudmarknaderna för industriverktyg hade divisionen stark konkurrens från lokala tillverkare.

Den amerikanska konkurrensen dämpades på grund av den höga dollarkursen. Japanska företag var särskilt framträdande på marknader som saknar lokal tillverkning.

Affärsområde Industriverktyg och armatur

Fordonsindustrin och den mekaniska verkstadsindustrin är de mest betydelsefulla kundgrupperna inom detta affärsområde. Totalmarknaden för industriverktyg och armatur fortsatte att minska.

Genom målmedvetna marknadsföringsinsatser ökade divisionen sina marknadsandelar för industriverktyg på flera marknader, särskilt i Västeuropa.

En ökad satsning på försäljning av industriverktyg genom distributörer inleddes under året med gott resultat.

Under året introducerade divisionen ett stort antal nya, tekniskt förbättrade maskintyper. Särskilt framgångsrik var en serie slip- och filmaskiner.

Inom armaturområdet förvärvade Atlas Copco Tools under året, från K-son Patenter AB, tillverknings- och marknadsföringsrätten till K-son balansblock. Förutom dessa balansblock tillverkas snabbkopplingar inom divisionen. Övrig armatur tillverkas av utomstående leverantörer.

Affärsområde Monteringssystem

Faktureringen ökade kraftigt. Orderingången ligger på föregående års höga nivå.

Bland nyheterna för året märktes främst en serie eldrivna mutterdragarmotorer. Dessa mottogs med intresse av motortillverkare världen runt och åtskilliga order har tecknats, bl a i Brasilien, Italien och Sverige.

För att bättre kunna möta marknadens behov av monteringsystem, särskilt med tanke på långsiktig satsning och utveckling, sammanfördes under året teknisk utveckling, marknadsföring och service till en separat sektor.

Affärsområde Ytbehandling

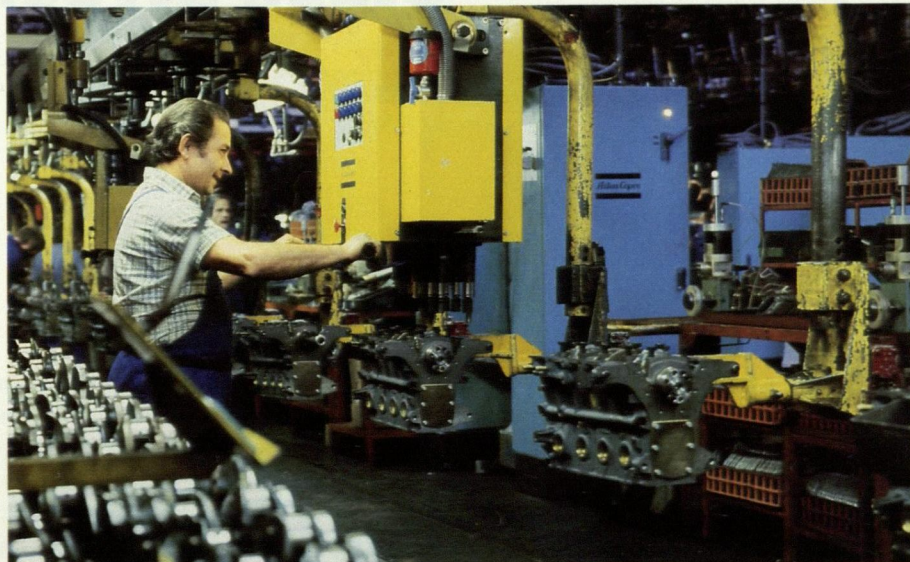
Försäljningen av standardprodukter minskade, medan systemförsäljningen ökade. De bästa säljresultaten inom ytbehandlingsområdet uppnåddes i Belgien, Finland och framför allt i Italien, där också ytbehandlingsorganisationen förstärktes under året. God försäljning uppnåddes också på Atlas Copco Internationals marknader. En ny generation utrustning för elektrostatmålning introducerades och fick ett gott mottagande på marknaden.

Alla resurser för teknisk utveckling och marknadsföring inom affärsområdet koncentrerades under året till divisionens huvudkontor i Stockholm. Dessutom överfördes ytbehandlingssektorn hos Atlas Copco Svenska Försäljnings AB till Atlas Copco Tools för att uppnå ett rationellare och bredare utnyttjande av Gruppens ytbehandlingskunnande i Sverige.

Fiat utrustade under 1983 Mirafiorifabriken i Turin med ytterligare ett antal mikrodatorbaserade MACS monteringsystem. I utrustningen ingick de nya elektriskt drivna multipelmutterdragarna – på bilden i användning för montering av vevaxlar.

Karosslipning vid Volvo Torslanda med slipmaskinen LSV 26, som framgångsrikt lanserades under 1983. Speciellt utmärkande för den nya slipmaskinen är den extremt låga ljudnivån på 66 dB(A).

Produktutveckling

Divisionen har avsevärt ökat sina resurser för forskning och utveckling, särskilt inom området monteringsystem.

Under året beslutades om utbyggnad och modernisering av laboratorieresurserna inkluderande en utökning av den datorstyrda mät- och beräkningsutrustningen.

En mängd nya produkter färdigutvecklades, bl a en nitautomat för flygindustrin och en serie eldrivna mutterdragarmotorer. Dessutom kompletterades sortimenten av handhållna nithammare och mutterdragare.

Produktion

Produktionen av roterande verktyg koncentrerades till fabrikena i Skara och Tierp. Injector-verken i Stockholm utvecklades. I samband härmed såldes Injectorfastigheten.

De lagerstyrningssystem som introducerades 1982 nådde under året full effekt. Genom tillförlitliga direkttransporter med fasta turlistor förkortades distributionstiderna till kund ytterligare. Dessutom kunde lagren hos divisionen och hos de viktigaste säljbolagen reduceras med mer än 50 MSEK.

Ett system med efterfrågestyrd produktion infördes vid de två största fabriekerna. Det kommer att öka möjligheterna att anpassa tillverkningen till det aktuella kundbehovet.

Som ett led i divisionens rationaliseringsprogram infördes ett nytt tillverkningssystem för att förbättra materialflödet. Denna ändring i tillverkningsprocessen innebär ett mer omväxlande arbete för maskinoperatörerna och en effektivare produktion med kraftigt sänkta genomloppstider.

Personal

Divisionen övertog i början av året ansvaret för försäljningen av ytbehandlingsprodukter i Sverige. I samband härmed överfördes 15 medarbetare från det svenska säljbolaget.

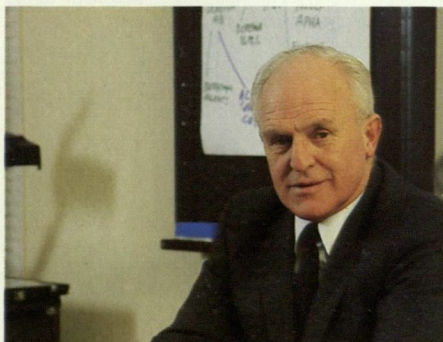
Tools-divisionen sysselsatte under året i medeltal 983 personer (1 097), varav 136 (167) utanför Sverige.

Utsikter för 1984

Det nu genomförda rationaliseringsprogrammet, och en starkare satsning på utveckling och marknadsföring, kommer att ge divisionen möjligheter att ta ytterligare marknadsandelar. Handelshinder kommer att bestå på en del betydelsefulla marknader. System och utrustningar med stort teknikinnehåll kommer att ha en ökande marknad.

Förutsättningarna att nå en ytterligare förbättrad lönsamhet för divisionen är goda.

Stabil utveckling

LARS ÅSELL

FAKTURERING MSEK	384
RESULTAT MSEK efter finansiella poster	48
AVKASTNING % på sysselsatt kapital	21

Berema utvecklar, tillverkar och marknadsför bensindrivna motorbormaskiner. Produkterna marknadsförs dels genom Beremas egna säljbolag och agenter, dels genom Atlas Copcos säljbolag. Dotterbolag: Toolex Alpha AB, helautomatiska grammofonskivpressar; KGK Mekaniska Verkstad AB, mindre luftkompressorer; Flodins Filter AB, luftfilter; Atlas Copco Energy AB, produkter för brunnsborrning samt värmepumpar. I Sverige och Norge är Berema generalrepresentant för Honda Power Products, bl a omfattande jordfräsar, gräsklippare, generatorer och pumpar.

Beremas huvudkontor ligger i Solna. Tillverkningen sker vid fabriker i Kalmar, Lysekil, Skara, Sundbyberg och Fredrikshavn (Danmark).

LEDNINGSGRUPP

Lars Åsell Verkställande direktör
Arne Gerold Ekonomi och administration
Per Hallström Marknadsföring

Försäljning

Berema-gruppens fakturering ökade med 18 procent till 384 MSEK (326). Här ingår Flodins Filter AB, som införlivades i gruppen vid årsskiftet 1982/83.

Orderingången ökade med 18 procent till 378 MSEK (319).

Resultat

Den förbättrade försäljningsvolymen för Beremas huvudprodukter bidrog starkt till årets positiva resultatutveckling. Devalveringen 1982 medförde dock att importen – främst från Japan – förorsakade kursförluster på 2 MSEK. Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader uppgick till 48 MSEK (38), vilket motsvarar 13 procent av faktureringen.

Avkastningen på Beremas totala kapital exkl icke räntebärande rörelseskulder uppgick till 21 procent (21).

Kapacitetsutnyttjandet var tillfredsställande i samtliga tillverkningsenheter utom hos Toolex Alpha.

Investeringar

Investeringar i maskiner och inventarier i produktionsledet uppgick till 8 MSEK (31).

Företagsförvärv

Berema-gruppens stabila utveckling inom traditionella områden – främst bensindrivna bormaskiner – har skapat resurser att orientera sig mot andra sektorer genom förvärv av företag och produkter med goda utvecklingsmöjligheter, främst för export. Ett antal mindre och medelstora företag har därför under senare år förvärvats. Dessa har bibehållit sin nära kontakt med kunder och sin relativt enklare administration, men med den större gruppens resurs- och kontaktyta som stöd och hjälp i sin utveckling.

Berema förvärvade under året 21 procent av aktierna i Instrument AB Scanditronix, Uppsala, som bl a tillverkar avancerad röntgenapparatur till sjukhus, farmaceutiska industriföretag och vetenskapliga institutioner. Dessutom gjordes en mindre investering i Cord Capital N.V. – ett venture capital-bolag som investerar i USA. Mot slutet av verksamhetsåret bildades dotterbolaget Atlas Copco Energy AB med uppgift att samordna och utveckla produkter och marknadsföring avseende brunnsborrning, värmepumpar och därmed sammanhängande utrustning.

Atlas Copco Energy AB har från Götaverken Motor AB förvärvat Well Drill Systems AB samt tillverknings- och patenträttigheter för värmepumpar från Cinderella AB.

Marknadsutveckling

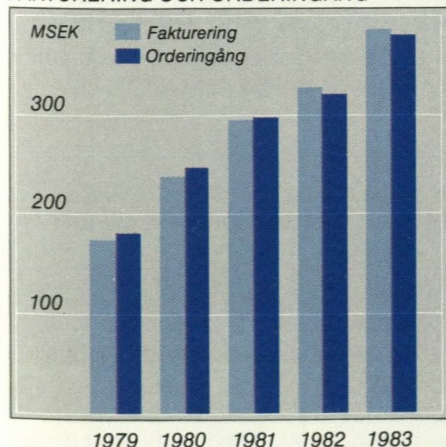
En förbättrad efterfrågan noterades för ett flertal produktgrupper – speciellt under andra halvåret.

Marknadsansträngningarna under året koncentrerades till stor del till Europa och Nordamerika.

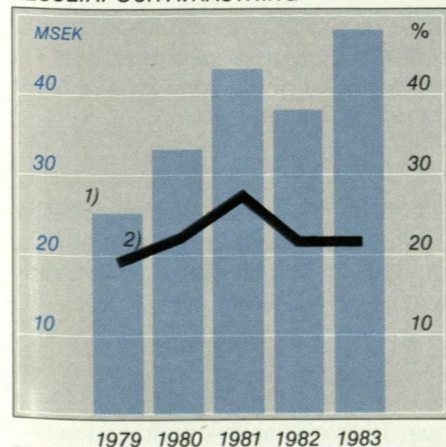
Bensindrivna bormaskiner

Även i år kunde en mindre volymökning noteras. Arbetet fortsatte med bearbetning av sektorer för speciella användningsområden, t ex järnvägar, vägunderhåll och militära arbeten.

FAKTURERING OCH ORDERINGÅNG

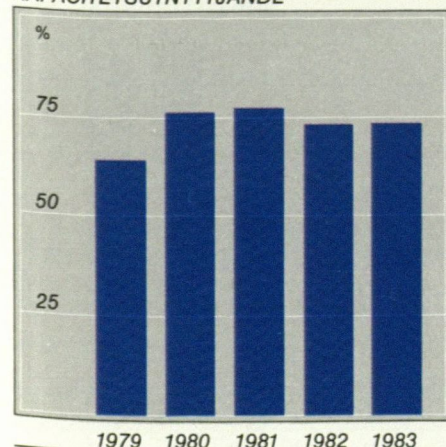
RESULTAT OCH AVKASTNING

1) Resultat efter finansiella poster, MSEK.

2) Avkastning på totalt sysselsatt kapital, % (definition sid 20).

KAPACITETSUTNYTTJANDE

Den bensindrivna, bärbara kombinationsmaskinen Pionjär används för bergborring, spettning, syllpackning, grävning etc. Här används en Pionjär för grävning av en kabelgrav vid ett amerikanskt järnvägsföretag.

Övriga produkter

Efterfrågan på Toolex Alphas automatiska grammofonskivepressar var fortsatt svag. Detta är en följd av omstrukturering i branschen. Vissa större order kunde dock erhållas, vilka ytterligare förstärkt bolagets ställning inom detta produktområde. Ett samarbete har inletts med Europafilm som tillverkar galvanoutrustning för skivpressning.

KGK Mekaniska Verkstad AB, som huvudsakligen tillverkar och marknadsför småkompressorer, hade en god utveckling framför allt på den skandinaviska marknaden.

Flodins Filter AB, som förvärvades i slutet av 1982, lyckades öka sin försäljning väsentligt såväl i Sverige som på exportmarknaderna.

Efterfrågan på Hondas program i Sverige och Norge motsvarade totalt sett föregående års utfall, trots de prishöjningar som orsakades av devalveringen.

Produktutveckling

Inom de olika bolagen har fortsatt produktutveckling ägt rum. Speciella ansträngningar gjordes i Toolex Alpha för att utveckla nya produktområden.

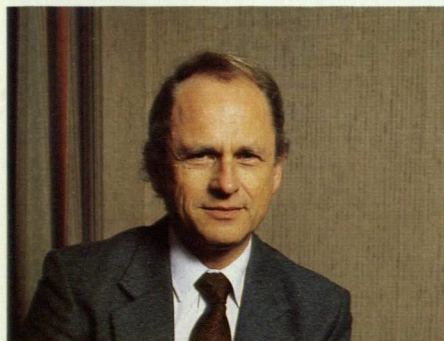
Personal

Medelantalet anställda ökade under året till 555 personer (458). Personalen minskade med 33 personer i Valdemarsvik i samband med koncentration av tillverkning i Toolex Alpha till Sundbyberg.

Utsikter för 1984

Förutsatt en ytterligare konjunkturförbättring bör Beremas målmedvetna satsning på exportmarknaderna, och de valutamässiga fördelar som devalveringen medfört, ge goda möjligheter till fortsatt gynnsam utveckling under 1984.

Säljvolym och lönsamhet ökar

ERIC BURSVIK

FAKTURERING MSEK	255
RESULTAT MSEK efter finansiella poster	13
AVKASTNING % på sysselsatt kapital	13

Monsun-Tison utvecklar, tillverkar och marknadsför hydrauliska och pneumatiska komponenter och styrsystem.

Marknadsföringen av hydraulikprodukter sker genom egna säljbolag i Canada, Danmark, Frankrike, Italien, Norge, Storbritannien, USA och Västtyskland, till tillverkare av mobila maskiner som kranar, skogsmaskiner, gruvmaskiner etc. Pneumatiksortimentet marknadsförs genom egna säljbolag i Danmark, Frankrike, Italien, Norge, Storbritannien och Västtyskland samt i övriga länder genom Atlas Copcos säljbolag till tillverkare av förpackningsmaskiner, transportutrustningar etc.

Monsun-Tisons huvudkontor ligger i Borås. Tillverkningen sker i Borås och Falköping.

LEDNINGSGRUPP

Eric Bursvik Verkställande direktör

Anders Parning Ekonomi och administration

Torgny Segerberg Affärsområde Hydraulik

Hans-Jörgen Lindström Affärsområde Pneumatik

Försäljning

Den fakturerade försäljningen uppgick 1983 till 255 MSEK (213), vilket innebär en ökning med 20 procent. Dessutom fakturerades 18 MSEK (23) på andra bolag inom Atlas Copco-gruppen. Ordergången uppgick till 268 MSEK (211), en ökning med 27 procent.

Resultat

Avkastningen på totalt kapital exkl icke räntebärande rörelseskulder uppgick till 13 procent (7).

Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader uppgick till 13 MSEK (1). Förbättringen uppnåddes tack vare en större faktureringsvolym, ökad kapitalomsättningshastighet, ökade marknadsföringsinsatser samt genomförda rationaliseringsåtgärder.

Investeringar

Investeringar i maskiner och inventarier uppgick till 7 MSEK (11).

Marknadsutveckling

Marknaden kännetecknades av överkapacitet och hård priskonkurrens. Mot slutet av året skedde en viss efterfrågeökning. Företaget fortsatte under året att öka sina marknadsandelar på praktiskt taget samtliga marknader.

Affärsområde Hydraulik

Försäljningen sker i Västeuropa och Nordamerika. Introduktion av nya produkter samt satsning på nya applikationer och kunder gjorde att försäljningen ökade successivt under året. Under senare delen av året kunde en väsentlig efterfrågeökning noteras från Nordamerika och Västtyskland.

Lönsamheten förbättrades.

Affärsområde Pneumatik

Försäljningen är koncentrerad till Västeuropa. Trots sviktande efterfrågan och hård priskonkurrens kunde försäljningsvolymen ökas. Produktprogrammet förstärktes genom introduktion av en rad nya produkter för industriell automatisering. Den successiva utbyggnaden av försäljningsorganisationen fortsatte.

Lönsamheten förbättrades ytterligare.

Produktion

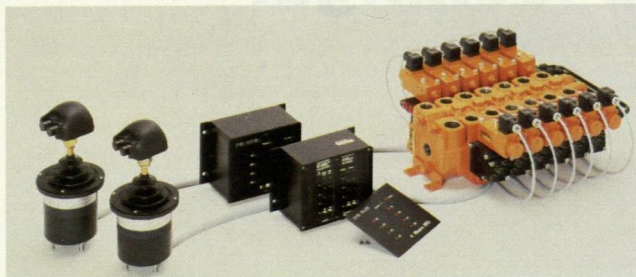
Under året slutfördes de tidigare påbörjade omstruktureringarna av tillverkningen till renodlade produktverkstäder.

Inom det materialadministrativa området infördes bl a förfinade rutiner för framtagande av prognoser och produktionsprogram.

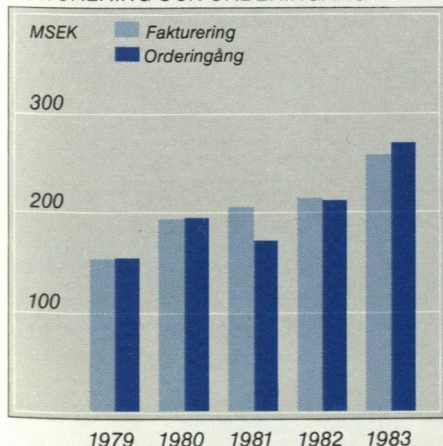
Införandet av produktverkstäder och nya materialadministrativa rutiner gjorde det möjligt att minska genomloppstider och lager. Resultatet blev ökad kapitalomsättning och förbättrad lönsamhet.

Produktutveckling

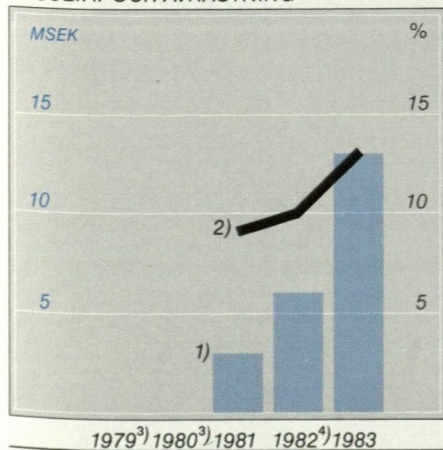
Hydrauliksortimentet förstärktes under året med ventilvarianter för bl a truckar och kranar. En ny generation elektrohydrauliska styrkomponenter blev marknadsklara för ett flertal mobila maskiner.

FAKTURERING OCH ORDERINGÅNG

RESULTAT OCH AVKASTNING

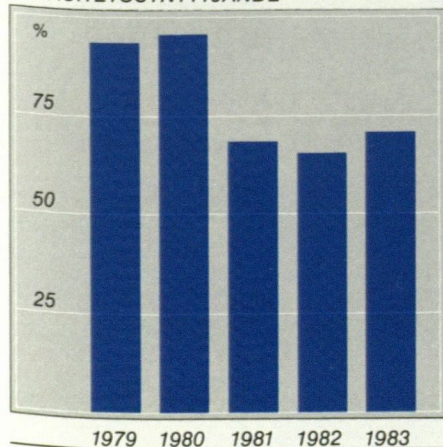
¹⁾ Resultat efter finansiella poster, MSEK.

²⁾ Avkastning på totalt sysselsatt kapital, % (definition sid 20).

³⁾ Jämförbara siffror för dessa år föreligger icke.

⁴⁾ Exkl. av Monsun-Tison redovisade extraordinära kostnader på 5 MSEK.

KAPACITETSUTNYTTJANDE

Monsun-Tisons elektrohydrauliska styrsystem har gjort det enklare och säkrare att manövrera grävmaskiner, kranar, skogsmaskiner etc. Eftersom de hydrauliska kraftcylindrarna och ventilererna är elektronikstyrda, är det lätt att via en elkabel avståndsmanövrera maskinen vid riskabla jobb eller där stor precision erfordras. Den infällda bilden visar det elektrohydrauliska styrsystemets komponenter.

Pneumatiksortimentet fördjupades med ytterligare komponenter som motsvarar ISO-standard samt med komponenter för materialhantering.

Personal

Företaget sysselsatte under 1983 i medeltal 704 personer (736), varav 87 utomlands (80).

Sedan något år satsar företaget i ökande grad på utbildning och utveckling av personal. Under 1983 genomfördes ett omfattande utbildningsprogram bl a för företagsledning och säljpersonal i såväl moderbolag som säljbolag.

Utsikter för 1984

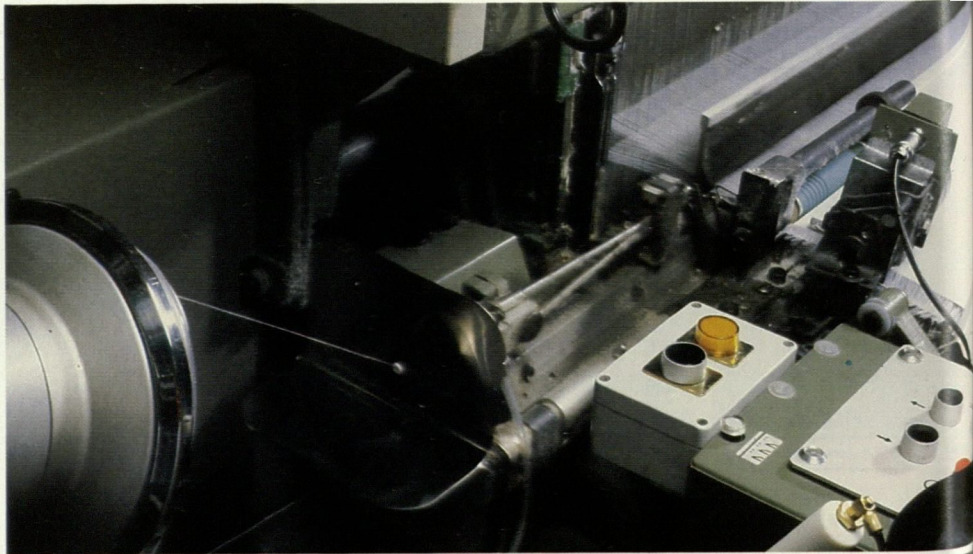
Bland tillverkare av mobila maskiner såsom byggnadsmaskiner etc är marknaden svag men under viss uppgång. Samtidigt sker en strukturrationalisering. Monsun-Tison räknar dock med att höja sin volym inom detta område.

För automatisering inom bl a verkstadsindustrin har Monsun-Tison ett starkt sortiment av pneumatiska och elektroniska produkter och räknar med väsentlig uppgång.

Totalt förväntas en ytterligare resultatförbättring.

Kundanpassade lösningar

Atlas Copco kommer genom sin världsomfattande marknadsföringsorganisation i nära kontakt med sina kunders speciella problem. Detta har lett till att Atlas Copco i allt större utsträckning kunnat anpassa sina produkter och sin service till kundens specifika krav. För kunderna betyder detta oftast betydande produktivetsförbättringar och för Atlas Copco ökat förtroende samt bättre lönsamhet, genom att man får leverera kompletta system med tillhörande mjukvara.

VÄVNING MED TRYCKLUFTSTRÅLAR

Textilindustrin i stora delar av den industrialiserade världen har under många år varit utsatt för stark priskonkurrens och höga löne- och energikostnader. Denna industri ser nu på nytt möjligheter att konkurrera.

Ett flertal företag i Europa och USA har gjort nyinvesteringar och därvid satsat på en ny teknik där tryckluft i stället för skyttlar för tråden genom väven. Den nya tekniken, som utnyttjar Atlas Copcos oljefria

kompressorer, innebär en väsentligt ökad produktivitet och samtidigt en förbättrad kvalitet. De nya vävstolarna arbetar tack vare tryckluften tre gånger snabbare än de konventionella och kräver endast en operatör för att sköta 20 vävmaskiner.

Den nya tekniken innebär även betydande energibesparingar jämfört med den gamla. Atlas Copco har i nära samarbete med textilföretagens tekniska avdelningar utvecklat speciella värmeåtervinnings-

system. Tack vare dessa kan överskottsvarme från kompressorerna användas för torkning i vävprocessen eller för uppvärmning av kontors- eller produktionslokaler. Energikostnaderna sänks på så sätt väsentligt.

Atlas Copco är aktivt engagerat i denna nya utveckling, både när det gäller utrustning, installation, konsultation och service till textilindustrin över hela världen.

DETALJERADE PROJEKTFÖRSLAG

De senaste tio årens snabba prisökningar på olja har gjort det alltmer angeläget för utvecklingsländer att bygga ut sin vattenkraft. Ecuador hör till dessa länder. Ett svensk-norskt konsortium bestående av Armerad Betong Vägförbättringar (ABV) och Høyer Ellefsen fick 1982 i uppdrag att bygga vattenkraftverket Agoyan på 150 MW söder om huvudstaden Quito. Genom säljbolagen i Sverige, Norge och Ecuador blev Atlas Copco inkopplat på projektet. MCT:s projektavdelning samlade under 1981 in information om projektet och utarbetade därefter förslag med olika tekniska lösningar för borrhning både ovan

och under jord. Totalt behövde 135 000 m³ berg sprängas bort under jord och 550 000 m³ ovan jord för konstruktion av tunnlar, dammar och kraftstation. Våren 1982 valdes utrustning ur Atlas Copcos projektförslag som den tekniskt och ekonomiskt mest lämpliga. Atlas Copco blev därmed den enda leverantören av bergborrningsutrustning, kompressorer och borrhåll. Såväl tyngre utrustning som borrhåll och reservdelar levereras från Sverige. Utbildning av inhemska operatörer och servicepersonal samt underhåll av utrustningen leds av en kontrakterad servicetekniker från det svenska säljbolaget

tillsammans med lokalt utbildade montörer.

Service och förebyggande underhåll underlättas i hög grad genom att man har Atlas Copcos specialinredda servicecontainer på arbetsplatsen. Den innehåller all erforderlig utrustning för reparation och testning av de hydrauliska borrhållarna, således en komplett verkstad anpassad till kundens behov.

Projektet är nu under genomförande och skall enligt planerna vara klart 1986.

ERGONOMISKT UTVECKLADE PRODUKTER

Buller och vibrationer har länge varit ett stort problem för många tillverkande industriföretag, som är beroende av nitning i monteringsarbetet. Detta gäller i allra högsta grad flygplansindustrin, där mer än en miljon nitar fästes med hjälp av handhållna nithammare på varje passagerarplan.

Atlas Copco Tools har i nära samarbete med Saab-Scania, som tillverkar Saab-Fairchild-flygplanet, och VFW-MBB, som

bygger Airbus i Västtyskland, utvecklat ett revolutionerande dämpsystem. Detta tar inuti verktyget upp stötarna och vibrationerna vid nitningsarbetet. Lösningen ligger i att man har övergivit det konventionella tänkandet med mekaniska fjädrar som vibrations- och stötupptagare. Den mekaniska fjädern har ersatts med en "luftfjäder" – en kolv påverkad av trycket i en luftkammare inuti nithammaren. Resultatet har blivit en praktiskt taget vibrationsfri nithammare som är en ergonomisk sensation på marknaden. Vibrationsdämpningen har också givit konstruktörerna möjlighet att använda lättmetall i handtaget. Därigenom har nithammaren kunnat göras lättare, samtidigt som maskinens prestanda kunnat ökas väsentligt.

tatet har blivit en praktiskt taget vibrationsfri nithammare som är en ergonomisk sensation på marknaden. Vibrationsdämpningen har också givit konstruktörerna möjlighet att använda lättmetall i handtaget. Därigenom har nithammaren kunnat göras lättare, samtidigt som maskinens prestanda kunnat ökas väsentligt.

PERSONAL

	1983	1982
Fakturering per anställd KSEK	477	431
Resultat per anställd KSEK	15	19
Förädlingsvärde per anställd KSEK	189	180

Fortsatt personalminskning

Medelantalet anställda inom Atlas Copco-gruppen 1983 var 16 974 (18 402). I Sverige var antalet anställda 4 978 (5 283) och i utlandet 11 996 (13 119). Minskningen av antalet anställda hänför sig huvudsakligen till en anpassning av produktionen till en lägre efterfrågan samt till en effektivisering av administrationen i såväl säljbolag som divisioner. De totala lönekostnaderna ökade med 2,5 procent till 2 409 MSEK (2 349), varav lönebikostnaderna utgjorde 631 MSEK (625).

Elektronikkunnandet ökar

Atlas Copco har sedan länge utnyttjat elektronik för övervakning, reglering och styrning inom produktområden där miljön

ställer stränga krav. Under det gångna året har en ytterligare satsning gjorts på elektronik genom anställning av specialister med högskolekompetens och praktisk erfarenhet från industrin. De kommer bl a att inrikta sig på elektronisk styrning och kontroll av kompressorcentraler, större borrar och monteringsystem liksom åt utveckling av robotteknik och elektroniska mätinstrument.

Förslagsverksamheten

Atlas Copco-gruppens förslagsverksamhet är ett viktigt led i det löpande arbetet med kostnadsbesparingar och förbättrade rutiner och processer. Under 1983 har 200 förslag belönats.

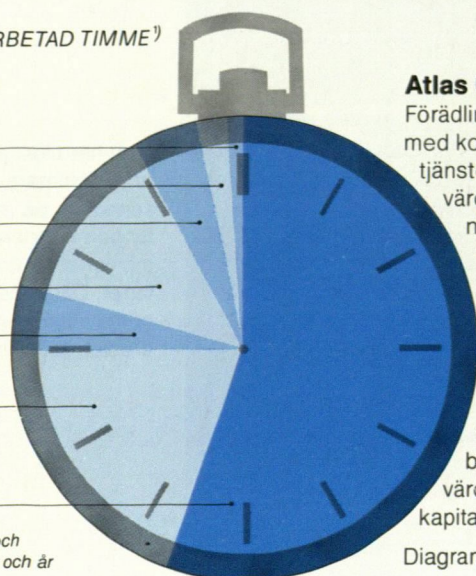
PERSONALUPPGIFTER, ATLAS COPCO-GRUPPEN

		Medelantal anställda *		Löner och övriga personalkostnader	
		1983	1982	1983	1982
SVERIGE	Huvudkontor	64	73	22	25
	Divisioner	4 084	4 384	580	557
	Säljbolag	830	826	123	159
Totalt, Sverige		4 978	5 283	725	741
UTLANDET	Divisioner	3 931	4 376	646	603
	Säljbolag	8 065	8 743	1 038	1 005
Totalt, utlandet		11 996	13 119	1 684	1 608
Totalt		16 974	18 402	2 409	2 349

*) Medelantal anställda i Sverige har beräknats enligt de principer som tillämpas vid rapporteringen av arbetsgivaruppgifter till Riksförsäkringsverket (RFV). Specificerad sammanställning över medelantal anställda och utbetalda löner samt andra ersättningar upprättad enligt bestämmelserna i svensk aktiebolagslag ingår i den till Patent- och Registreringsverket insända årsredovisningen. Denna kan kostnadsfritt erhållas från huvudkontoret i Nacka.

FÖRÄDLINGSVÄRDE PER ARBETAD TIMME¹⁾

Kvar i bolaget ²⁾	0,70 (1,15)
Aktieutdelning ³⁾	2,60 (4,80)
Skatter	5,40 (5,80)
Kapitalkostnader, netto	14,55 (15,00)
Avskrivningar	5,40 (5,15)
Sociala avgifter	22,70 (20,70)
Löner	63,90 (57,20)

Atlas Copco-gruppens förädlingsvärde och intressenter

Förädlingsvärdet som utgörs av Gruppens totala fakturering minskad med kostnader för inköp av råvaror, hel- och halvfabrikat samt tjänster, uppgick under 1983 till 3 209 MSEK (3 279). Förädlingsvärdet uttrycker företagens produktionsinsats, d v s värdeökningen som uppstår genom hantering, bearbetning etc. Förädlingsvärdet per anställd uppgick under 1983 till 189 KSEK (180). Lönekostnader och sociala avgifter utgjorde 71 procent av förädlingsvärdet, motsvarande 2 409 MSEK (2 349), varav lönekostnader 1 778 MSEK och sociala avgifter 631 MSEK.

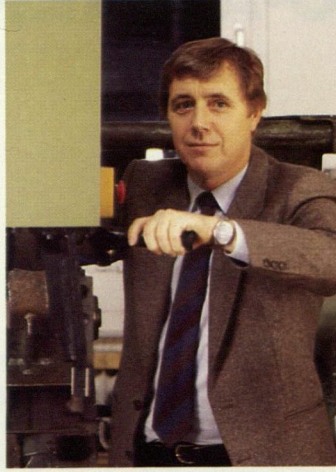
Till långivarna etc utbetalades netto 405 MSEK, motsvarande 13 procent av förädlingsvärdet. Den offentliga sektorn tillfördes förutom sociala avgifter och källskatter för personalen även bolagsskatter på 151 MSEK, motsvarande 5 procent av förädlingsvärdet. Aktieägarnas andel på 2 procent avser ränta på det riskkapital, som de satsat i företaget.

Diagrammet visar förädlingsvärdet per arbetad timme.

¹⁾ baserat på medelantal anställda och 1 640 arbetade timmar per anställd och år
²⁾ före extraordinära poster
³⁾ inklusive utdelning till minoritetsintressen

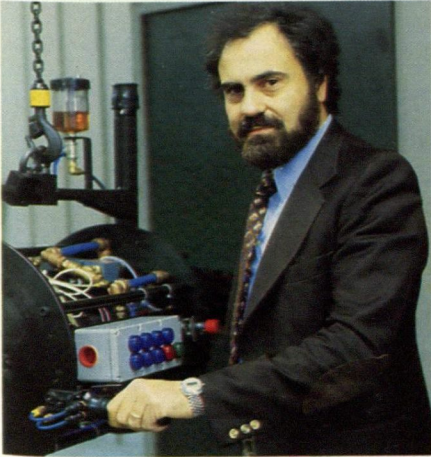
Ett nära samarbete mellan **Alpan Inal** och **Osman Tümay** i det turkiska säljbolaget och **Joakim Vogt** i det tyska, har resulterat i en betydande order från det tyska företaget MAN på utrustning för en ny

dieselmotorfabrik i Ankara, Turkiet. De har tillsammans sålt multipelmutterdragare, skruvkompressorer, lufttorkar, lyftblock, handhållna verktyg och tillbehör för den nya fabriken.

Miguel Fernández López, som är ansvarig för MCT:s försäljning vid regionkontoret i Barcelona, har under de senaste två åren uppvisat mycket goda säljresultat. För ett tunnelprojekt i norra Spanien har han sålt tre borraraggregat med tillhörande borrstål, reservdelar och teknisk service. I hård konkurrens har han tagit hem order på två bergborrningsaggregat ROC 812H för byggandet av ett vattenkraftverk och en ROC 712H till ett stenbrott. Han har även haft stora framgångar i försäljningen till utyrningsfirmor. På Palma de Mallorca har han sålt 22 transportabla kompressorer som ersättning för konkurrentutrustning och i Barcelona 20 enheter. Utrustning för vattenborrning, som han med framgång sålt inom regionen, har öppnat en ny viktig marknad i Spanien.

Salvatore Filia, chef för affärsområdet monteringsystem vid säljbolaget i Italien, har lyckats mycket väl med försäljningen av multipelmutterdragare och MACS-system genom att utveckla kundanpassade lösningar. Under 1983 kunde man bli gladja sig åt försäljning av 23 MACS monteringsystem och 29 multipelmutterdragare till olika Fiatfabriker i Italien.

Wilfried Herzog i det österrikiska säljbolaget har specialiserat sig på försäljning av utrustning för tunnelbyggen. Han har sålt de två första Jarva tunnelborrningsmaskinerna i Europa och under 1983 fem borrarriggar för ett vägtunnelbygge vid Graz i Österrike. Han har dessutom under året sålt inte mindre än 11 nya och 12 begagnade borraraggregat till österrikiska entreprenörer.

Jan Theuwissen vid det belgiska säljbolaget bevisade under en testperiod för en av sina kunder, en belgisk kolgruva, att den Webster-lastare han sålde kunde öka produktiviteten med 100 procent. Detta ledde till en framgångsrik försäljning av fyra Webster 2000 DL, som nu blivit standard för företagets kolgruvor.

Tonny Notosetyanto, vid den fristående agentorganisationen i Indonesien, nådde under året flera stora försäljningsframgångar. I nära samarbete med Atlas Copco Gadelius i Japan sålde han tre Rotamec borrarriggar till en statlig kolgruva. Han lyckades även ta hem order på 32 transportabla kompressorer, som beställts av ministeriet för Public Works i Indonesien.

ATLAS COPCO-AKTIEN

UTDELNINGSPOLITIK

Utdelningen per aktie för verksamhetsåren 1977-1982 ökade med i genomsnitt 8,4 procent per år. För perioden 1973-1982 blir motsvarande ökning 10,7 procent. Den genomsnittliga årliga penningvärdessänningen uppgick till 10,0 procent resp 10,3 procent. Styrelsen har för 1983 föreslagit att en utdelning av 3,00 SEK fastställs. Därigenom stärks den finansiella basen för den pågående omdaning, och för fortsatta offensiva satsningar.

Styrelsens avsikt är att aktieägarna skall erhålla en rimlig andel av Atlas Copco-gruppens resultat. Strävan är härvid att täcka större delen av den lämnade utdelningen med utdelningsintäkter från de utländska dotterbolagen.

För jämförbarhet mellan åren har justering för emissioner gjorts.

1) Resultat efter finansiella intäkter och kostnader med avdrag för schablonberäknad skatt (50 %) och minoritetsandelar i årets resultat dividerat med antal aktier.

2) För 1982 har beräkningarna baserats på vägt genomsnittligt antal aktier.

3) Enligt styrelsens förslag.

4) Utdelning i procent av resultatet per aktie.

5) Eget kapital samt obeskattade reserver dividerat med antal aktier.

6) Utdelning i procent av verksamhetsårets genomsnittliga börskurs.

7) Price/Earning. Verksamhetsårets genomsnittliga börskurs i relation till resultatet per aktie enligt 1).

DATA PER AKTIE, SEK

	1979	1980	1981	1982 ²⁾	1983
Resultat ¹⁾	8,00	10,10	12,95	7,65	4,90
Resultat efter extraordinära poster	7,40	10,10	13,25	7,10	-0,25
Utdelning	4,80	5,20	6,00	6,00	3,00 ³⁾
Utdelningsandel, % ⁴⁾	60,0	52,0	46,3	78,4	61,2
Högsta börskurs	78	68	106	109	150
Lägsta börskurs	54	48	61	82	90
Genomsnittlig börskurs	62	56	83	93	118
Eget riskbärande kapital ⁵⁾	116	136	153	125	117
Direktavkastning, % ⁶⁾	7,7	9,3	7,2	6,5	2,5
P/E-tal under året ⁷⁾	7,8	5,6	6,4	12,2	24,1

VILKA ÄGER ATLAS COPCO

Aktiekapitalet uppgår till 586,5 MSEK fördelat på 23 460 500 aktier, var och en på nominellt 25 SEK. Samtliga aktier är fria och representeras av vardera en röst. Börsposten uppgår till 100 aktier.

Antalet aktieägare uppgår till ca 42 000. De största aktieägarna enligt VPC (februari 1984) redovisas i nedanstående tabell:

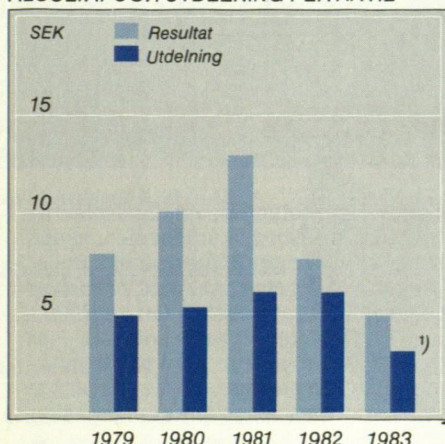
	Antal aktier	Andel %
1. AB Volvo	5 865 125	25,00
2. Förvaltnings AB Providentia	2 479 572	10,57
3. AB Investor	2 206 000	9,40
4. Allm. Pensionsf. Fjärde Fondstyrelsen	943 693	4,02
5. Svenska Personal-Pensionskassan	737 369	3,14
6. Livförsäkrings AB Skandia	568 753	2,42
7. SE-Bankens Aktiesparfond	188 050	0,80
8. Atlas Copcos Aktiesparfond	184 848	0,79
9. Handelsbankens Skattefond	155 863	0,66
10. AB Exportinvest	100 000	0,43

Aktierna i Atlas Copco AB noteras förutom på Stockholms Fondbörs även på fondbörserna i Frankfurt am Main, Düsseldorf och Hamburg.

INTRESSET FRÅN UTLANDET ÖKADE

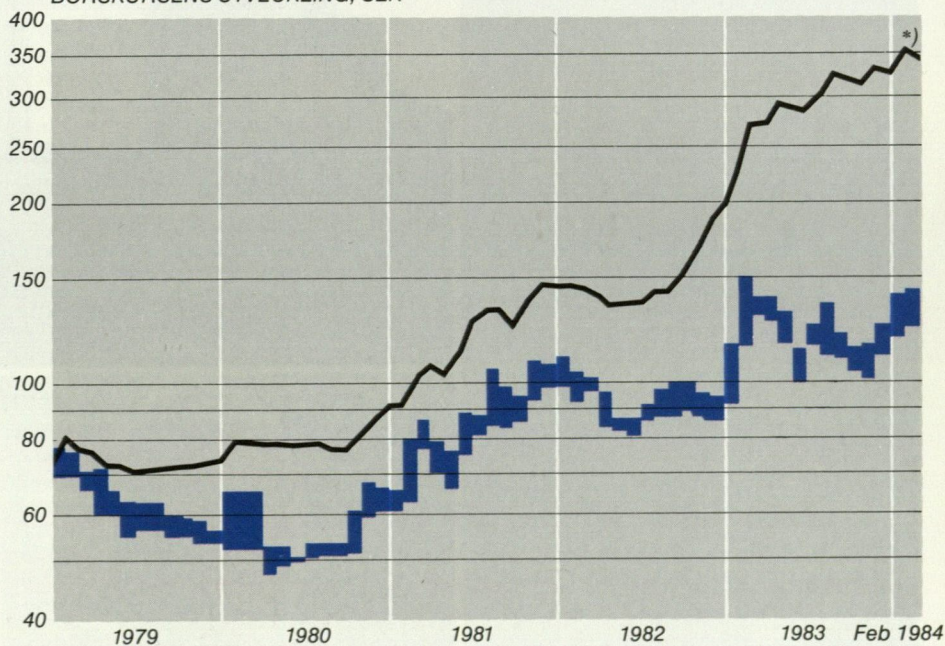
Det totala innehavet av Atlas Copco-aktier hos utländska ägare ökade kraftigt under året. Från att vid ingången av året uppgått till 347 000 aktier ökade det till 886 000 vid årets utgång. Ökningen är huvudsakligen hänförlig till det ökade intresset från amerikanska investerare.

RESULTAT OCH UTDELNING PER AKTIE

¹⁾ Enligt styrelsens förslag

BÖRSKURSENS UTVECKLING, SEK

*) Veckans Affärers totalindex

Logaritmisk skala

Under 1983 omsattes på Stockholms Fondbörs 7 987 033 (5 634 268) Atlas Copco-aktier. Detta motsvarar 32 468 aktier (22 358) per börsdag under året. Omsatta aktier motsvarar 34 procent (27) av det totala antalet.

EMISSIONER 1965–1983

Aktiekapitalet har sedan 1965 ökat genom fond- och nyemissioner enligt följande:

			Ökning av aktiekapital	Inbetalt belopp
1965	Fondemission	1:4	19,1	–
	Nyemission	1:4 60 SEK	19,1	46,0
1971	Fondemission	1:10	11,5	–
	Nyemission	1:10 100 SEK	11,5	46,0
1973	Fondemission	1:2	69,0	–
1974	Nyemission	1:4 25 SEK	51,7	51,7
1976	Nyemission	1:5 50 SEK	51,7	103,5
1979	Fondemission	1:6	51,7	–
	Nyemission	1:6 60 SEK	51,7	124,1
1982	Fondemission	1:4	103,5	–
	Nyemission	2 765 000 aktier à 135 SEK	69,1	373,3

AKTIEÄGARSTRUKTUR 1983

Antal aktieägare	% av totala antalet aktier	Aktiepost
16	61,4%	100001–
9	2,8%	50001–100000
72	6,0%	10001–50000
310	5,5%	2001–10000
2064	8,2%	501–2000
39391	16,1%	1–500

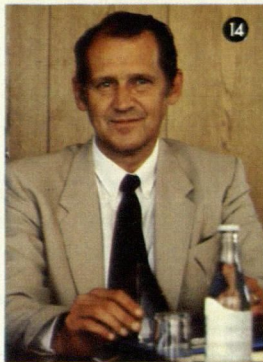
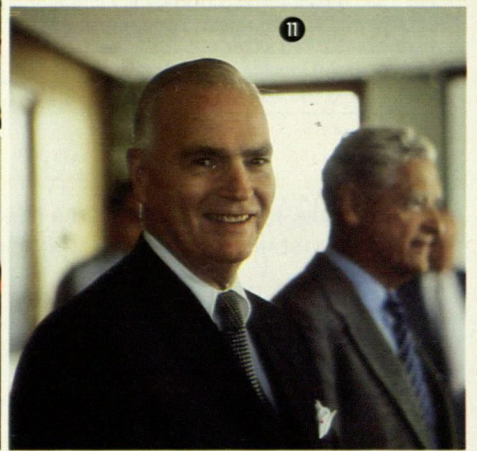
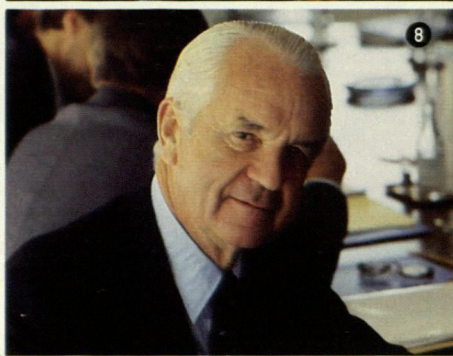
AKTIESPARFONDEN BLAND DE 8 STÖRSTA ÄGARNA

Atlas Copcos Aktiesparfond startade sin verksamhet 1981 och har idag 1 778 personer (1 745) anslutna. Av dessa tillsköt 384 sparmedel under året.

Fonden köper enbart aktier i Atlas Copco. 1983 förvärvades 47 040 aktier (39 570). Fondens aktieinnehav var den 31 december 184 848 aktier (137 808) motsvarande ett börsvärde av 22 MSEK (12).

Från och med april 1984 kommer nysparandet i Aktiesparfonden att ersättas av sparande i Atlas Copcos Allemansfond. Atlas Copco var det första företaget som beslutade erbjuda sina anställda att spara i det nya företagsanknutna Allemanssparandet. Atlas Copcos Allemansfond kommer i likhet med Aktiesparfonden att förvaltas av Atlas Copco Fond AB.

STYRELSE, REVISORER OCH VERKSTÄLLANDE LEDNING

1. K-A BELFRAGE 2. CURT G OLSSON 3. PEHR G GYLLENHAMMAR 4. PETER WALLENBERG
5. TOM WACHTMEISTER 6. HENRY N SPORBORG 7. TORE HEDBERG 8. OTTO GRIEG TIDEMAND
9. STURE ÖDNER 10. BJÖRN SVEDBERG 11. P HENRY MUELLER 12. PER-ERIK NYHOLM
13. KJELL NORDSTRÖM 14. BO HENNING 15. ERIK JOHNSON 16. AXEL IVEROTH

STYRELSE

VALDA AV BOLAGSSTÄMMAN

PETER WALLENBERG

Ordförande. Invald 1970.

Förste vice ordförande i SE-Banken. Anställd i olika befattningar inom Atlas Copco-gruppen 1953–74. Ordf i Investor, Nymölla, Papyrus, Providentia, SKF, Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse och Enskilda Securities Skandinaviska Enskilda Ltd (England). V ordf i ASEA, Broströms, Electrolux, L M Ericsson och Stora Kopparberg. Styrelseledamot i Dillon, Read & Co Inc (USA).

KURT-ALLAN BELFRAGE

Vice ordförande. Invald 1956. Verkst dir Atlas Copco AB 1957–70. Ordf i LKB Instrument Ges m b H, Wien. Styrelseledamot i Scania France S.A.

HENRY N SPORBORG

Invald 1969. Dir Hambros Ltd, Storbritannien 1949–77. Ordf i Atlas Copco (Great Britain) Ltd, LKB Instruments Ltd, Almex Ticket Machine Co Ltd, Papyrus Ltd, Papyrus Kopparfors (UK) Ltd. V ordf i LKB Biochrom Ltd.

STURE ÖDNER

Invald 1970. Styrelseledamot i Saléninvest. Ordf i J S Saba. Styrelseledamot i Trygg-Hansa.

ERIK JOHNSON

Invald 1972. Tekn dr h c, Verkst dir Atlas Copco AB 1970–75. Styrelseledamot i Alfa Laval.

AXEL IVEROTH

Invald 1975. VD i Sveriges Industriförbund 1957–1977 och dess vice ordf 1977–1983.

CURT G OLSSON

Invald 1976. Ordf i SE-banken. Ordf i Esselte. Styrelseledamot i Hufvudstaden, Skandia och Dillon, Read & Co Inc (USA).

P HENRY MUELLER

Invald 1982. Fil dr h c, Ordf i Atlas Copco North America Inc och Saab-Scania of America Inc, USA.

OTTO GRIEG TIDEMAND

Invald 1982. Skeppsredare, Belstove Shipping, Oslo. Ordf i A/S Kosmos och Atlas Copco A/S, Norge. Ordf och styrelseledamot i olika rederier och försäkringsbolag i Norge och andra länder.

PEHR G GYLLENHAMMAR

Invald 1982. Med dr h c. Ordf och koncernchef i AB Volvo. Styrelseledamot i SE-banken, Stora Kopparberg, United Technologies Corp, USA, S Pearson and Son, London. Ledamot av "International Advisory Committee", The Chase Manhattan Bank, New York. V ordf i "Board of Trustees" Aspen Institute, USA.

BJÖRN SVEDBERG

Invald 1983. Tekn dr h c, Verkst dir och koncernchef i L M Ericsson. Styrelseledamot i L M Ericsson och AGA.

TOM WACHTMEISTER

Invald 1975. Verkställande direktör i Atlas Copco AB sedan 1975. Anställd i företaget sedan 1959. V ordf i Boliden och Sveriges Mekanförbund. Styrelseledamot i Saab-Scania och SE-banken.

PERSONALREPRESENTANTER

BO HENNING

Invald 1973. Ordf Atlas Copcos SIF-klubb Nacka

PER-ERIK NYHOLM

Invald 1973. Ordf Atlas Copcos Verkstadsklubb Nacka.

KJELL NORDSTRÖM

Suppleant. Invald 1977. Ordf Eccoverkens Verkstadsklubb Skara.

TÖRE HEDBERG

Suppleant. Invald 1983. Ordf Atlas Copco Tools' SIF-klubb Stockholm.

REVISORER

BIRGER SONESSON

aukt revisor

BERTIL E OLSSON

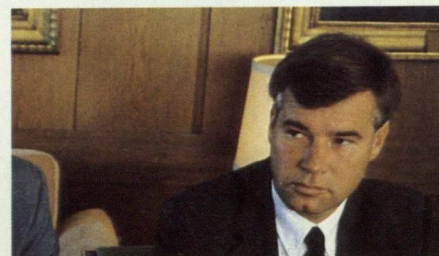
aukt revisor

KARL-G GIERTZ

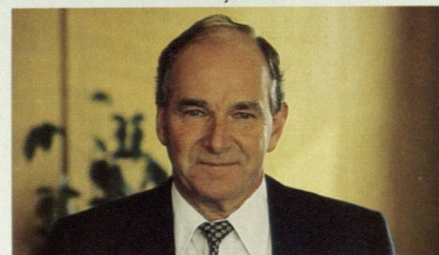
aukt revisor, suppleant

BO RIBERS

aukt revisor, suppleant

Olof Sjöström

Einar Liwendahl

Sven-Ingvar Svensson

Iwan Åkerman

VERKSTÄLLANDE LEDNING

TOM WACHTMEISTER, VD

OLOF SJÖSTRÖM, förste vVD

EINAR LIWENDAHL, vVD

Marknadsföring öst

SVEN-INGVAR SVENSSON, vVD

Marknadsföring väst

IWAN ÅKERMAN, vVD

Produktion och logistik

BERTIL ERIKSSON, VD

Atlas Copco Airpower NV

ARNE FORSELL, VD Atlas Copco MCT AB

PER WEJKE, VD Atlas Copco Tools AB

Atlas Copcos huvudkontor och industriområde i Nacka.

Atlas Copco är ett av världens ledande företag inom tryckluft och hydraulik, men är även verksamt inom andra teknikområden, t ex elektronik. Företaget har en omfattande marknadsorganisation som säljer företagets ca 3000 produkter och tjänster till 250 000 registrerade kunder i mer än 120 länder. Tillverkning och produktutveckling sker vid egna anläggningar i 16 länder.

Typiska kunder är industribranscher som mekaniska verkstäder, livsmedel, process, kemi, läkemedel, textil, elektronik, data samt bygg- och anläggningsentreprenörer och gruvor. Atlas Copco eftersträvar att med sin utrustning och specialistkompetens, höja kundernas produktivitet. I ökande omfattning erbjuds därför kompletta systemlösningar och långsiktiga serviceåtaganden.

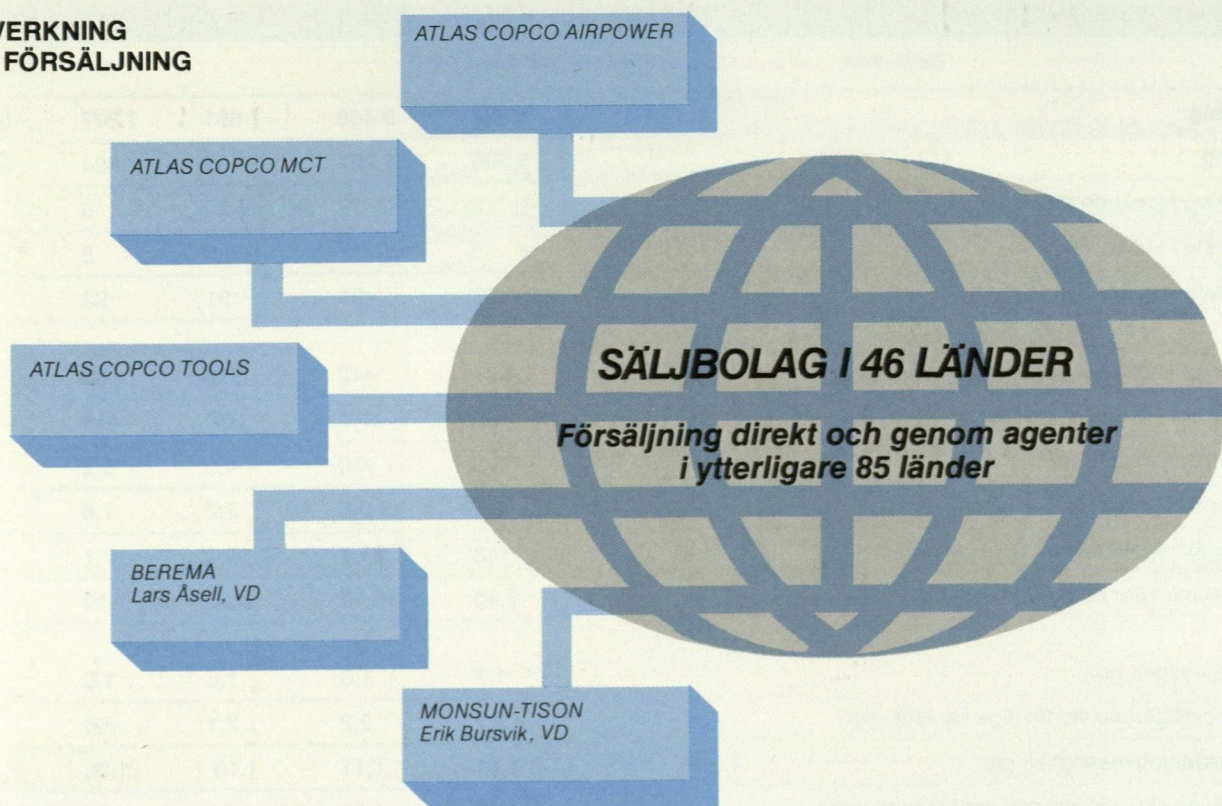
Under senare år har företaget etablerat sig på teknikområden, som öppnar goda expansionsmöjligheter. Sådana områden är t ex gaskompression, brytning av lösa bergarter inkl kol samt värmeenergiutvinning.

ORGANISATION

KONCERNDIREKTION

Tom Wachtmeister, VD Atlas Copco AB
 Olof Sjöström, förste vice VD
 Einar Liwendahl, vice VD marknadsföring öst
 Sven-Ingvar Svensson, vice VD marknadsföring väst
 Iwan Åkerman, vice VD produktion och logistik
 Bertil Eriksson, VD Atlas Copco Airpower NV
 Arne Forsell, VD Atlas Copco MCT AB
 Per Wejke, VD Atlas Copco Tools AB

TILLVERKNING OCH FÖRSÄLJNING

Atlas Copco AB

KONCERNSTABER, Direktörer

Ekonomi: Jan Petersson
 Finans: Bo Johansson
 Juridik: Bo Eklöf
 Hans Sandberg
 Kommunikation och
 samhällskontakt: Hans Johnsson
 Koncernutveckling: Gunnar Ruding
 Logistik: Göran Lundborg
 Marknader: Anders Björk
 Personal: Rolf Lahnagen
 Produktion: Bo Gyllenberg
 Teknik: Jan Holdo

SÄRSKILDA RÅDGIVARE

Ambassadör Olof Landenius
 Ambassadör Lennart Petri

Övriga företag

ATLAS COPCO MANAGEMENT CONSULTING AB

J-A Darlin, VD

Servicestaber

Adm utveckling: Bertil Andersson
 Anläggningar: Ulf Hernestam
 Information: Bengt Möller (tillika
 informationschef Atlas Copco AB)
 Intendentur: Karin Palm Karnell
 Organisationsutveckling: Leif Aadde
 Patent: Alexis Molin
 Personal: J-A Darlin
 Redovisning: Hans Lindblad
 Speciella projekt: Bo Lemcke
 Standard: Jan Wenström

ATLAS COPCO INTERNATIONAL AB

Erland von Redlich, VD

ATLAS COPCO ABEM AB

Lars Helgöstem, VD

ATLAS COPCO DATA AB

Rolf Johansson, VD

FEM ÅR I SAMMANDRAG

MSEK om ej annat anges. Definitioner, se sid 20.

ATLAS COPCO-GRUPPEN

	1979	1980	1981	1982	1983
VINST PER AKTIE, SEK	8,00	10,10	12,95	7,65	4,90
VINSTMARGINAL	6,3	7,1	7,6	4,5	3,1
AVKASTNING PÅ TOTALT SYSSELSATT KAPITAL, %	14,5	16,5	20,2	15,6	12,6
AVKASTNING PÅ EGET RISKBÄRANDE KAPITAL, %	9,8	9,8	12,2	6,3	3,5
ANDEL EGET RISKBÄRANDE KAPITAL, %	39,7	38,9	37,0	37,7	36,7
Orderingång	5 527	6 448	7 651	7 877	8 277
Fakturering	5 305	6 227	7 488	7 924	8 093
Förändring i löpande priser, %	+ 12	+ 17	+ 20	+ 6	+ 2
Förändring i volym, %	+ 5	+ 7	+ 5	- 8	- 10
Andel fakturering utomlands, %	92	91	91	92	91
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	334	442	570	353	253
Räntenetto	- 185	- 249	- 370	- 418	- 306
i % av fakturering	3,5	4,0	4,9	5,3	3,8
Räntetäckningsgrad, ggr	2,5	2,5	2,2	1,6	1,5
Avkastning på eget kapital, %	9,8	11,4	13,4	7,1	4,9
Vinst per aktie, efter extraordinära poster, SEK	7,40	10,10	13,25	7,10	- 0,25
Tillgångar/skulder, ggr	1,7	1,6	1,6	1,6	1,6
Omsättningstillgångar/kortfristiga skulder, ggr	2,1	2,2	2,1	2,0	2,1
Kapitalomsättningshastighet, ggr	1,11	1,11	1,15	1,05	1,04
Räntebärande skulder/justerat eget kapital, ggr*	1,06	1,25	1,30	1,25	1,34
Investeringar i maskiner och fastigheter	161	231	342	287	175
i % av fakturering	3,0	3,7	4,6	3,6	2,2
Medelantal anställda	17 883	18 786	19 538	18 402	16 974
Fakturering per anställd, kSEK	297	331	383	431	477

Till skillnad från tidigare år redovisas fr o m i år viss del av årets kostnad för pensioner bland räntekostnader. Tidigare års nyckeltal som påverkas därav har justerats.

* Eget kapital, minoritetsintressen och obeskattade reserver med avdrag för latent skatt (50 %).

EKONOMISK INFORMATION FRÅN ATLAS COPCO

Atlas Copco publicerar för 1984 följande ekonomiska rapporter:

Verkställande direktörens tal vid bolagsstämman	27 april
Rapport över första kvartalet	11 maj
Rapport över första halvåret	slutet av augusti
Rapport över de tre första kvartalen	mitten av november
Bokslutskommuniké för 1984	februari 1985
Årsredovisning för 1984	april 1985

Följande trycksaker kan beställas från

Atlas Copco Management Consulting AB, avdelning ZRE, 105 23 Stockholm:

Atlas Copcos årsredovisning på engelska.

Atlas Copco Nytt/Utveckling, (kvartalstidskrift för Atlas Copcos aktieägare och anställda. Den tillställs de aktieägare som skriftligen anmäler att de önskar erhålla tidskriften).

Atlas Copco

